

WÓJT GMINY OSIEK

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO
GMINY OSIEK**

Opracowanie:

mgr Sławomir Flanz

Osiek – listopad 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	3
II. CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA	4
III. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH , POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REGULACJI PROJEKTU PLANU.....	7
IV. OCENA ZAGROŻEŃ I STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU	10
V. PROBLEMY ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU	43
VI. OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ICH OGRANICZANIA, ZAPOBIEGANIA LUB KOMPENSACJI ORAZ MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	48
VII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU PLANU .	67
VIII.INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	68
IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	68

I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Projekt planu ogólnego gminy, zgodnie z przepisami art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami), wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jednym z elementów tej procedury formalno-prawnej jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 w/w ustawy prognoza oddziaływania na środowisko zawiera w szczególności:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Procedurę opracowania rozpoczęła uchwała nr I/8/2024 Rady Gminy Osiek z dnia 7 maja 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Osiek. Obszar planu ogólnego obejmuje obszar wiejskiej gminy Osiek w jej granicach administracyjnych.

Plan ogólny gminy jest rodzajem gminnego aktu planowania przestrzennego, który sporządza się dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu. W planie ogólnym określa się: strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Ponadto można określić: obszary uzupełnienia zabudowy, obszary zabudowy śródmiejskiej (nie dotyczy gminy Osiek).

W planie ogólnym dopuszcza się wyznaczenie 13 rodzajów stref planistycznych: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; usługowa; handlu wielkopowierzchniowego; gospodarcza; produkcji rolniczej; infrastrukturalna; zieleni i rekreacji; strefa cmentarzy; górnictwa; otwarta; komunikacyjna.

Gminne standardy urbanistyczne obejmują katalog stref planistycznych oraz mogą obejmować gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej. W gminnym katalogu stref planistycznych określa się: profil funkcjonalny stref planistycznych; wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy w strefach planistycznych; wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach planistycznych, nie mniejszego niż wynika to z przepisów.

Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest spełnienie wymagań ustawowych i warunków niezbędnych do kontynuowania polityki przestrzennej zagospodarowania gminy.

Podstawowym celem planu ogólnego jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, jak również zadbanie o ład przestrzenny. Regulacje zawarte w planie ogólnym mają wpływ na to, jak gmina wyglądać będzie w przyszłości.

Podstawę prawną dla proponowanych w prognozie działań ochronnych, rozwiązań i wskazań stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami) oraz ustawy szczegółowe i przepisy wykonawcze w zakresie: prawa ochrony środowiska, ochrony przyrody, ochrony gruntów rolnych i leśnych, prawa wodnego, prawa geologicznego i górniczego, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, odpadów, utrzymania czystości i porządku w gminach, ochrony zabytków, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi.

Niniejsza prognoza jest elementem przeprowadzenia **strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** projektu planu ogólnego gminy Osiek.

II.CEL, ZAKRES I METODY OPRACOWANIA

Celem opracowania prognozy jest określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko, które mogą wynikać z wyznaczenia w przestrzeni gminy Osiek stref planistycznych, ustalenia dla nich gminnych standardów urbanistycznych, określenia granic obszaru uzupełnienia zabudowy.

W prognozie zostaną przedstawione rozwiązania alternatywne eliminujące lub ograniczające negatywny wpływ planowanego zainwestowania na środowisko, jak również rozwiązania alternatywne o możliwym większym oddziaływaniu niż projekt planu ogólnego.

Podstawę prawną dla proponowanych w Prognozie działań ochronnych, rozwiązań i wskazań stanowi art. 51 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W niniejszej prognozie uwzględniono zapisy zawarte w piśmie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo WOO.411.174.2024.KB z dnia 29 sierpnia 2024 r.) oraz w piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy (pismo NNZ.9022.2.O.586.24 z dnia 9 sierpnia 2024 r.). Zakres i stopień szczegółowości prognozy został określony jako zakres przewidziany w art. 51 ust 2 i art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza powinna uwzględniać stopień szczegółowości adekwatny do celu i zakresu opracowania planu. Jak wynika z pisma RDOŚ prognoza powinna określić, przeanalizować i ocenić ustalenia projektu mogące znacząco oddziaływać na środowisko, ocenić jakość środowiska, jego zagrożenia i ich źródła, opisać metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy, dokonać oceny wpływu planowanego sposobu zagospodarowania i użytkowania z określeniem skali i intensywności, dokonać oceny w stosunku do celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych, przedstawić opis elementów przyrodniczych i ich zagrożenia, przeanalizować wpływ na tereny cenne przyrodniczo, przedstawić wyniki ocen i analiz w formie kartograficznej.

Prognozę sporządzono w oparciu o metody polegające na analizie regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego, w tym zasięgów przestrzennych wyznaczonych stref planistycznych, ustalonych gminnych standardów urbanistycznych, wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy, w odniesieniu do obecnego stanu środowiska obszaru gminy.

Uwzględniono stan i zagrożenia środowiska w zakresie poszczególnych elementów środowiska oraz projekcję tego stanu przy zachowaniu dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w gminie, dotychczasowych zmian środowiska w gminie i ich intensywności, struktury przyrodniczej gminy, powiązań przyrodniczych gminy i jej otoczenia, oceny stanu ochrony i funkcjonowania zasobów przyrodniczych, zachowania walorów krajobrazowych i możliwości ich kształtowania, na podstawie wykonanego wyprzedzająco na potrzeby opracowania ekofizjograficznego. Dokonano analizy stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczania na obszarze gminy w ostatnich kilku latach. Uwzględniono położenie obszaru gminy względem obiektów i terenów podlegających ochronie, w szczególności na mocy ustawy o ochronie przyrody i ustawy o ochronie zabytków.

Ocena zawiera identyfikację przewidywanych zmian i przekształceń środowiska na terenie wiejskiej gminy Osiek w sytuacji przyjęcia planu ogólnego.

Szczególnie pomocne były następujące materiały:

- Projekt planu ogólnego gminy Osiek, Wójt Gminy Osiek (autor Planisfera), listopad 2025 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru gminy Osiek dla potrzeb aktów planowania przestrzennego, Sławomir Flanz, Izabela Budzyńska, lipiec 2025 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiek uchwalone Uchwałą Nr XXVIII/152/2018 Rady Gminy Osiek z dnia 14 marca 2018 r.,
- Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osiek uchwalona Uchwałą Nr XV/96/2020 Rady Gminy Osiek z dnia 31 marca 2020 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek, Sławomir Flanz, czerwiec 2019 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osiek, Sławomir Flanz, październik 2019 r.,
- Strategia rozwoju gminy Osiek na lata 2019 – 2028 przyjęta uchwałą nr X/60/2019 Rady Gminy Osiek z dnia 25 września 2019 roku,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Osiek na lata 2024-2027 przyjęty uchwałą nr V/31/2024 Rady Gminy Osiek z dnia 19 listopada 2024 r.,
- Raport o stanie Gminy Osiek w 2024 roku, Wójt Gminy Osiek maj 2025,
- Przyroda Ziemi Chełmińskiej i obszarów przyległych, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorsko-Kujawski, Toruń 2000,
- Raporty o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ Bydgoszcz, 1999-2014 r.,

- Przyroda Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Konserwator Przyrody, Bydgoszcz, 2001 r.,
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej w województwie toruńskim, IUNG Puławy, 1982r.,
- Marszelewski W., Burak S., Solarczyk A., Jeziora województwa kujawsko-pomorskiego, Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, Wydział Ochrony Środowiska, Bydgoszcz 2000,
- Dane GIOŚ Wydział Monitoringu Regionalnego w Bydgoszczy,
- Dane i materiały Starostwa Powiatowego w Brodnicy,
- Dane i materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu,
- R. Cymerman, I. Krzywnicka, Program kompleksowej ochrony gruntów przed erozją w województwie toruńskim, ATR Olsztyn, 1990 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r., ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego Nr 97, poz. 1437,
- Energetyka wiatrowa w kontekście ochrony krajobrazu przyrodniczego i kulturowego w województwie kujawsko-pomorskim, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk im. Stanisława Leszczyckiego, styczeń 2012,
- Mapa glebowo-rolnicza w skali 1:5000, <http://mapy.infoteren.pl/glebowe/>
- Dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.XII.2024 r., PIG Warszawa 2025,
- Generalny pomiar ruchu za lata 2020/2021 rok, GDDKiA 2022, <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>,
- Informatyczny system osłony kraju, <https://wody.isok.gov.pl/index.html>,
- <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- <http://mapa.korytarze.pl/>,
- Materiały i wyniki własnych obserwacji i analizy terenowych.

III.INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH , POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA REGULACJI PROJEKTU PLANU

Projekt planu ogólnego gminy Osiek zawiera zakres przewidziany w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Określono: strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy.

Gmina Osiek w granicach administracyjnych podzielona została na 688 stref planistycznych. Poniżej przedstawiono zestawienie stref wyznaczonych planistycznych.

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – symbol strefy SW – 6 stref,
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – symbol strefy SJ – 100 stref,

- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – symbol strefy SZ – 479 stref,
- 4) strefa usługowa – symbol strefy SU – 24 strefy,
- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego – symbol strefy SH – 0 stref,
- 6) strefa gospodarcza – symbol strefy SP – 10 stref,
- 7) strefa produkcji rolniczej – symbol strefy SR – 6 stref,
- 8) strefa infrastrukturalna – symbol strefy SI – 5 stref,
- 9) strefa zieleni i rekreacji – symbol strefy SN – 5 stref,
- 10) strefa cmentarzy – symbol strefy SC – 6 stref,
- 11) strefa górnictwa – symbol strefy SG – 4 strefy,
- 12) strefa otwarta – symbol strefy SO – 32 strefy,
- 13) strefa komunikacyjna – symbol strefy SK – 11 stref.

Strefy planistyczne określone w planie ogólnym nie kolidują z ustaleniami Strategii rozwoju gminy Osiek przyjętej uchwałą nr X/60/2019 Rady Gminy Osiek z dnia 25 września 2019 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Osiek na lata 2019 – 2028. Stanowi ona perspektywiczny plan, który określa strategiczne schematy rozwoju, wytycza kierunki działania w postaci określonych priorytetów i działań oraz wskazuje środki finansowe niezbędne do realizacji przyjętych założeń. Strategia zawiera zasady i sposoby zarządzania Gminą w dłuższym horyzoncie czasowym określając działania jakie należy podjąć, aby Gmina mogła funkcjonować, a przede wszystkim rozwijać się w założonych kierunkach. W strategii rozwoju gminy Osiek nie określono celów strategicznych dla planowania i zagospodarowania przestrzennego, modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz rekomendacji dla polityki przestrzennej.

W projekcie planu ogólnego dla gminy Osiek dla każdego obszaru w strefach planistycznych (w strefach SW, SJ, SZ, SU, SP, SR) ustalono parametry:

Mi – maksymalna nadziemna intensywność zabudowy,

Mpz – maksymalny udział powierzchni zabudowy,

Mwz – maksymalna wysokość zabudowy,

MIbc – minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej;

a dla stref SI, SN, SC ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej;

przy czym należy zaznaczyć, że te ostatnie wartości (MIbc) te były zgodne z określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. poz. 2758 ze zm.) lub zostały skorygowane w odniesieniu do wartości dedykowanych w dopuszczalny sposób (zwiększone).

Dla większości stref, oprócz obligatoryjnego podstawowego profilu funkcjonalnego strefy planistycznej, ustalono profil dodatkowy.

Wyznaczenie stref planistycznych na terenie gminy Osiek przeprowadzono w oparciu o szczegółową analizę uwarunkowań przestrzennych, obejmującą ewidencję gruntów i budynków, inwentaryzację istniejącej zabudowy, stan zagospodarowania terenów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Gmina Osiek charakteryzuje się znacznym udziałem gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych, co w sposób istotny wpływa na kierunki możliwych przekształceń przestrzennych oraz ogranicza zakres dopuszczalnych zmian funkcjonalnych.

W strefach otwartych, z uwagi na dominujący charakter rolniczy oraz wysoką jakość gleb, nie określono profilu dodatkowego umożliwiającego lokalizację odnawialnych źródeł energii. Wyjątek stanowią wyłącznie te obszary, na których znajdują się funkcjonujące już instalacje OZE, wydzielono je jako samodzielne strefy otwarte, dla których w profilu dodatkowym wskazano przeznaczenie związane z istniejącymi urządzeniami. Strefy związane z rolnictwem, w tym strefy SZ, wyznaczono na podstawie ewidencji gruntów i budynków oraz faktycznego rozmieszczenia zabudowy zagrodowej i infrastruktury rolniczej. Na potrzeby projektu nie wyznaczano nowych stref wielofunkcyjnych obejmujących zabudowę zagrodową, kierując się zasadą zachowania ładu przestrzennego i minimalizowania fragmentacji terenów rolnych. Strefy produkcji rolniczej określono na podstawie złożonych wniosków obejmujących całe działki ewidencyjne, strefami tymi objęto więc pełne działki, nadając im profil dodatkowy terenów rolnictwa z zakazem zabudowy, co umożliwia właściwe kształtowanie zasięgu późniejszych terenów funkcjonalnych i zapewnia zachowanie odpowiednich odległości od istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną wyznaczono wyłącznie na obszarach, na których istnieją budynki zawierające więcej niż trzy lokale mieszkalne. Delimitacji dokonano na podstawie danych ewidencyjnych oraz analizy rzeczywistej struktury zabudowy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną ustalono, uwzględniając ewidencję gruntów i budynków, stan istniejącej zabudowy oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia te obejmują zarówno obszary zabudowane, jak i naturalne kierunki rozwoju funkcji mieszkaniowej wynikające z uwarunkowań przestrzennych i dostępności infrastruktury. W ramach stref SJ wyznaczono również nowe tereny rozwojowe. Wynika to wprost z przeprowadzonej analizy chłonności i zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, która wykazała możliwość określenia nowych obszarów rozwojowych w skali odpowiadającej około 70% prognozowanego zapotrzebowania, tj. na poziomie minimalnym dopuszczonym ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Nowe tereny mieszkaniowe zlokalizowano w miejscowości Osiek, stanowiącej główny ośrodek gminy, oraz w miejscowości Strzygi, położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560, będącej podstawową osią komunikacyjną i zapewniającą właściwą obsługę transportową przyszłej zabudowy.

Istotnym elementem struktury funkcjonalnej gminy są także strefy działalności gospodarczej. Wyznaczono je, opierając się na stanie istniejącym, ustaleniach obowiązujących planów miejscowych oraz analizie potencjału rozwoju terenów o korzystnym położeniu komunikacyjnym. Nowe obszary przeznaczone pod działalność gospodarczą określono w miejscowości Osiek, są nimi strefy 3SP, 8SP, 9SP oraz 10SP. Rozwiązanie to sprzyja wzmocnieniu roli Osieka jako głównego centrum aktywności gospodarczej, wspiera dywersyfikację lokalnej gospodarki oraz tworzy przestrzeń dla rozwoju sektorów pozarolniczych i nowych miejsc pracy.

Przyjęte ustalenia dotyczące stref planistycznych zachowują spójność z uwarunkowaniami terenowymi, zasadami ładu przestrzennego oraz przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a ich zakres został określony w sposób odpowiadający zarówno obecnym potrzebom, jak i perspektywnym kierunkom rozwoju gminy.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono zasięg przestrzenny obszaru uzupełnienia zabudowy w oparciu o przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r., w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy.

Obszarów uzupełnienia zabudowy nie wyznaczono dla terenów gdzie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Obszar uzupełnienia zabudowy stanowi podstawę prawną do wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczono na powierzchni około 332 ha.

Obszaru zabudowy śródmiejskiej nie wyznacza się dla gmin wiejskich, a taką gminą jest Osiek.

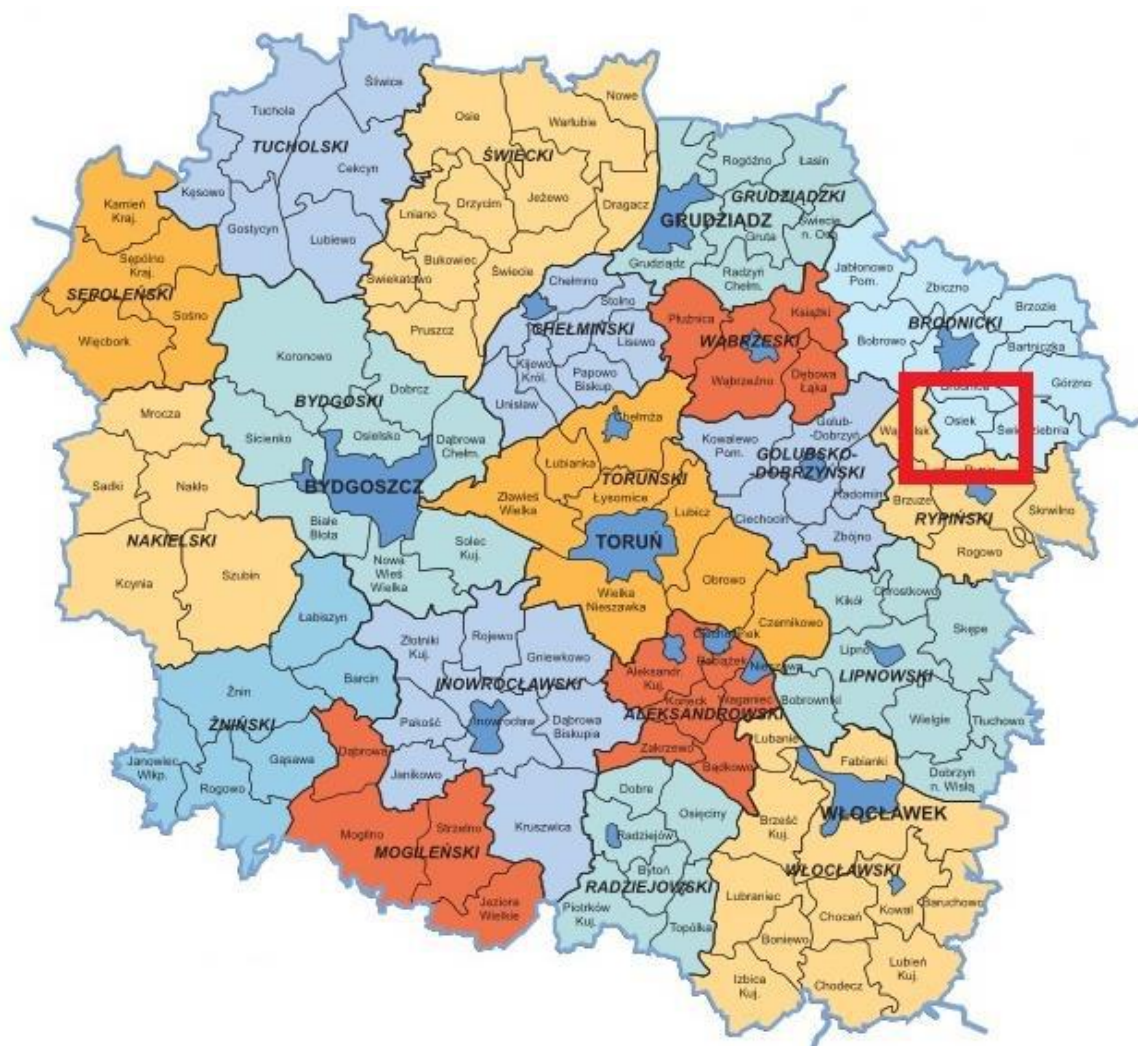
Regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nawiązują do wniosków z opracowanego wyprzedzająco na potrzeby tego projektu opracowania ekofizjograficznego.

IV. OCENA ZAGROŻEŃ I STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Obszar objęty projektem planu ogólnego obejmuje wiejską gminę Osiek w jej granicach administracyjnych. Gmina Osiek położona jest w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie brodnickim (w jego południowej części). Powierzchnia gminy wg danych gminy wynosi 7501 ha.

Gmina Osiek graniczy z gminami: od północy z gminą Brodnica (powiat brodnicki), od wschodu z gminą Świdziebnia (powiat brodnicki), od południa z gminą Rypin (powiat rypiński), a od zachodu z gminą Wąpielsk (powiat rypiński).

Usytuowanie gminy ilustruje rycina.

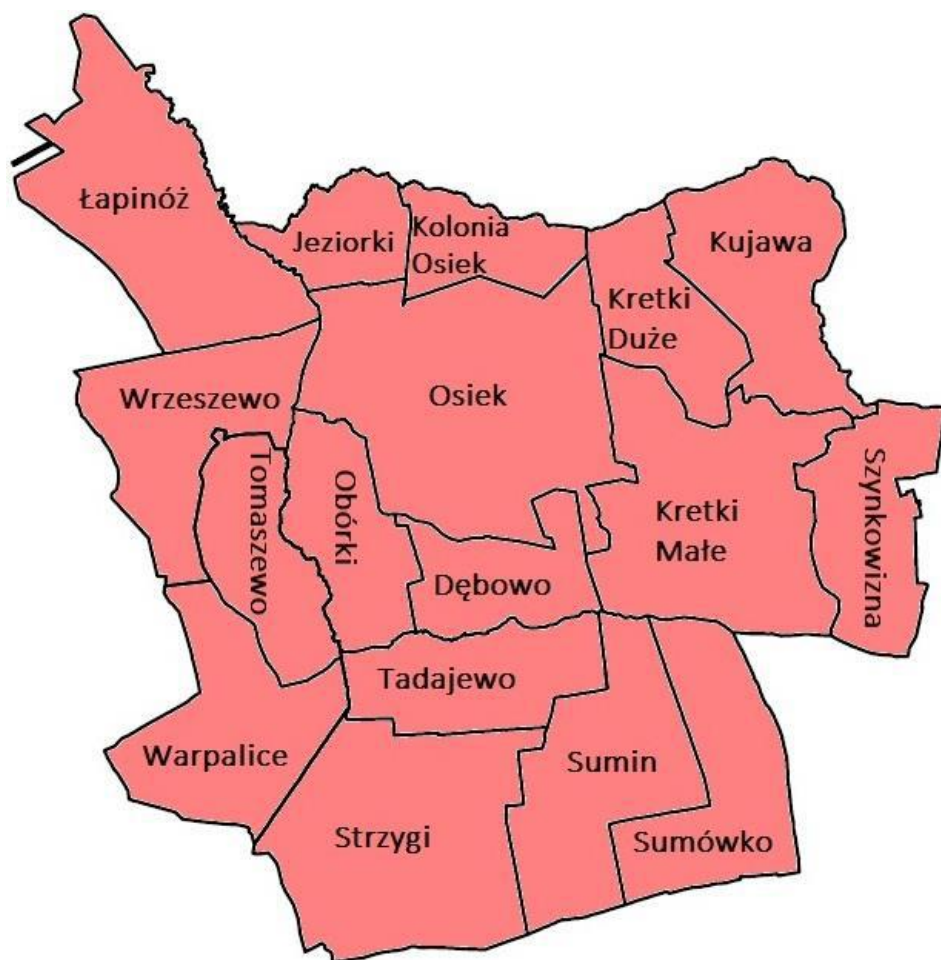

Ryc. 1 Położenie gminy Osiek (źródło: Rocznik Statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego)

Siedzibą władz samorządowych jest wieś Osiek, w której występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Osiek tworzy lokalne centrum administracyjno-usługowe oraz centrum aktywności społeczno-gospodarczej w gminie. Jest ośrodkiem o charakterze wielofunkcyjnym, gdzie oprócz Urzędu Gminy swoją siedzibę mają m.in. szkoła podstawowa, kompleks sportowy przy szkole, Centrum Kultury i Sportu, Gminna Biblioteka Publiczna, Bank Spółdzielczy, Ochotnicza Straż Pożarna, placówka Poczty Polskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej punkt apteczny.

Pozostałe wsie stanowią uzupełnienie ośrodka gminnego, w których dominuje głównie zabudowa zagrodowa, mieszkaniowa, usługowa oraz produkcyjna rolnicza i pozarolnicza. Jedną z większych wsi w strukturze całej gminy są Strzygi, z uwagi na znaczną liczbę mieszkańców i kształtujące się różnego rodzaju usługi.

W gminie wydzielono 17 sołectw: Dębowo, Jeziórki, Kolonia Osiek, Kretki Duże, Kretki Małe, Kujawa, Łapinóż, Obórki, Osiek, Strzygi, Sumin, Sumówko, Szynkowizna, Tadajewo, Tomaszewo, Warpalice i Wrzeszewo.

Ryc. 2 Sołectwa w gminie Osiek (źródło: Raport o stanie gminy w 2024 roku)

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie przeważają użytki rolne, które łącznie zajmują 6373 ha (85,0% powierzchni gminy). Wśród użytków rolnych przeważają grunty orne, które zajmują powierzchnię 5566 ha, sady zajmują 87 ha, łąki 289 ha, a pastwiska trwałe 244 ha. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 685 ha, co stanowi 9,1%.

Obszar gminy posiada w miarę regularny i zwarty kształt, zbliżony do kwadratu. Maksymalna długość obszaru na kierunku północ-południe wynosi około 12 km, a maksymalna szerokość na kierunku wschód-zachód około 11 km.

Zdecydowanie największą pod względem liczby ludności miejscowością gminy jest gminna wieś Osiek, którą zamieszkuje prawie 1 tys. osób (tj. blisko 25% mieszkańców gminy). Drugą pod tym względem wsią są Strzygi – prawie 500 mieszkańców. W kilku sołectwach – Kretki Małe, Kujawa, Sumin, Łapinóż, Wrzeszewo i Warpalice liczba ludności przekracza 200 osób. Największym potencjałem demograficznym odznaczają się wsie Osiek, Strzygi, Obórki i Tadzajewo.

Gęstość zaludnienia gminnego terytorium wynosi 54 osoby na km² i jest nieco niższa od średniej dla powiatu brodnickiego (75 osób na km²) lecz wyższa od średniej dla gmin wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim (47 osób/km²).

Zagospodarowanie i użytkowanie terenu gminy Osiek jest niejednorodne. Generalnie na obszarze gminy zdecydowanie przeważają użytki rolne. Na wysoczyźnie morenowej, po wschodniej i po zachodniej stronie doliny Rypienicy są to głównie grunty orne. W dolinie Rypienicy przeważają trwałe użytki zielone. Lasów jest niewiele. Znajdują się one w postaci niewielkich kompleksów w północno-zachodniej, południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy. Sieć osadnicza jest raczej rozproszona. Zdecydowanie wyróżnia się wieś gminna Osiek ze zwartą zabudową o typie wielodrożnicy.

Obszar gminy odznacza się ogólnie dobrą dostępnością komunikacyjną. Przez obszar gminy południkowo na odcinku około 9 km prowadzi droga wojewódzka nr 560 relacji Brodnica – Rypin. Droga ta stanowi główną oś układu drogowego gminy i tej części powiatu brodnickiego. Na terenie gminy Osiek prowadzi przez miejscowości (kolejno od północy): Kolonia Osiek, Osiek, Obórki, Tadajewo, Strzygi. Droga generuje zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Uzupełnienie układu drogowego stanowią drogi powiatowe (26 km), które łączą większe miejscowości gminy (np. Sumin, Kretki Małe, Wrzeszewo, Warpalice). Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Drogi gminne (97 km) w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową bądź umocnioną warstwą pospółki lub żwiru. Nieliczne są odcinki o nawierzchni bitumicznej.

Przez obszar gminy przebiega też odcinek linii kolejowej Brodnica – Sierpc. Jest to linia jednotorowa, nieelektryfikowana. Na terenie gminy Osiek znajduje się tylko jedna stacja kolejowa – Kretki. Obecnie jest wykorzystywana wyłącznie dla ruchu towarowego. Ruch pasażerski został czasowo zawieszony. Planuje się jego wznowienie. W północno-zachodniej części gminy prowadziła wąskotorowa linia kolejowa Brodnica – Cukrownia Ostrowite.

Na terenie Gminy Osiek funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody, zlokalizowane w miejscowościach Sumin oraz Obórki. System zaopatrzenia w wodę oparty jest na sieci wodociągowej, która na koniec 2024 roku liczyła 135,7 km. Z dostępu do sieci wodociągowej korzystało 995 gospodarstw domowych, co stanowi 99% ogólnej liczby gospodarstw domowych.

Gmina Osiek posiada sieć kanalizacyjną o łącznej długości wynoszącej 21,4 km. Na koniec 2024 roku do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 363 budynków mieszkalnych. Ścieki trafiają do Gminna Oczyszczalnia Ścieków, zlokalizowanej w miejscowości Osiek.

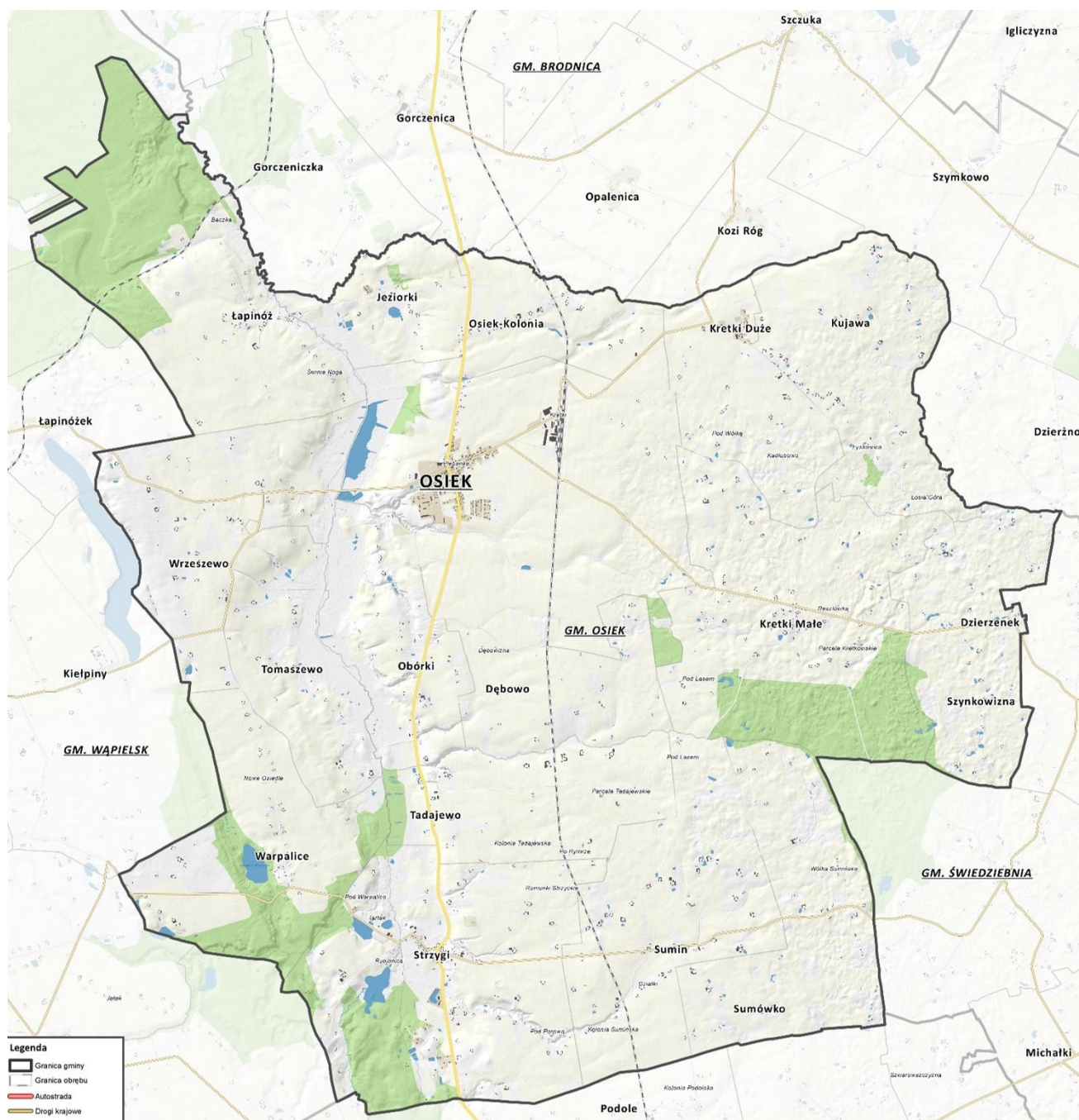
System kanalizacji wspierany jest przez: 3 sieciowe tłocznie ścieków, umożliwiające sprawny transport ścieków do oczyszczalni, 17 przepompowni ścieków, które usprawniają lokalną gospodarkę ściekową w trudno dostępnych lokalizacjach.

Mieszkańcy, którzy nie są podłączeni do sieci kanalizacyjnej, zobowiązani są do gromadzenia ścieków w szczelnych zbiornikach bezodpływowych (szambach) lub przydomowych oczyszczalniach ścieków na koniec 2024 roku w gminnej ewidencji zbiorników widniały 403 zbiorniki bezodpływowe (szamba), które są tradycyjną formą gromadzenia nieczystości ciekłych,

221 przydomowe oczyszczalnie ścieków, które stanowią nowoczesną i ekologiczną alternatywę dla mieszkańców niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Na terenie gminy funkcjonuje dystrybucyjna sieć gazowa obsługiwana przez Polską Spółkę Gazownictwa (PSG), która dostarcza paliwo gazowe do miejscowości Jeziorki, Osiek, Strzygi i Tadjewo. Posiada ona 21 przyłączy do budynków. W celach grzewczych gaz wykorzystuje 16 gospodarstw domowych

Obszar gminy Osiek charakteryzuje się zróżnicowanym zagospodarowaniem, w tym mozaikowym rozmieszczeniem użytków rolnych, wód powierzchniowych, lasów i terenów zabudowanych. Przestrzennie przeważają zdecydowanie użytki rolne. Ilustruje to mapa.

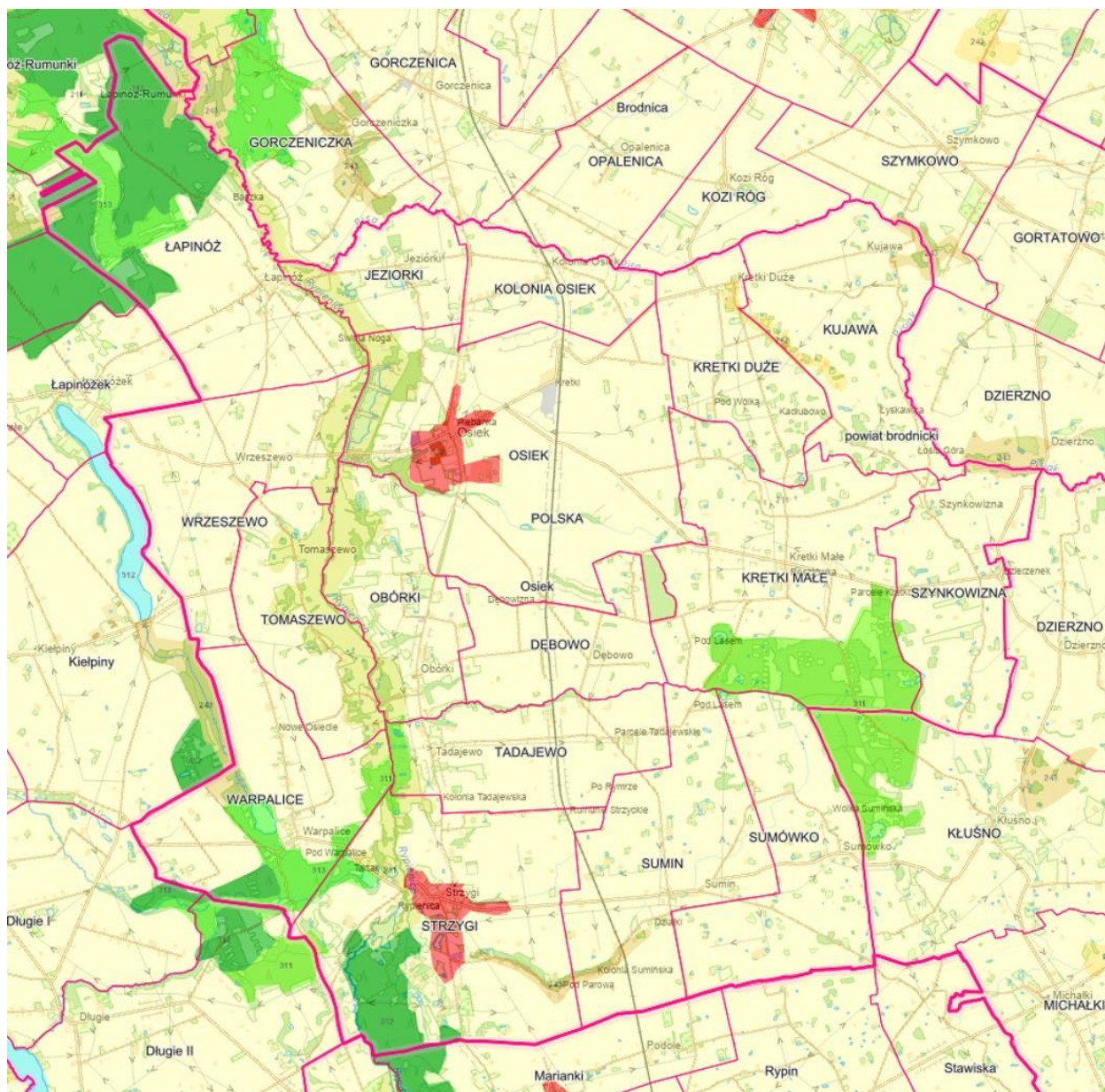
Ryc. 3 Mapa ogólnogeograficzna gminy Osiek (źródło: ongeo.pl)

Zagospodarowanie i użytkowanie terenów gminy Osiek jest w większości jednorodne. Przeważający obszar gminy stanowią użytki rolne. W północno-zachodniej, południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy znajdują się niewielkie obszary leśne. Na całym terytorium gminy nieregularnie jest rozmieszczonych kilka małych jezior i liczne oczka wodne.

Warunki przyrodnicze oraz potrzeby społeczne powodują, że część terenów dotychczas użytkowanych rolniczo (tereny o niskiej przydatności rolniczej) podlega procesom urbanizacyjnym.

Na terenie gminy Osiek występują liniowe elementy infrastruktury technicznej ponadlokalnej powodujące zajętość terenu, w części obniżające walory krajobrazowe i wywołujące ograniczenia lokalizacyjne ze względu na strefy ochronne od tych urządzeń. Jest to jedna napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Brodnica - Rypin. Przebiega ona przez północno-zachodnią część gminy (wsie Wrzeszewo i Łapinóż). W pasie o szerokości po 20 m po obu stronach od osi linii, obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi.

Zagospodarowanie i użytkowanie terenów w gminie Osiek ilustruje mapa.

Ryc. 4 Mapa pokrycia terenu gminy Osiek (źródło: <https://land.copernicus.eu/en/products/corine-land-cover>)

W świetle fizycznogeograficznego podziału Polski J. Kondrackiego (1988 r.), zmodyfikowanego w 2018 r. przez zespół pod kierunkiem J. Solona i J. Borzyszkowskiego obszar gminy Osiek leży prawie w całości w obrębie mezoregionu Pojezierze Dobrzyńskie 315.14. Tylko niewielki skrajnie północno-zachodni fragment gminy znajduje się w granicach mezoregionu Dolina Drwęcy 315.13.

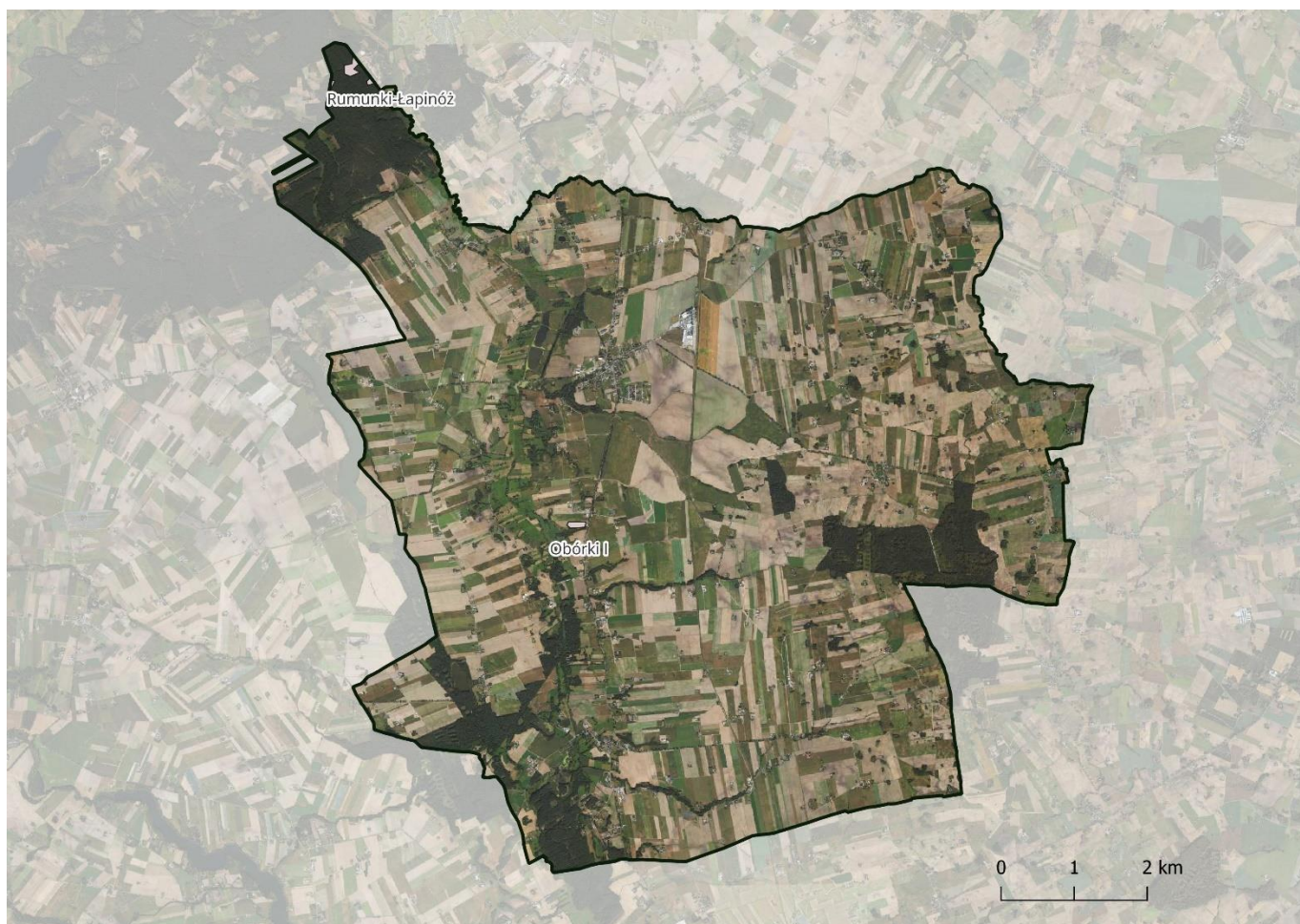
Ze względu na taką jednorodność położenia fizycznogeograficznego na obszarze gminy wyróżnia się głównie obszar o jednolitych cechach komponentów środowiska geograficznego – polodowcową wysoczyznę morenową.

Powierzchnię terenu w obrębie Pojezierza Dobrzyńskiego budują w całości osady czwartorzędowe, których miąższość sięga co najmniej kilkadziesiąt metrów. Wśród utworów czwartorzędowych dominują utwory plejstoceny związane z ostatnimi postojami lądolodu, a

następnie deglacją lądolodu na linii tzw. moren wąbrzeskich, subfazy krajeńskiej (krajensko-wąbrzeskiej) zlodowacenia wiślańskiego. Miąższość kompleksu utworów czwartorzędowych sięga około 50-60 m. Poza glinami zwałowymi i piaskami gliniastymi, które przeważają w budowie warstw powierzchniowych terenu gminy, występują lokalnie piaski i żwiry, mułki oraz osady organiczne i murszowe.

Budowa geologiczna decyduje o występowaniu surowców naturalnych. Na terenie gminy Osiek, według danych „Bilansu kopalin za rok 2024” występują dwa udokumentowane złoża surowców naturalnych: Obórki oraz Rumunki Łapinóż. Złoże Obórki to eksploatowane złoże piasku i żwiru o powierzchni blisko 2 ha i zasobach geologicznych bilansowych 334 mln Mg oraz wydobywaniu w 2022 r. w wysokości 10 mln Mg. Koncesja dla złoża obowiązuje do końca 2031 r. Złoże znajduje się w środkowej części gminy w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 560. Złoże Rumunki Łapinóż to rozpoznane wstępnie złoże piasku i żwiru o powierzchni 18,7 ha i zasobach geologicznych bilansowych w wysokości 860 mln Mg. Złoże posiada trzy sąsiadujące ze sobą pola położone w północnej części gminy, w większości znajdujące się na terenie sąsiedniej gminy Wąpielsk. Złoże nie podlega eksploatacji ani nie posiada koncesji, należy ponadto do złóż konfliktowych ze względu na położenie na terenie leśnym. Wschodnie pole złoża częściowo pokrywa się z powierzchnią rozpoznanego szczegółowo i eksploatowanego złoża Łapinóż I położonego w całości na terenie gminy Wąpielsk, którego koncesja wydobywcza wygasła w lipcu 2023 r.

Lokalizację złóż ilustruje mapa.

Ryc. 5 Lokalizacja udokumentowanych złóż kopalin (źródło: pig.gov.pl)

Na obszarze gminy Osiek przeważa rzeźba terenu charakterystyczna dla Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Cały obszar został ukształtowany w okresie wycofywania się lądolodu zlodowacenia bałtyckiego, stadium poznańskiego. Przeważa płaska i falista wysoczyzna morenowa zbudowana z gliny zwałowej i piasków gliniastych. Zalega przeważnie na wysokości 125-135 m n.p.m. W części gminy na zachód od doliny Rypienicy zalega niżej na wysokościach 105-110 m n.p.m. Wysoczyzna jest użytkowana rolniczo i obejmuje przeważającą część obszaru gminy. Wysoczyznę morenową urozmaicają liczne wypukłe formy rzeźby terenu, które kulminują się w rejonie wsi Kretki Małe (do 148,9 m n.p.m.). Najwybitniejszą i najbardziej wyróżniającą się w krajobrazie gminy wklęsłą formą rzeźby terenu jest dolina Rypienicy. Przecina południkowo obszar zachodniej części gminy. Dolina jest wyraźnie obniżona w stosunku do przyległej wysoczyzny morenowej o około 25 m w stosunku do zachodniej części gminy i aż o około 40 m w stosunku do wschodniej jej części. Zbocza doliny są miejscami silnie nachylone, a dno doliny często podmokłe. Zbocza są rozcięte licznymi bocznymi dolinkami o charakterze erozyjnym, które w rejonie wsi Osiek, Strzygi, Tadajewo i Obórki wcinają się w wysoczyznę nawet na długości 2 km.

Rzeźbę terenu urozmaicają również zagłębienia wytopiskowe, doliny polodowcowe i doliny wód roztopowych o głębokości do kilkunastu metrów. Ich dna wypełniają wody niewielkich akwenów, oczek wodnych lub stanowią je mokradła.

Obraz rzeźby terenu ilustruje niżej zamieszczona mapa.

Ryc. 6 Gmina Osiek na tle rzeźby terenu – cieniowanie (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego zawartych w „Systemie osłony osuwiskowej” na terenie gminy Osiek nie zarejestrowano żadnych osuwisk. Ponadto nie odnotowano żadnych terenów zagrożonych występowaniem osuwisk.

Warunki przyrodnicze, w szczególności wynikające z budowy geologicznej i litologii osadów powierzchniowych decydują o wytworzeniu typów gleb.

Obszar gminy Osiek odznacza się dużym zróżnicowaniem gleb, tak pod względem typologicznym, jak i pod względem wartości użytkowej. W znacznym stopniu o rozmieszczeniu danych typów, rodzajów i gatunków gleb decyduje występowanie form morfologicznych terenu.

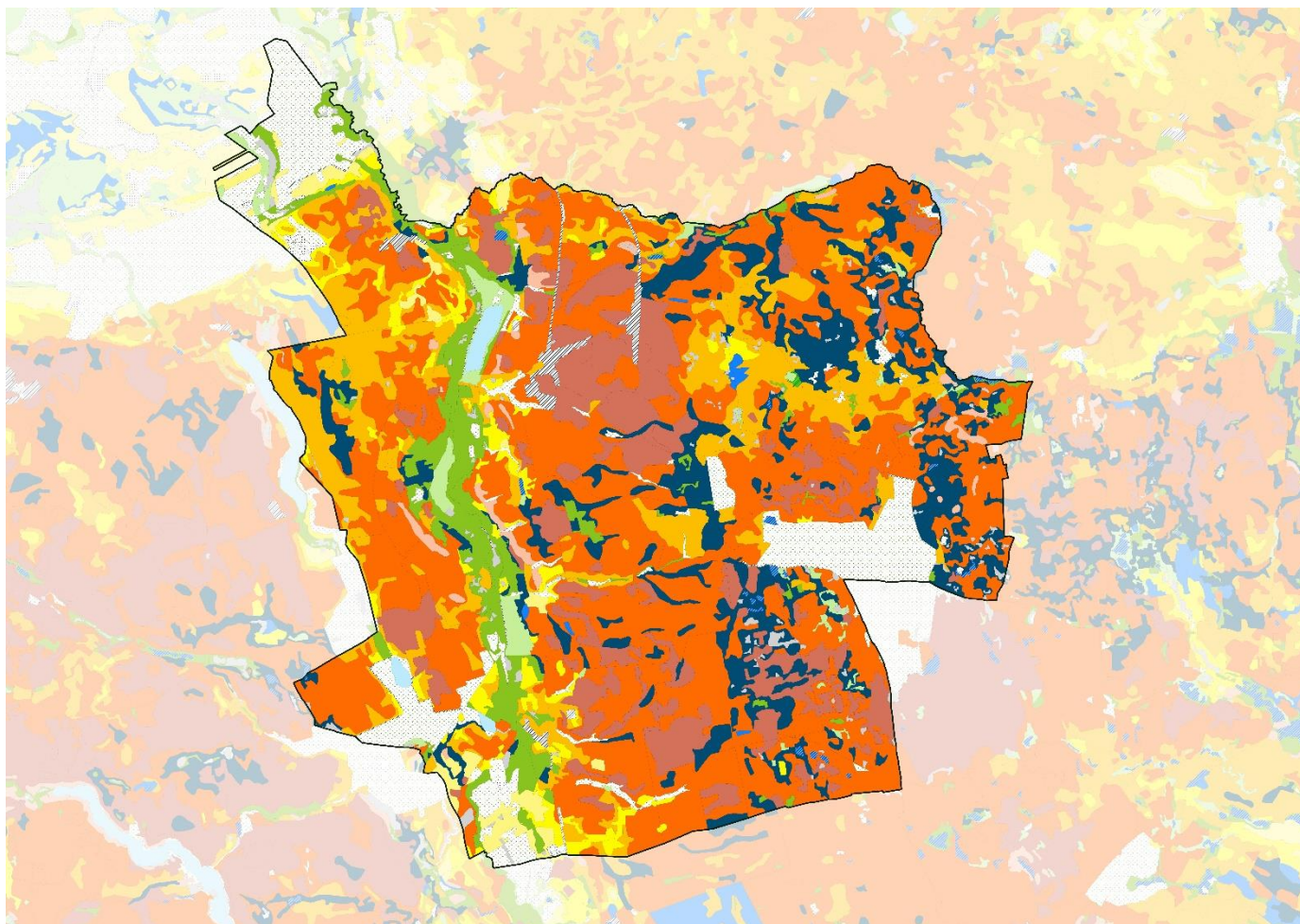
Zróżnicowanie warunków przyrodniczych przyczyniło się do wytworzenia różnych typów gleb. Na omawianym terenie występują następujące typy gleb: gleby brunatne, płowe, bielcowe i gleby organiczne.

Zgodnie z podziałem, dokonany przez IUNG w Puławach, gmina Osiek położona jest w zasięgu jednego regionu glebowo-rolniczego – Regionu Dobrzyńskiego. Region ten odznacza się urozmaiconą rzeźbą terenu, średnimi warunkami klimatycznymi i urodzajnymi glebami. Przeważają gleby kompleksu 4. żytniego bardzo dobrego i 5. żytniego dobrego. Znaczny udział ma także kompleks 2. pszenney dobry. Gleby wytworzone są przeważnie z glin piaszczystych i piasków naglinowych. W dolinie Rypienicy zdecydowanie przeważają trwałe użytki zielone wytworzone na gruntach pochodzenia organicznego, na których wytworzyły się gleby torfowe i mułowo-torfowe. Okres wegetacyjny trwa średnio 205-215 dni.

Na obszarze gminy przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej (56,6% powierzchni gruntów ornych), znaczny udział mają także gleby III klasy (37,6). Udział gleb pozostałych klas jest znacznie niższy. Na terenie gminy nie występują gleby I i II klasy bonitacyjnej. Gleby V i VI klasy zajmują łącznie jedynie 5,7% powierzchni gruntów ornych. Wśród trwałych użytków zielonych przeważają użytki klasy IV (55,4%).

O ogólnej ocenie przydatności rolniczej gruntów świadczy tzw. ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg IUNG Puławy (1982 r.) obliczony na 77,0 pkt. Jest wyższy od średniej dla województwa i dla powiatu brodnickiego.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, z określonymi ustawowo odstępstwami, wymaga zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Ryc. 7 Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Gleby na obszarze gminy Osiek narażone są na procesy degradacji. Zjawiska te związane są z tzw. erozją wietrzną, która polega na wywiewaniu cząstek próchnicznych głównie na odkrytych i pozbawionych roślinności obszarach.

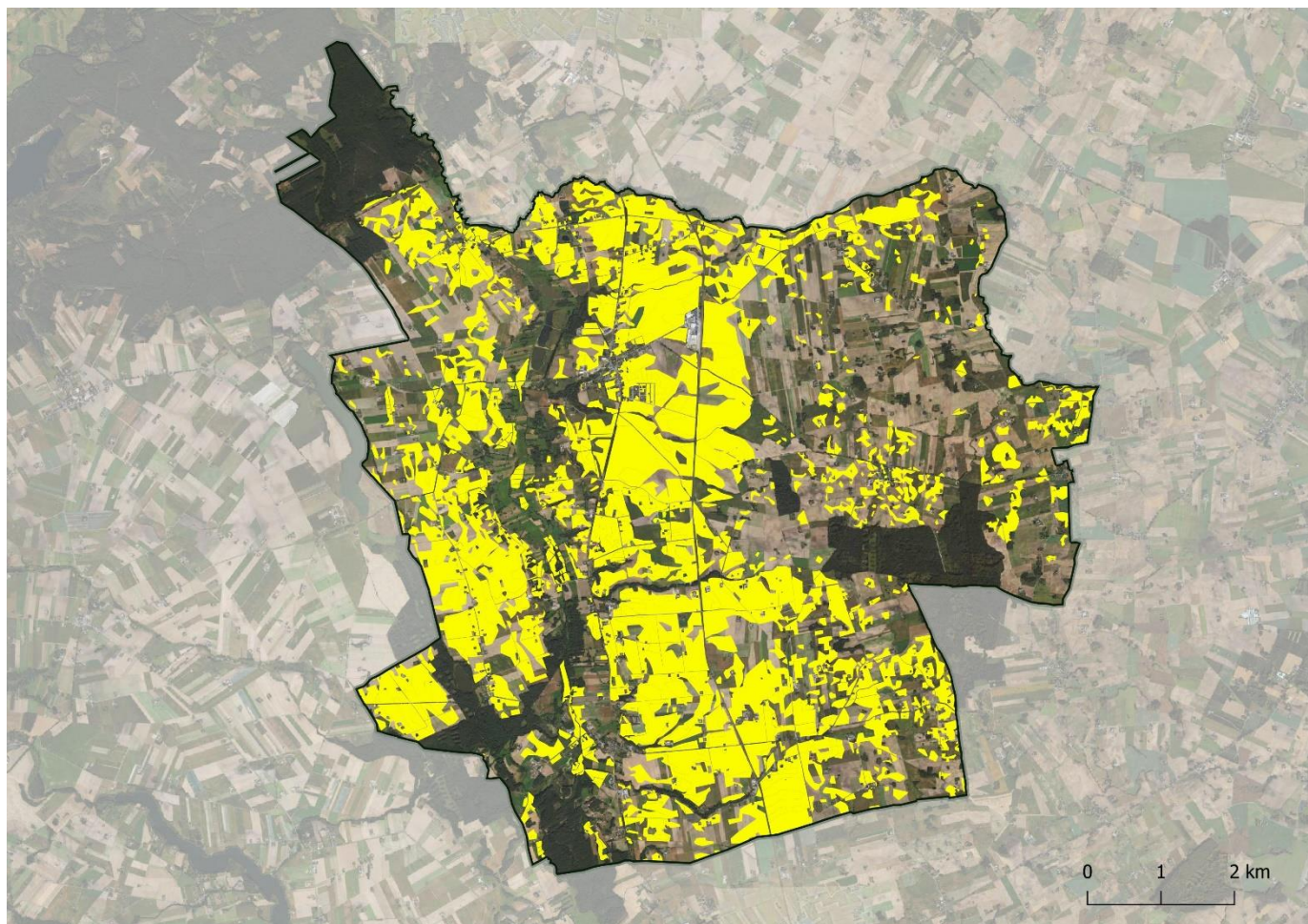
Na terenie gminy Osiek i nie występują istotne źródła zagrożeń gleb, szczególnie ze strony przemysłu. Gmina Osiek jest obszarem o niewielkim uprzemysłowieniu, a działalność przemysłowa w tym rejonie nie prowadzi do poważnego zanieczyszczenia gleb. Zanieczyszczenie gleb związane z rolnictwem związane jest szczególnie w przypadku stosowania chemicznych nawozów i pestycydów, które mogą przenikać do gleby oraz wód gruntowych. Gleby położone w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 560 są narażone na emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych, w tym pyłami i metalami ciężkimi.

Według ATR w Olsztynie, trzeci (3) stopień zagrożenia erozją wąwozową i wodną obejmuje aż 340 ha gruntów, a na odkrytych terenach wysoczyznowych 4 stopień zagrożenia erozją wietrzną występuje na 360 ha gruntów.

Należy podkreślić, iż przeważającą powierzchnię gminy zajmują gleby klasy bonitacyjnej II i III, które podlegają ochronie prawnej przed zmianą sposobu przeznaczania na cele nierolnicze. Gleby te stanowią ograniczenie dla rozwoju przestrzennego niektórych miejscowości. Sugeruje

się, aby w związku z konieczności ochrony przestrzeni naturalnych oraz utrzymania równowagi między urbanizacją a środowiskiem w projekcie planu ogólnego grunty te znalazły się w strefie otwartej lub strefie produkcji rolniczej SR.

Zasięg przestrzenny tych gleb ilustruje mapa.

Ryc. 8 Gleby klasy II-III w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Obszar gminy Osiek pod względem zasobów środowiska przyrodniczego charakteryzuje się zmienną bioróżnorodnością. Świat roślin i zwierząt jest uwarunkowany różnymi typami środowisk. Jest typowy zarówno dla obszarów wysoczyzny morenowej użytkowanej rolniczo, jak i dla obszarów podmokłych, zalesionych i nieużytków.

Największa różnorodność flory i fauny występuje w obrębie dolinie Rypienicy i na innych terenach podmokłych, co uwidacznia się m.in. obecnością wielu roślin rzadkich i chronionych. W dolinie Rypienicy najcenniejszym elementem szaty roślinnej są zbiorowiska roślinności łąkowej i bagiennej. Tworzą one wartościowe zespoły biocenotyczne, przyczyniając się do funkcjonowania korytarza ekologicznego doliny Rypienicy o funkcji regionalnej.

Mimo znacznego odlesienia i zmeliorowania wysoczyzny morenowej, na obszarze tym zachowało się jednak kilka enklaw o większej bioróżnorodności. Są to dna zagłębień wytopiskowych stanowiące miejsca bytowania i rozrodu drobnej fauny. Obszar wysoczyzny

morenowej jest terenem o najmniejszej bioróżnorodności. Dominują tu agrocenozy pól uprawnych.

Szacę roślinną uzupełniają tereny pełniące funkcję użytków ekologicznych (torfowiska, bagna, nieużytkowane łąki, trzcinowiska) oraz drzewa przydrożne śródpolne przydomowe, cmentarne i parkowe. Duże znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe posiadają zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Są miejscem bytowania wielu gatunków zwierząt.

Pod względem faunistycznym obszar gminy Osiek jest typowy dla terenów o przeważającym użytkowaniu rolniczym. Występuje tu typowa fauna dla terenów o sąsiadujących z polami uprawnymi enklaw leśnych i zbiorników wodnych. Na terenie gminy spotyka się ssaki drapieżne takie jak: lisy, jenoty, borsuki, kuny domowe, tchórze i wydry. Licznie występuje bóbr. Na terenie całej gminy, w tym głównie na terenach zadrzewionych i sąsiadujących z nimi pól uprawnych i łąk występują liczne gatunki ptaków oraz gatunki łowne: jeleń, daniel, sarna, zając, kuropatwa. Częstym ptakiem na terenach gminy jest bocian biały. Na wysoczyźnie oprócz drobnych ssaków licznie reprezentowana jest ornitofauna. Na polach uprawnych pospolicie występują: jaskółka, przepiórka, bażant, kuropatwa i inne. Tereny leśne i obrzeża lasów to miejsca bytowania, żerowania i rozrodu ptaków drapieżnych.

Lasy na terenie gminy Osiek zajmują powierzchnię około 650 ha, co stanowi tylko 8,6% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wartość znacznie niższa od średniej dla powiatu brodnickiego (21,7%) i od średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,6%). W przewadze są to lasy własności państwowej należące do Nadleśnictw Golub-Dobrzyń i Skrwilno. Lasy własności prywatnej zajmują około 220 ha.

Lasy na obszarze gminy rozmieszczone są nierównomiernie. Największy kompleks leśny znajduje się w rejonie wsi Kretki Małe i Szynkowizna. Stanowi on fragment lasu liściastego, który jest pozostałością występujących tu w przeszłości lasów grądowych. W drzewostanie oprócz sosny i świerka występują gatunki liściaste: dąb, grab, brzoza i lipa. Na terenach o płytkim poziomie wód gruntowym charakter drzewostanu jest odmienny – przeważają olcha i jesion. Kompleks ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi.

Drugi większy kompleks leśny znajduje się w północno-zachodniej części gminy w rejonie wsi Łapinóż. Stanowi on część rozległego kompleksu leśnego porastającego dolinę Drwęcy. Przeważają bory sosnowe i mieszane. W drzewostanie dominuje sosna z niewielkim udziałem gatunków liściastych.

Tereny rolnicze urozmaicają ponadto niewielkie kompleksy leśne w rejonie wsi Warpalice i Strzygi oraz enklawy olsów i zarośli w dnie i na zboczach doliny Rypienicy. Zalesione są także długie i strome wąwozy rozcinające strefę zboczową wysoczyzny morenowej na jej kontakcie z doliną Rypienicy.

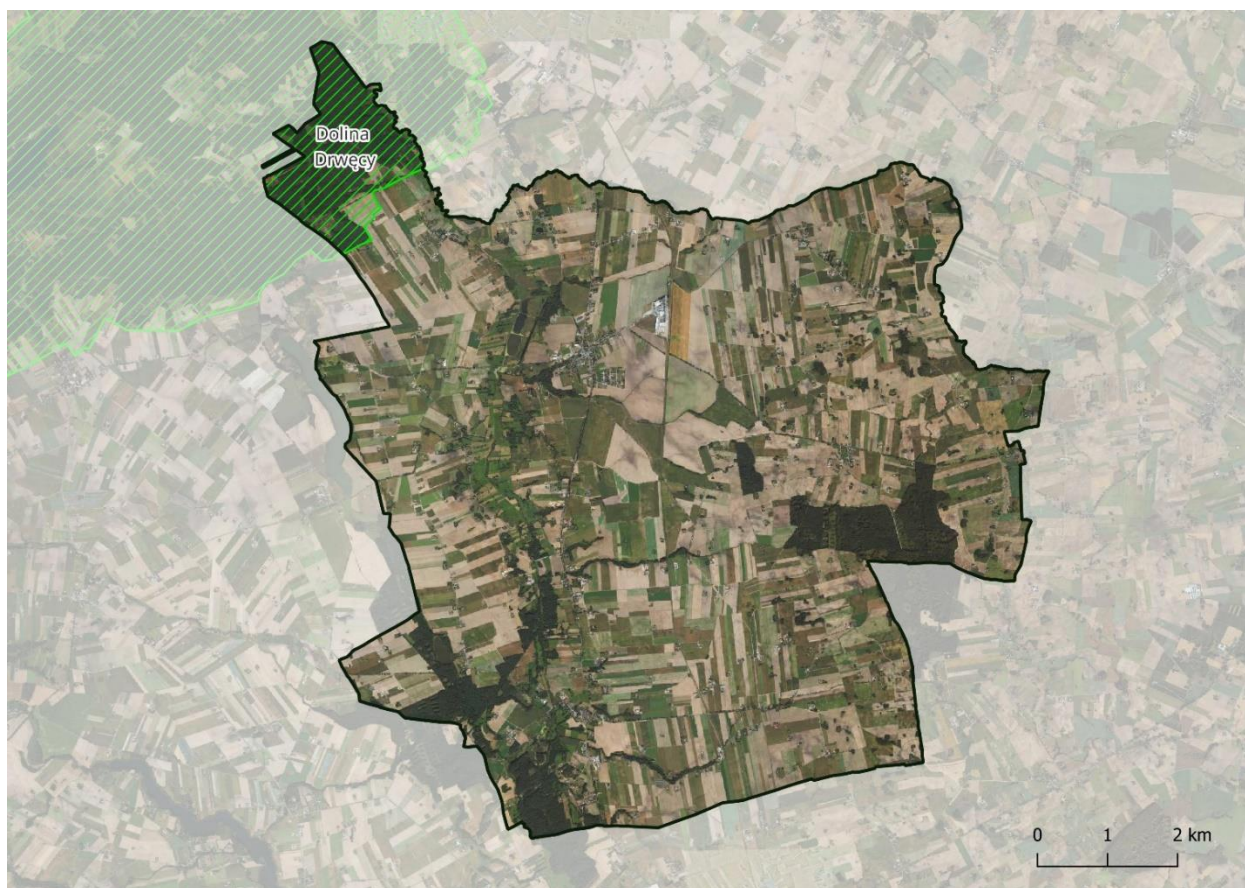
Na terenie gminy znajduje się tylko jeden park podworski we wsi Osiek. Park jest zaniedbany, a w części także zdewastowany. Stanowi jednak enklawę zieleni, urozmaica

środowisko przyrodnicze i poza znaczeniem historycznym pełni też funkcję ekologiczną. Dlatego powinien podlegać ochronie przed dalszą degradacją.

Na terenie gminy znajdują się cmentarze: parafialne w Osieku i Strzygach oraz nieczynne we wsiach: Jeziórki, Kretki Małe, Obórki i Tomaszewo.

Ze względu na „odkryty” charakter znacznej części powierzchni gminy, bardzo duże znaczenie, zwłaszcza ekologiczne, mają wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne i przydrożne. Zadrzewienia śródpolne są bardzo nierównomiernie rozmieszczone. Niestety ich zasoby zmniejszają się sukcesywnie ze względu na niszczenie (zaorywanie miedzi) oraz zasypywanie śródpolnych oczek wodnych. Przydrożne szpalery drzew występują przy wielu drogach np. wzdłuż drogi wojewódzkiej (na przeważającym jej odcinku), wzdłuż drogi Osiek – Wrzeszewo, Osiek – Kretki Małe – Szynkowizna, Strzygi – Sumin – Sumówko. Zieleń na zboczach doliny Rypienicy skutecznie ogranicza procesy erozji gleb.

W celu zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów wyznacza się tzw. korytarze ekologiczne. Na terenie Polski jedynym kompleksowym i mającym solidne podstawy naukowe systemem korytarzy ekologicznych jest sieć korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży dla migracji dużych ssaków (wilka, rysia, jelenia i łosia). Na obszarze gminy Osiek występuje niewielki fragment korytarza ekologicznego KPnC-13E „Dolina Drwący”. Na terenie korytarzy ekologicznych nie należy prowadzić działalności mogącej prowadzić do utrudnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów. Ilustruje to mapa.

Ryc. 9 Gmina Osiek na tle korytarzy ekologicznych migracji dużych ssaków (źródło: opracowanie własne na podstawie: mapa.korytarze.pl)

Obszar gminy Osiek charakteryzuje się zróżnicowanymi walorami krajobrazowymi. Mimo tego, iż przeważająca część gminy znajduje się na połodowcowej wysoczyźnie morenowej, to fizjonomia krajobrazu wysoczyznowej części gminy jest zróżnicowana. Związane jest to z występowaniem: różnych rodzajów zabudowy, terenów lasów i zadrzewień, jezior oraz zróżnicowanej rzeźby terenu.

Najwybitniejsze walory krajobrazowe posiada dolina Rypienicy południkowo rozcinająca obszar gminy. Dolina jest wcięta w otaczające wysoczyzny morenowe, a z krawędzi roztaczają się panoramy widokowe na dno i przeciwległe zbocza. Fizjonomię krajobrazu stanowią łąki i pastwiska, enklawy lasów, stawy rybne oraz liczne zadrzewienia.

W krajobrazie gminy Osiek na terenach wysoczyznowych dominują formy połodowcowe, wśród których występują niewielkie ciągi pagórków morenowych. Te ukształtowanie terenu, będące pozostałością po ostatnim zlodowaceniu, układają się w bardziej lub mniej czytelne pasma, tworząc łagodne wzniesienia i zagłębienia. Nadają one obszarowi malowniczy, falisty charakter i wpływają na lokalne warunki wodne i glebowe.

Ponadto fizjonomia krajobrazu jest zróżnicowana poprzez występowanie: różnych form pokrycia terenu oraz różnych rodzajów zabudowy. W sposób wyraźny zaznacza się obszar miejscowości Osiek, gdzie dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, występuje również zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, tereny usługowe oraz przemysłowe. Na terenie gminy,

poza wsią gminna, w przeważającej części występuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, która zlokalizowana jest głównie w miejscowościach: Strzygi, Kretki Małe, Sumin, Łapinóż, Wrzeszewo i Warpalice. Charakterystycznym elementem krajobrazu na terenie gminy Osiek są zagłębienia bezodpływowe, tereny o płytkim poziomie zalegania wód gruntowych, tereny podmokłe występujące głównie w obrębie doliny Rypienicy.

W strukturze przestrzennej gminy Osiek występują nierównomiernie rozmieszczone tereny leśne i zadrzewienia, które stanowią istotny element lokalnego krajobrazu. Lasy te, choć nie zajmują dużej powierzchni w skali całej gminy, pełnią ważną funkcję ekologiczną i krajobrazową. Najczęściej występują w postaci niewielkich kompleksów leśnych lub pasów zadrzewień towarzyszących rynnom polodowcowym i dolinom wód roztopowych, głównie w rejonie wsi: Osiek, Obórki, Tadajewo, Strzygi, Warpalice, Łapinóż, Tomaszewo.

Ważną rolę w krajobrazie gminy Osiek odgrywają także zadrzewienia śródpolne, przydrożne, zieleń przywodna, zieleń cmentarna, zieleńce, i ogrody przydomowe. Na terenie wsi Strzygi w sposób istotny w krajobrazie zaznacza się teren grodziska średniowiecznego zwanego „Kocią Górką”. Wszystkie te elementy struktury przestrzennej gminy pełnią funkcję krajobrazową podnosząc walory estetyczno-krajobrazowe.

Na terenie gminy Osiek znajdują się elementy przestrzenne, które podkreślają walory krajobrazowe gminy, należą do nich wieże kościołów: pw. Najświętszej Maryi panny w Osieku i pw. św. Stanisława Biskupa w Strzygach. Wzbogacają one przestrzeń, wpływają na jej estetykę oraz stanowią element kompozycji krajobrazowej.

W przestrzeni gminy występują dominanty krajobrazowe tj.: kominy, maszty telekomunikacyjne zlokalizowane w miejscowości Osiek. Na obszarze gminy nie występują farmy fotowoltaiczne. Ponadto w południowej części gminy znajduje się 8 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych w miejscowościach: Osiek (3) i Sumin (5). Obniżają one wartości estetyczne krajobrazu. Kolejnym elementem dysharmonijnym w krajobrazie jest napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia Brodnica – Rypin prowadząca przez północno-zachodnią część gminy (wsie Wrzeszewo i Łapinóż). Ingerencję w krajobraz stanowi droga wojewódzka nr 543, która przebiega południkowo na wschód od doliny Rypienicy, prowadząc do fragmentacji obszaru gminy oraz powodująca zmiany w strukturze przestrzennej terenu. Na terenie gminy w miejscowościach: Osiek i Strzygi znajdują się farmy fotowoltaiczne.

Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą nr LXI/851/23 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 września 2023 r. nie identyfikuje na terenie gminy Osiek żadnych krajobrazów priorytetowych. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów zostały sformułowane dla części krajobrazów położonych na obszarach prawnie chronionych tj. rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca” i Obszaru chronionego krajobrazu doliny Drwęcy.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Osiek położony jest w obrębie dorzecza Wisły, w zlewni Drwęcy jej prawobocznego dopływu. Powierzchnia ta drenowana przez lewobrzeżny dopływ Drwęcy - rzekę Rypienicę. Tylko niewielka wschodnia część obszaru gminy znajduje się w zlewni innego dopływu Drwęcy – Brynicy. Sieć hydrograficzna gminy jest urozmaicona. Jednak przeważają niewielkie ciek i rowy melioracyjne. Na terenie gminy występuje gęsta sieć cieków okresowych i epizodycznych, co wiąże się z rzeźbą terenu i wykształceniem utworów powierzchniowych. Występują one głównie we wschodniej części gminy, na terenach obniżen terenowych, w których okresowo, na nieprzepuszczalnym podłożu, gromadzą się wody opadowe i roztopowe. Ciek okresowe odprowadzają nadmiar tych wód.

Osią hydrograficzną gminy jest Rypienica, która płynie przez teren gminy z południa na północ. Jest największym dopływem Drwęcy z terenu Pojezierza Dobrzyńskiego. Całkowita długość rzeki wynosi 34,4 km. Na odcinku rzeki na terenie gminy Osiek spadek podłużny rzeki jest znaczny i wynosi 1,3%. Umożliwiło to budowę jazu piętrzącego wody rzeki we wsi Strzygi. Badania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy od lat wskazują, że jakość wód Rypienicy niezmiennie nie odpowiada normom. Decydują o tym wysokie stężenia azotu azotynowego. O jakości wód decydują zarówno źródła punktowe, jak i spływy z terenów użytkowanych rolniczo.

Z północnej części gminy wody zbiera rzeka Pissa uchodząca do Rypienicy. Jest niewielkim ciek i nie wykształciła wyraźnej doliny. W okolicach wsi Jeziorki płynie w głębokim malowniczym wąwozie. Jakość wód ciek nie była dotychczas badana.

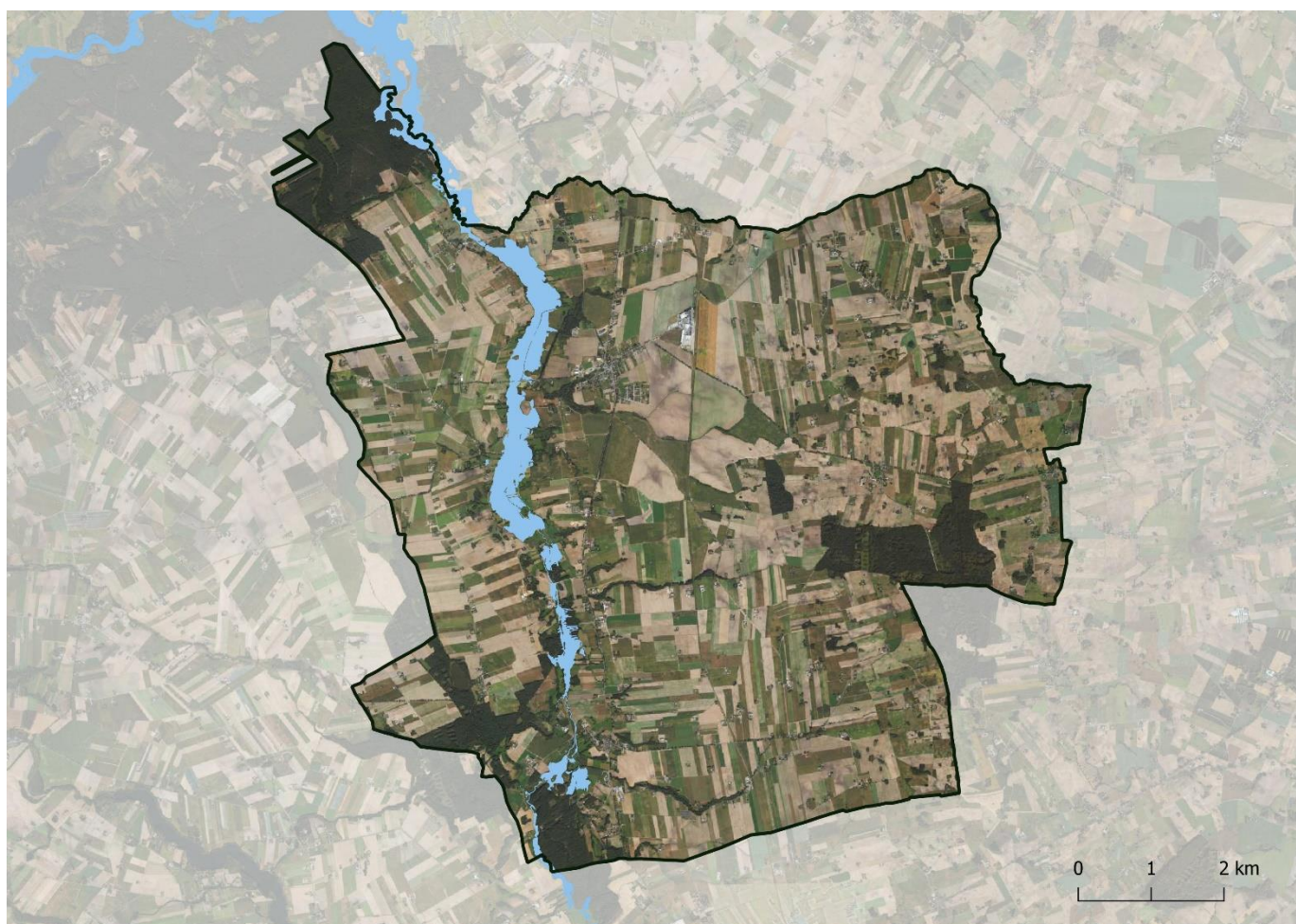
Drugim bardzo ważnym elementem układu hydrograficznego, cennym gospodarczo, są jeziora i oczka jeziorne dość licznie występujące na obszarze gminy. W granicach administracyjnych gminy znajdują się tylko cztery jeziora o powierzchni ponad 1 ha. Największe z nich to Jezioro Warpalickie o powierzchni 7,1 ha. Jest to niewielki akwen genezy rynnowej o długości 440 m i szerokości 240 m. Maksymalna jego głębokość wynosi 5,3 m, a średnia 2,8 m. Brzegi porasta roślinność wodna wynurzona i zanurzona. Wody jeziora nie były badane przez służby ochrony środowiska. Ponadto zachodni fragment obszaru gminy graniczy na długości około 2 km z brzegami Jeziora Kiełpińskiego. Jest to trudno dostępne wąskie, długie i głębokie jezioro, ze względu iż płynie w głębokiej rynnie polodowcowej. Ogranicza to dostępność jego brzegów, w tym wykorzystanie na potrzeby turystyki i rekreacji. Powstałe po ustąpieniu lądolodu skandynawskiego liczne niewielkie akweny w wyniku procesów eutrofizacji uległy zanikowi, a ich pozostałościami są mokradła i podmokłości w obniżeniach terenowych np. w rejonie miejscowości: Kretki Duże, Kretki Małe, Sumin i Sumówko. W dnie doliny Rypienicy, na północny-zachód od Osieka znajduje się kompleks stawów rybnych o powierzchni około 20 ha.

Ważnym zagadnieniem dotyczącym wód powierzchniowych jest ich retencja, czyli zdolność gromadzenia i przetrzymywania jej przez określony czas dla wykorzystania w chwili wystąpienia największego zapotrzebowania. Zdolność tę posiadają mokradła, las, grunt i gleba wraz z pokryciem a głównie zbiorniki wodne naturalne i sztuczne, w których woda gromadzi się

w okresie wystąpienia nadmiarów. Woda ta może być oddawana podczas wystąpienia deficytów. Retencja ma również za zadanie regulację i kontrolę obiegu wody w środowisku. Na obszarze gminy funkcjonują systemy melioracyjne, głównie na terenach użytków rolnych we wschodniej części gminy.

Wody gruntowe na terenie gminy występują w dwóch poziomach. Poziom holoceni zalega najpłycej i jest uzależniony głównie od opadów atmosferycznych. Ze względu na niską jakość wody i duże wahania nie ma większego znaczenia użytkowego. Wody plejstoceni związane są z osadami piaszczysto-żwirowymi serii międzymorenowej. Zalegają na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów. Jakość tych wód jest zdecydowanie lepsza gdyż warstwy glin morenowych tworzą warstwę izolacyjną przed migracją zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Natomiast w obrębie den dolin i rynien polodowcowych ze względu na brak nieprzepuszczalnej warstwy izolacyjnej pierwszy poziom plejstoceni nie jest chroniony przed migracją zanieczyszczeń. Wody tego poziomu eksploatowane są na potrzeby ujęć wody w Osieku i Suminie, które po niezbędnym uzdatnieniu zaopatrują mieszkańców gminy.

Zagrożenie związane z powodzią na terenie gminy Osiek występuje od strony rzeki Rypienicy, co ilustruje mapa.

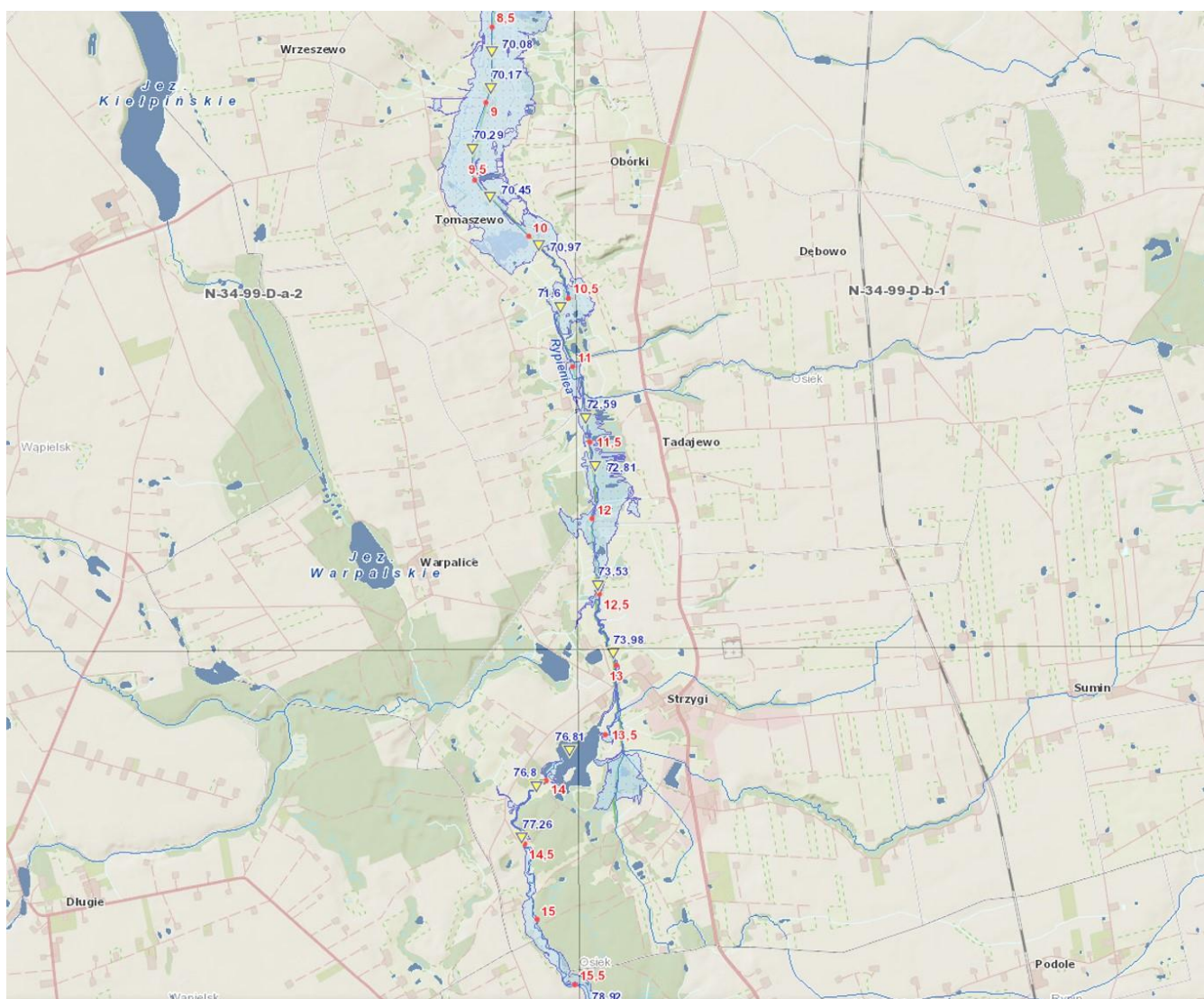

Ryc. 10 Gmina Osiek na tle obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (źródło: opracowanie własne na podstawie: wody.isok.gov.pl)

Ustalenia projektu planu ogólnego uwzględniają zasięgi: obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (woda 1%), obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (woda 10%). Na tych obszarach obowiązują zasady dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenów określone w art. 166 ustawy – Prawo wodne. Uwzględniają one prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego, proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, a także jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie. Warto zaznaczyć, że rzędne wody 1% różnią się z biegiem Rypienicy.

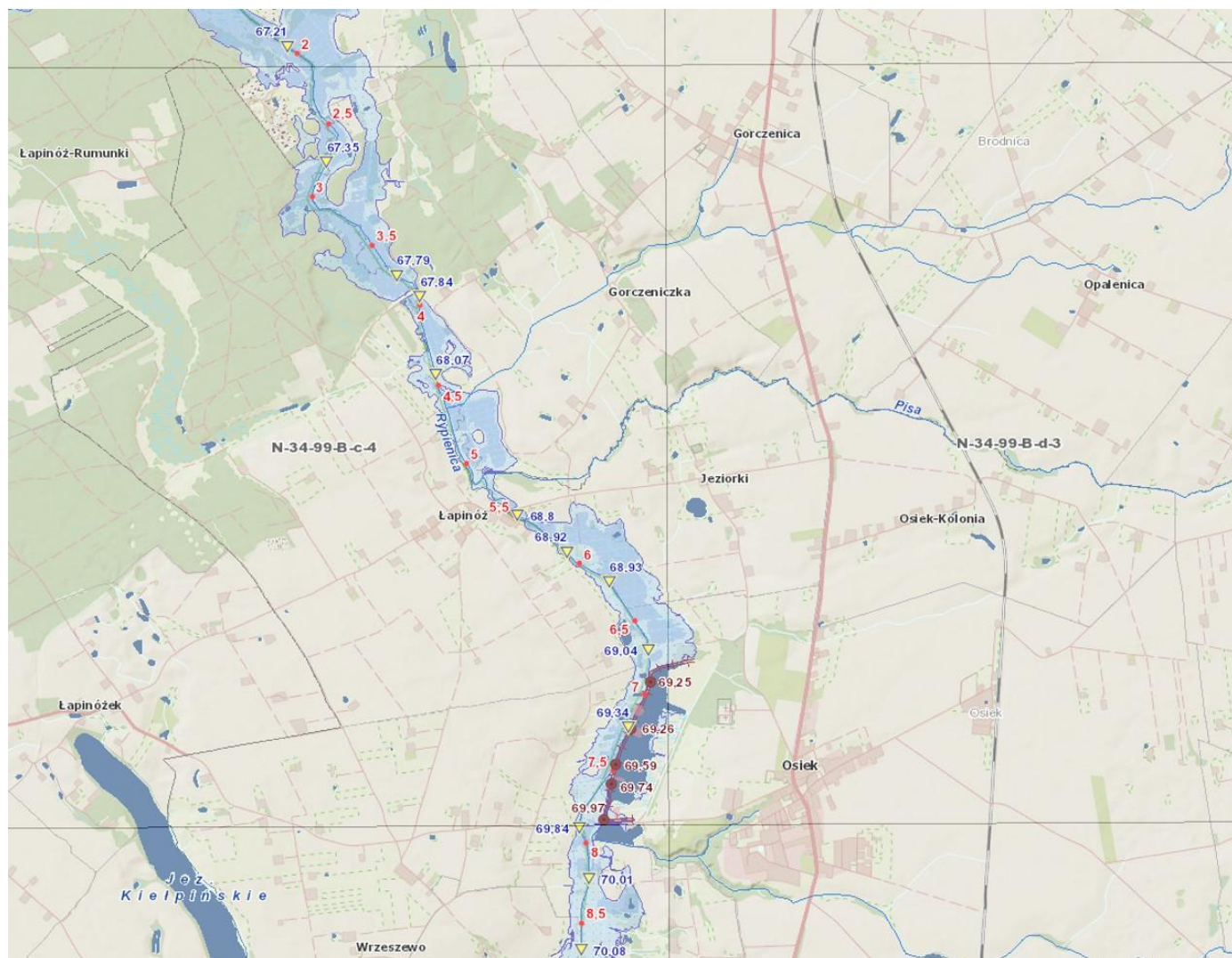
W południowej części gminy, w rejonie wsi Strzygi (na granicy z gminą Rypin) rzędna wody 1% wynosi 78,92 m n.p.m. (15,5 km biegu rzeki), a w rejonie Tomaszewa rzędna wody 1% wynosi 70,08 m n.p.m. (8,5 km biegu rzeki).

Ilustruje to mapa.

Ryc. 11 Rzędne wody 1% wzdłuż biegu Rypienicy (źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP)

Rzędne wody 1% wzdłuż Rypienicy w rejonie wsi gminnej Osiek wynoszą: 70,01 m n.p.m. (8 km biegu rzeki) oraz 67,35 m n.p.m. w rejonie Łapinoża (2,5 km biegu rzeki). Ilustruje to mapa.

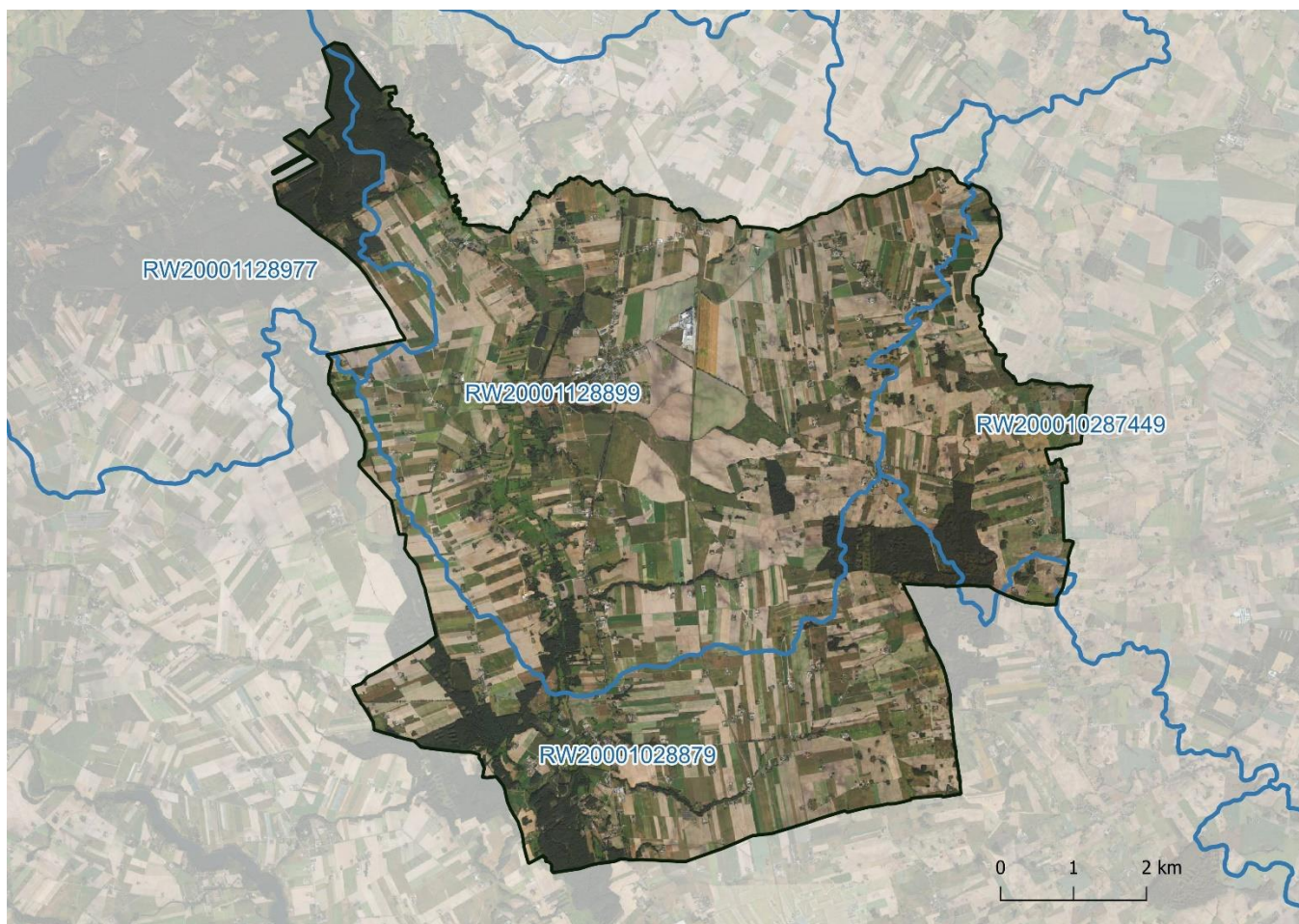
Ryc. 12 Rzędne wody 1% wzdłuż biegu Rypienicy (źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP)

Należy ponadto zwrócić uwagę, że przy wprowadzaniu nowej zabudowy oraz sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na tereny dotychczas użytkowane rolniczo zmiany ulegają stosunki wodne. W szczególności należy zwrócić uwagę na fakt potencjalnej możliwości utraty drożności systemów melioracyjnych. Konieczne jest zapewnienie odprowadzania nadmiaru wód w szczególności wód opadowych poprzez stosowanie odpływu podziemnego, w miejsce dotychczasowego systemu rowów powierzchniowych. Wody opadowe z terenów utwardzonych (dróg i parkingów) powinny być ujmowane do kolektorów i podczyszczane, jeśli wymagają tego przepisy szczególne, natomiast wody z pozostałych terenów powinny być retencjonowane i wykorzystywane do nawadniania.

Gmina Osiek znajduje się w granicach czterech jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

RW20001128977 Drwęca od Brodniczki do Strugi Rychowskiej,
RW20001128899 Rypienica od Dopływu z jez. Długiego do ujścia,
RW20001028879 Rypienica z Dopływem z jez. Długiego,
RW200010287449 Pissa.

Ilustruje to mapa.

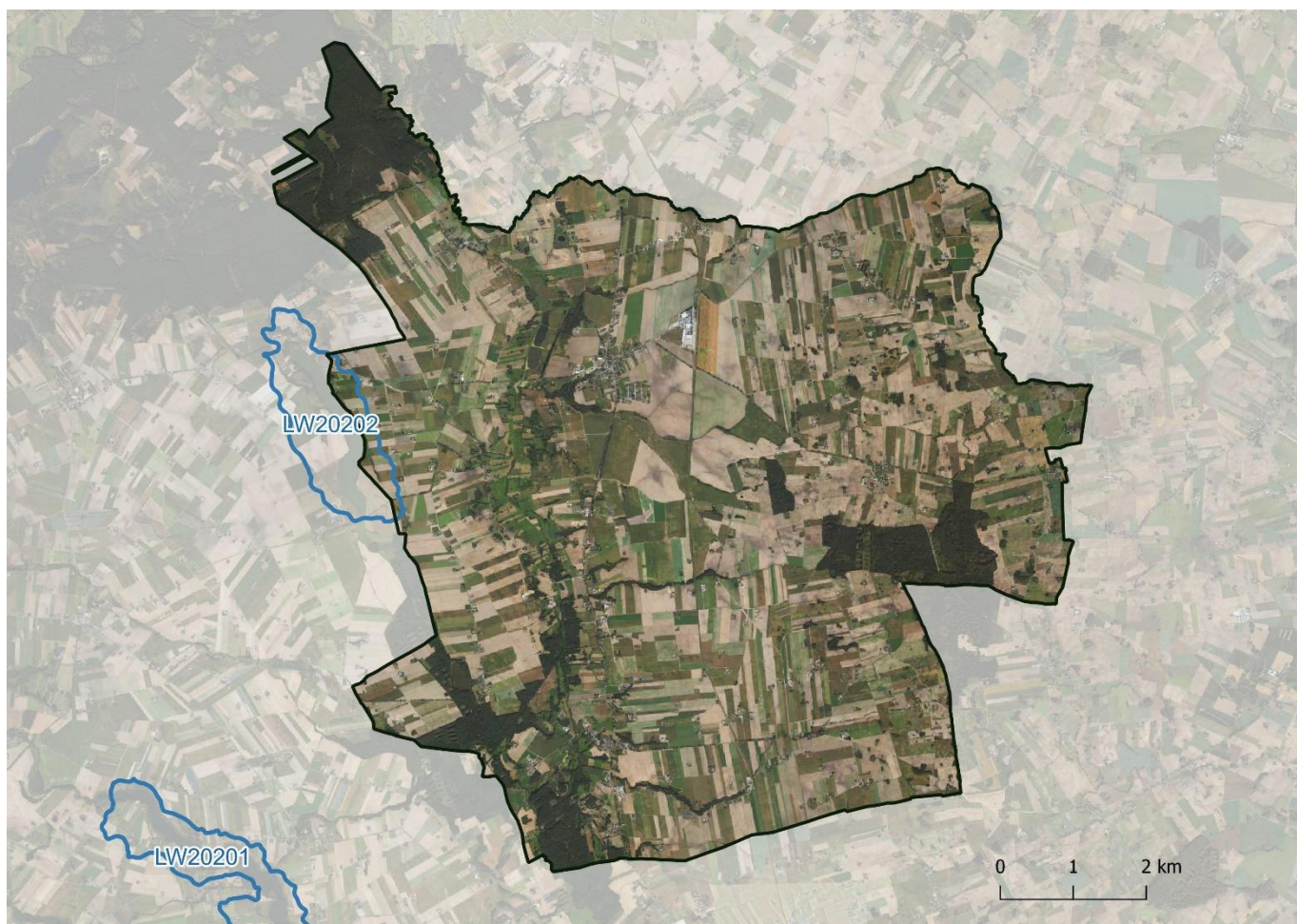

Ryc. 13 Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: wody.isok.gov.pl)

oraz we fragmencie w jednej części wód powierzchniowych jeziornych:

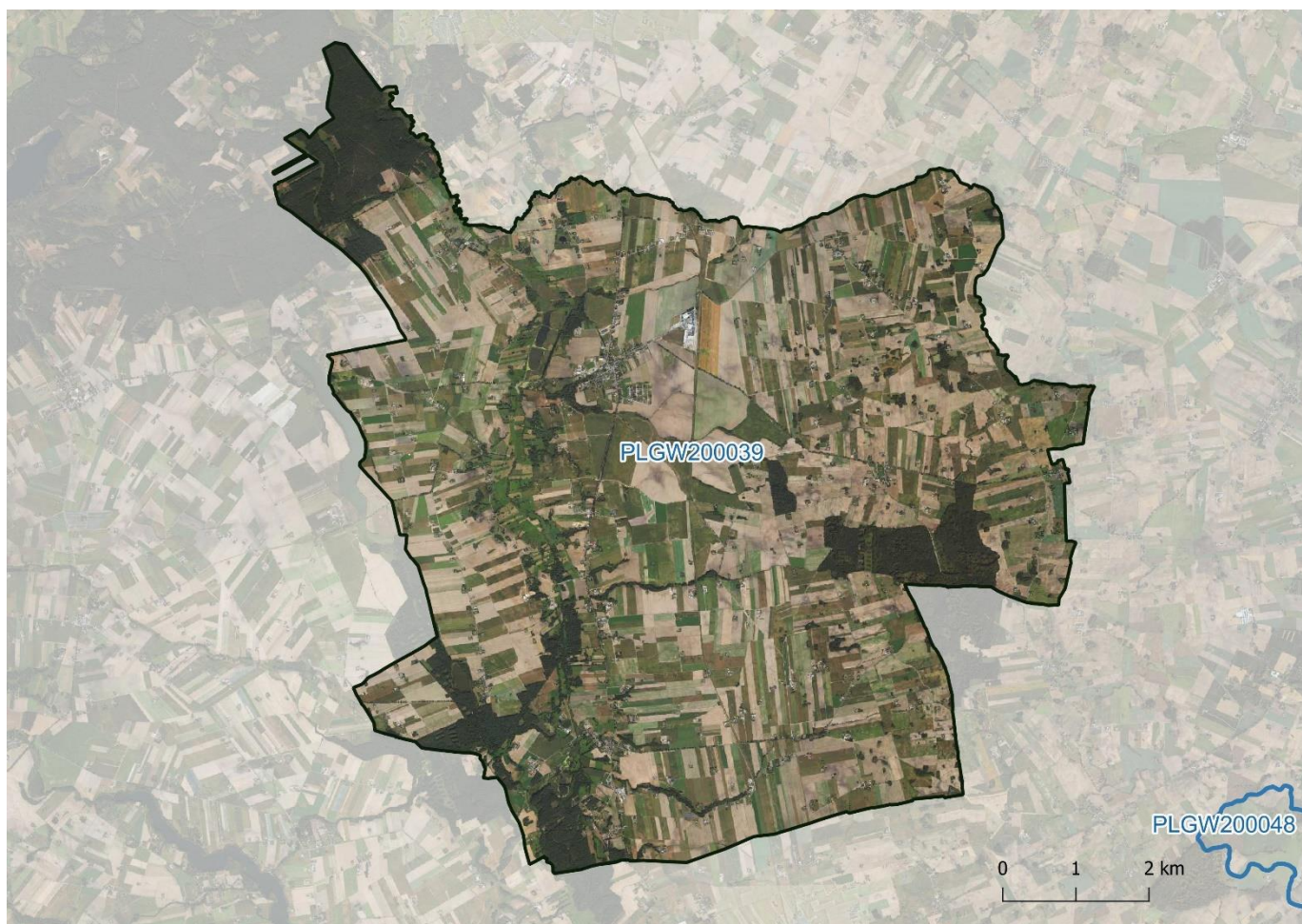
LW20202 Kiełpińskie

Ilustruje to mapa.

Ryc. 14 Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: wody.isok.gov.pl)

Gmina Osiek leży w zasięgu jednej jednolitej części wód podziemnych: PLGW200039 o ogólnie dobrym stanie wód. Jest ona niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego. Ilustruje to mapa.

Ryc. 15 Jednolite części wód podziemnych w gminie Osiek (źródło: wody.isok.gov.pl)

Obszar Gminy Osiek położony jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych.

Klimat obszaru gminy Osiek należy do typu przejściowego, charakterystycznego dla całego Nizy Polskiego. Gmina leży w zachodniej części dzielnicy klimatycznej mazurskiej. Klimat gminy jest typowo przejściowym między klimatem morskim, a kontynentalnym. Znajduje to wyraz w dużej zmienności i różnorodności układów pogody. Średnia roczna temperatura powietrza atmosferycznego kształtuje się na poziomie $6,9^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń, którym średnia temperatura wynosi $-3,8^{\circ}\text{C}$, najcieplejszym natomiast lipiec z temperaturą $17,3^{\circ}\text{C}$. Obszar ten charakteryzuje się zimą, trwającą 91 dni, z kolei lato trwa 90 dni. Liczba dni pogodnych to około 50, a pochmurnych 130. Na obszarze tym, najczęściej występują wiatry zachodnie – 13,1%, a wiatry z całego sektora zachodniego (W, NW i SW) występują przez 44,5% przypadków w roku. Z kolei najrzadziej występują wiatry z południa (7,7%) i północy (8,6%). Wiatry najczęściej wieją z prędkością 1-2 m/s i są klasyfikowane, jako bardzo słabe oraz 2-4 m/s – są to wiatry słabe. Występują one w 70% przypadkach. Wieją najczęściej latem i jesienią. Tak duża ilość wiatrów słabych i bardzo słabych świadczy o występowaniu warunków niekorzystnych do rozprzestrzeniania ewentualnych zanieczyszczeń powietrza.

Dla obszaru gminy Osiek, mimo średnich rocznych opadów rzędu 600 mm, klimatyczny bilans wody (ujemna różnica między opadami, a parowaniem) wynosi około 100 mm. Tak duże niedobory wody istotnie determinują warunki produkcji rolniczej.

Warunki topoklimatyczne czyli tzw. klimatu lokalnego, uzależnione są od wielu czynników, do których przede wszystkim należą: ukształtowanie terenu, ekspozycja zboczy, użytkowanie i sposób zagospodarowania terenów oraz intensywność zabudowy. Jako najbardziej korzystne dla zabudowy należy uznać tereny płaskie lub nieznacznie nachylone w kierunku południowym i zachodnim zbocza. Najmniej korzystne warunki topoklimatyczne panują na terenach podmokłych, o płytkim poziomie zalegania wód gruntowych oraz tereny o ekspozycji w kierunku północnym. Na tych terenach nie należy planować nowej zabudowy.

Obszar gminy charakteryzuje się stosunkowo korzystnym topoklimatem. Przeważającą powierzchnię zajmują tereny o korzystnym topoklimacie dla budownictwa mieszkaniowego, ogrodnictwa, warzywnictwa, turystyki i rekreacji. Są to tereny płaskie, zbocza o ekspozycji dosłonecznej południowej, południowo zachodniej, południowo – wschodniej oraz wschodniej i zachodniej. Natomiast niekorzystnym topoklimatem charakteryzują się tereny podmokłe doliny Rypienicy, jak również nieliczne tereny dolinnych zboczy o ekspozycji północnej, północno-wschodniej i północno-zachodniej.

Na terenie gminy Osiek nie występują znacząco uciążliwe źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Najistotniejsze zanieczyszczenia to emisje energetyczne z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z drogi wojewódzkiej nr 560, z zakładów przemysłowych i obiektów komunalnych. Uciążliwe mogą być emisje odorów z ferm tuczu przemysłowego zwierząt sąsiadujących z zabudową mieszkaniową.

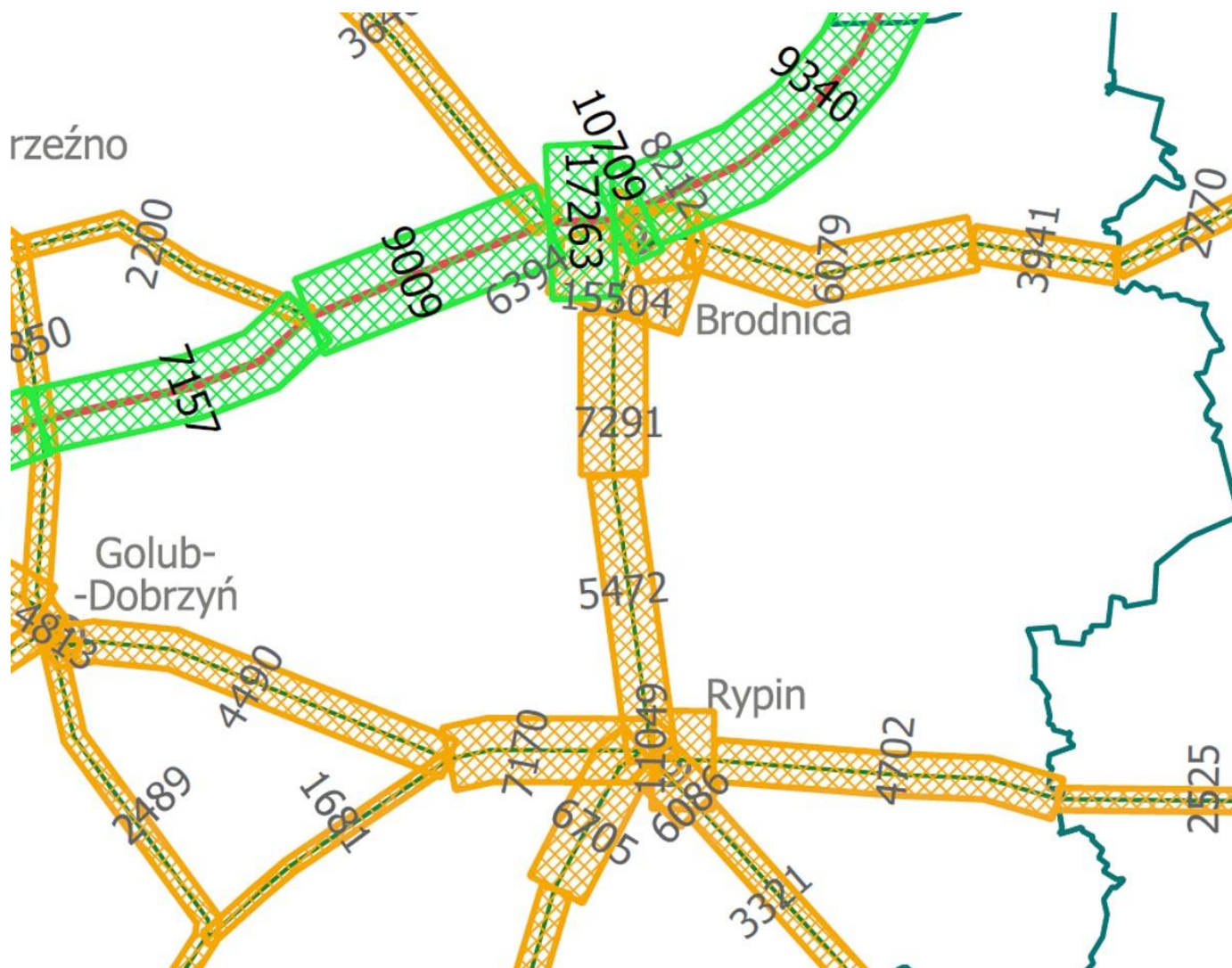
Na terenie gminy nie występuje problem nadmiernego zanieczyszczenia powietrza, bowiem według dokonanych klasyfikacji (Raporty WIOŚ w Bydgoszczy) gmina Osiek znajduje się w najkorzystniejszej klasie A, tak w klasyfikacji ogólnej, jak i w klasyfikacjach dokonanych dla poszczególnych zanieczyszczeń. Nie ma więc potrzeby podejmowania szczególnych działań ochronnych. Potwierdzają to wyniki pomiarów dwutlenku siarki i dwutlenku węgla w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w pobliskim Łaszewie (gm. Bartniczka), które są wielokrotnie niższe od dopuszczalnych norm.

Przez obszar gminy Osiek nie prowadzą żadne drogi krajowe. Południkowo przez gminę na odcinku około 9 km prowadzi droga wojewódzka nr 560 relacji Brodnica – Rypin. Droga ta stanowi główną oś układu drogowego gminy i tej części powiatu brodnickiego. Od północy prowadzi kolejno przez miejscowości: Kolonia Osiek, Osiek, Obórki, Tadajewo, Strzygi. Droga generuje zarówno ruch lokalny i tranzytowy. Uzupełnieniem podstawowej sieci drogowej są drogi powiatowe (26 km) i gminne (96 km).

Według pomiarów przeprowadzonych w 2010 r. na odcinku Brodnica – Osiek zanotowano średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 5656 pojazdów, a na odcinku Osiek – Rypin zanotowano 4771 pojazdów. Natężenie ruchu pojazdów wykazuje więc wyraźną tendencję

wzrostowa, co potwierdzają wyniki pomiarów z 2015 r. Na odcinku Brodnica – Osiek zanotowano wówczas średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 7391 pojazdów, a na odcinku Osiek – Rypin zanotowano 5678 pojazdów. Wyniki generalnego pomiaru ruchu GPR z 2020/2021 r. potwierdzają wysokie natężenie ruchu pojazdów mimo, iż pomiary były prowadzone w okresie pandemicznym. Na odcinku Brodnica – Osiek zanotowano wówczas średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na poziomie 7291 pojazdów, a na odcinku Osiek – Rypin zanotowano 5472 pojazdów.

Ilustruje to poniższa rycina.

Ryc. 16 Rejon gminy Osiek na tle mapy średniego natężenia ruchu pojazdów (źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021)

Drogi powiatowe na terenie gminy Osiek tworzą podstawowy układ sieci drogowej, gdyż łączą one większe miejscowości na terenie gminy w drogą wojewódzką i siedzibą gminy. Są to drogi o nawierzchni bitumicznej o szerokości jezdni przeważnie około 4-5 m. Stan techniczny dróg i obiektów mostowych (mosty, przepusty) jest bardzo zróżnicowany, tj. od stanu zadowalającego do stanu złego, wymagającego wykonania robót remontowych, zabiegów konserwacyjno-remontowych i modernizacyjnych. Na żadnych drogach powiatowych na terenie

gminy nie były dotychczas prowadzone pomiary hałasu ani pomiary natężenia ruchu pojazdów. Należy jednak zaznaczyć, iż natężenie ruchu na drogach powiatowych jest stosunkowo niewielkie i z pewnością nie przekracza 1000 pojazdów na dobę. Największe natężenie ruchu, a tym samym dość znaczna emisja hałasu jest notowana na drogach: 2202C Osiek – Wrzeszewo, 1836C Osiek – Kretki Duże, 1838C Strzygi – Sumin – Sumówko.

Ruch na drogach gminnych jest niewielki. Są to przeważnie drogi o złej jakości nawierzchni. Pojazdy poruszające się z niewielką prędkością, w tym maszyny rolnicze, emitują dźwięk o znacznym natężeniu. Na drogach gminnych także nie były prowadzone badania poziomów natężenia dźwięku, jak również nie wykonywano tu pomiarów natężenia ruchu.

Uciążliwość akustyczna linii kolejowej nr 33 Brodnica – Sierpc jest znikoma. Obecnie kursowanie pociągów osobowych jest zawieszone. W razie przywrócenia ruchu pociągów nie będą z tym się wiązały żadne znaczne uciążliwości akustyczne dla mieszkańców.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitor (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem paliw kopalnych w paleniskach domowych. W obrębie obszaru gminy większość palenisk to tradycyjne systemy ogrzewania bazujące na paliwa stałych (węgiel, miał węglowy, drewno). Nowa zabudowa jest już w dużej części wyposażana w nowoczesne systemy ogrzewania niskoemisyjne i bezemisyjne np. pompy ciepła. Gmina dotychczas nie została zgazyfikowana.

Wyniki monitoringu powietrza prowadzone przez GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy za 2023 rok wskazują na ogólnie dobrą jakość powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej, do której należy m.in. gmina Osiek. Ocena pod kątem ochrony zdrowia do klasy C zakwalifikowała strefę ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. Przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2. W strefie w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel. Szczególną uwagę zwrócić należy na wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowano w 2023 r. na sześciu spośród jedenastu stacji pomiarowych w województwie. Przekroczeń tych nie odnotowano m.in. w gminie Osiek.

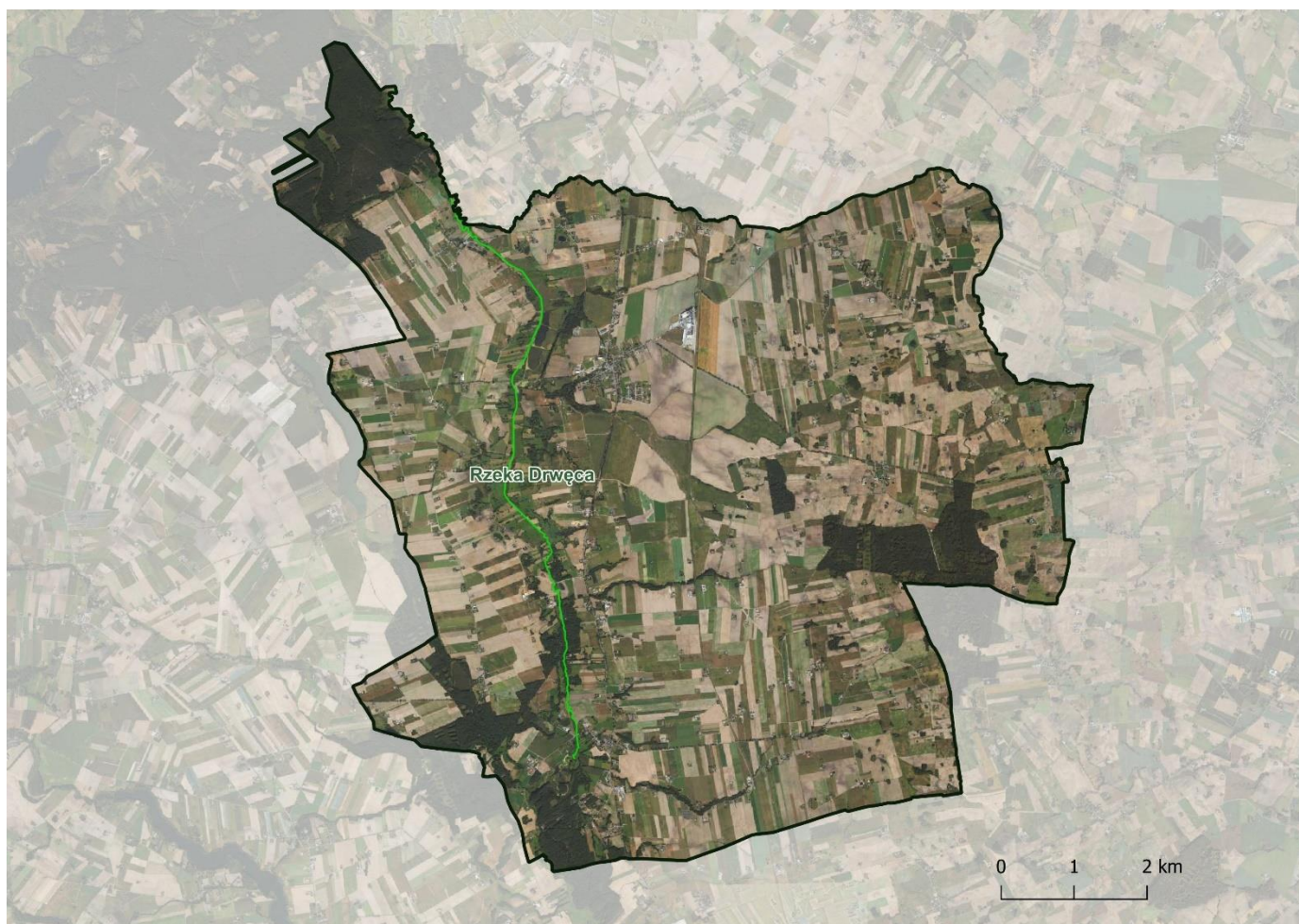
W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2023 r. pomiary jakości powietrza oraz obiektywne szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego

ozonu. Przekroczenia w strefie kujawsko-pomorskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego. W porównaniu z oceną roczną jakości powietrza za rok 2022, poprawa klasy strefy kujawsko-pomorskiej wystąpiła w przypadku pyłu zawieszonego PM10 (zmiana z klasy C na A). Poza redukcją poziomu benzo(a)pirenu nie ma zatem konieczności podejmowania działań naprawczych.

Obszar gminy Osiek prezentuje przeciętne walory przyrodnicze i z tego względu tylko w części został dotychczas objęty ochroną prawną.

Na terenie gminy znajduje się część rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęża”, który został uznany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r. (M.P. Nr 71, poz. 302). Rezerwat obejmuje rzekę Drwężę wraz z przybrzeżnym pasem terenu o szerokości 5 m po obu jej stronach oraz części niektórych jej dopływów, w tym Rypienicę. Na terenie gminy Osiek znajduje się część rezerwatu o powierzchni 9,6 ha. Obecnie obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 października 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęża” (Dz. Urz. Woj.-Kuj.-Pom. Poz. 3571). Określono rodzaj rezerwatu – faunistyczny, ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ - Faunistyczny (PFn), podtyp - ryb (ry), ze względu na główny typ ekosystemu: typ - Wodny (EW), podtyp - rzek i ich dolin, potoków i źródeł (rp). Celem ochrony rezerwatu jest ochrona środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności ochrona środowiska pstrąga, łososia, troci i certy.

Zasięg przestrzenny rezerwatu przyrody ilustruje mapa.

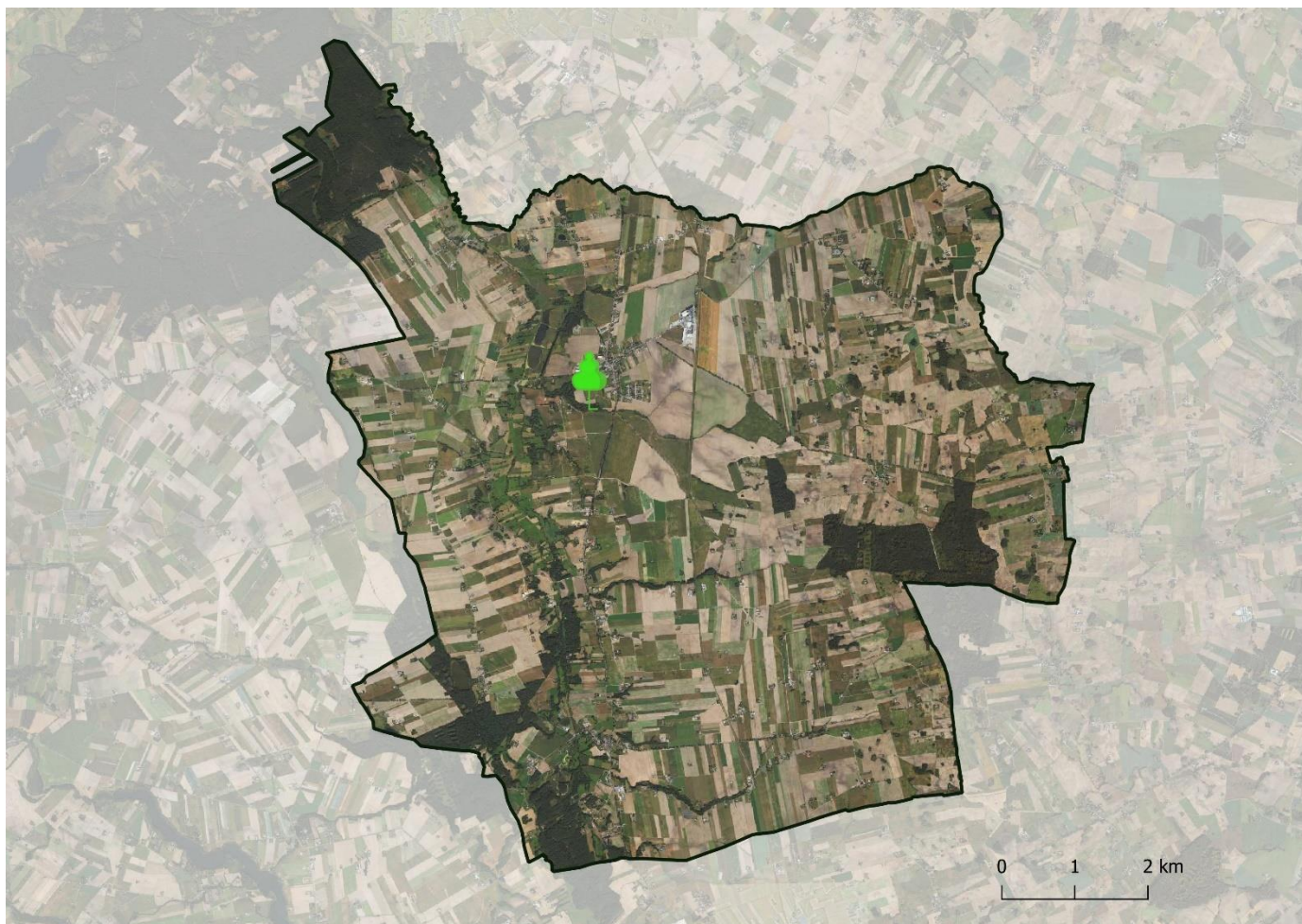

Ryc. 17 Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca” na terenie gminy Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Na terenie gminy Osiek nie znajdują się żadne obszary Natura 2000.

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie tworów przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej i historycznej, odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Na terenie gminy znajduje się jeden pomnik przyrody: dąb o obwodzie około 540 m i wysokości około 20 m, rosnący w zalesionym wąwozie we wsi Osiek, na zapleczu oczyszczalni ścieków. W stosunku do drzewa wprowadzono ochronę polegającą na stosowaniu zakazów i wycinania, niszczenia lub uszkodzania drzewa, zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści, zanieczyszczania terenu w pobliżu drzewa, umieszczania tablic, napisów i innych znaków oraz wznoszenia budowli w pobliżu drzewa.

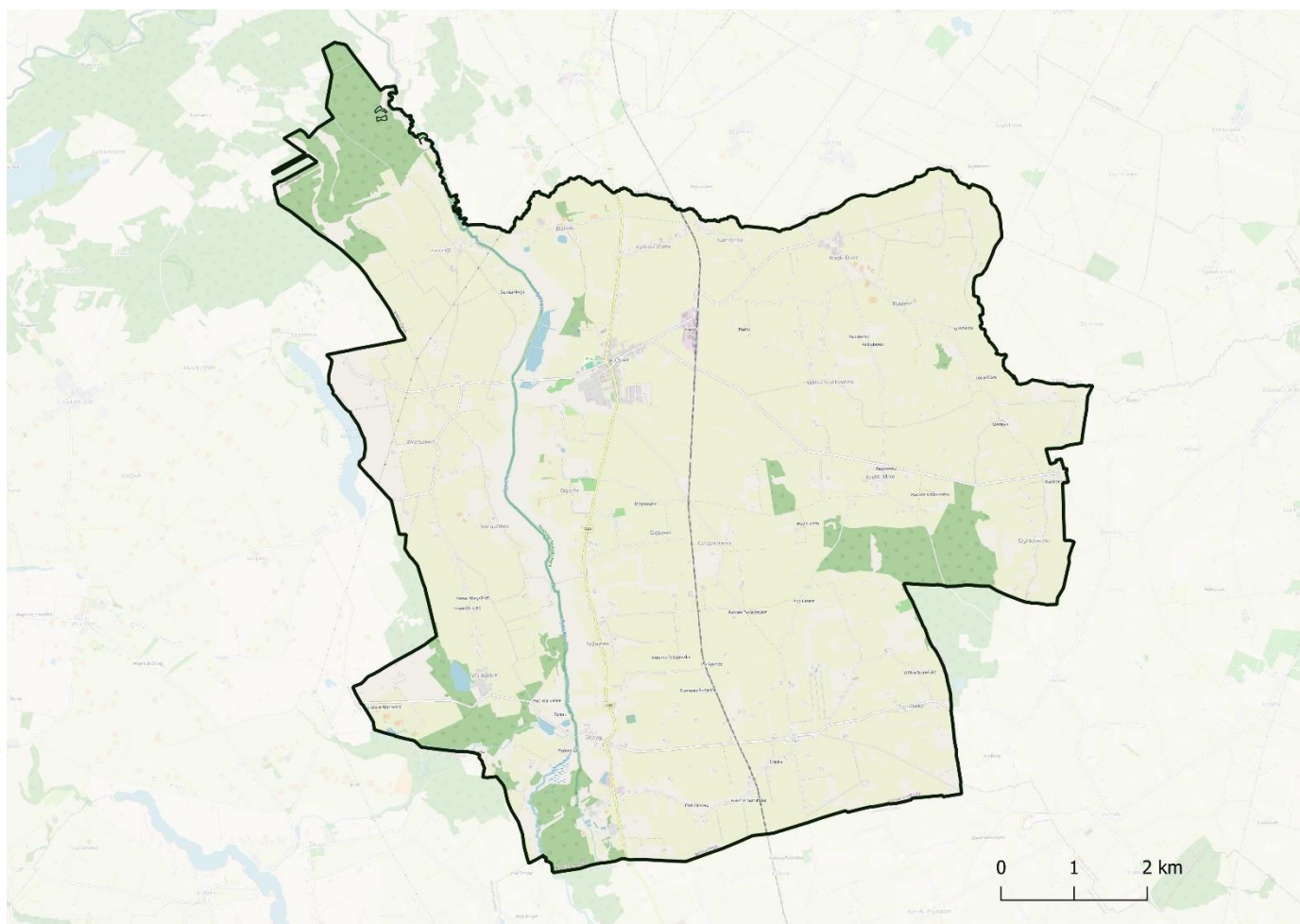
Lokalizację pomnika przyrody pokazano na mapie do niniejszego opracowania i na niżej zamieszczonej rycinie.

Ryc. 18 Pomnik przyrody w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Ochroną jako użytki ekologiczne obejmuje się śródleśne bagna oraz podmokłe łąki i pastwiska - pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Rozporządzeniem Nr 27/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 95, poz. 1659) uznano na terenie gminy Osiek trzy użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 1,57 ha. Ochroną objęto śródleśne bagna porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową w oddziałach 241g, 241j i 241h nadleśnictwa Golub-Dobrzyń leśnictwa Radziki. W stosunku do użytków wprowadzono następujące zakazy: zmiany stosunków wodnych, wydobywania surowców mineralnych i torfu, zbioru wszystkich dziko rosnących roślin, z wyjątkiem owoców i grzybów, stosowania środków chemicznych itp. Na terenie gminy nie występują uznane użytki ekologiczne na gruntach innych form własności niż Lasy Państwowe.

Lokalizację użytków ekologicznych obrazuje mapa.

Ryc. 19 Użytki ekologiczne w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

Ze względu na położenie gminy na terenie polodowcowej wysoczyzny morenowej, obszar gminy Osiek odznacza się przeciętnymi walorami krajobrazowymi.

Na terenie gminy nie znajdują się parki krajobrazowe

Cześć gminy znajduje się w granicach Obszaru chronionego krajobrazu doliny Drwęcy. Czynna ochrona ekosystemów tego obszaru to: zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona doliny rzeki Drwęcy wraz z pasem roślinności okalającej, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych, racjonalna gospodarka leśna, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk w obrębie Doliny Drwęcy. Na terenie gminy OChK zajmuje powierzchnię 1726,27 ha (około 25% powierzchni gminy).

W granicach wymienionego obszaru chronionego krajobrazu obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr XXXVIII/656/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego poz. 4982):

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz

wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,

2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7. lokalizowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne
 - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Od powyższych zakazów możliwe są jednak określone odstępstwa z mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu.

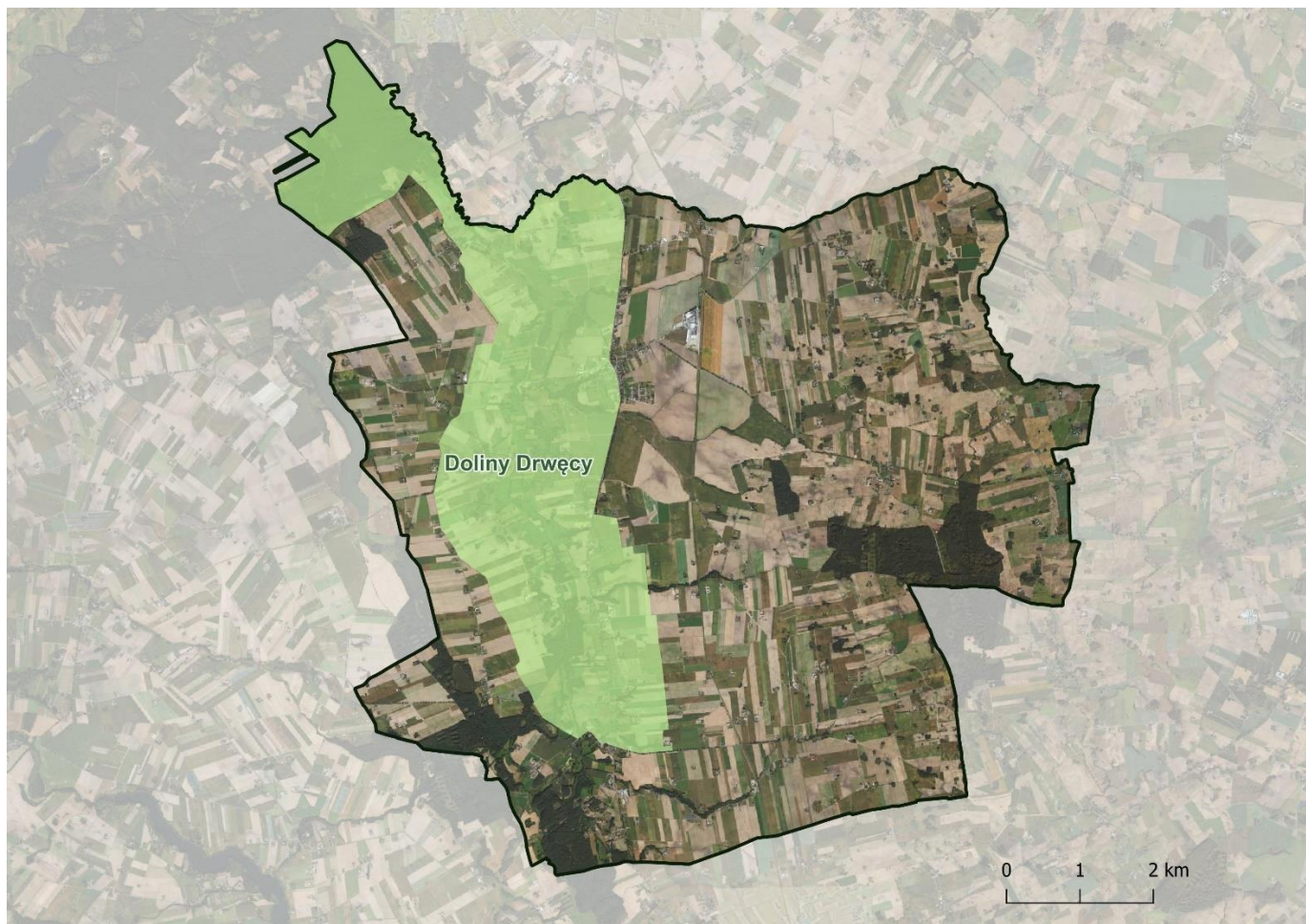
Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia, należących do gatunków obcych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 2f.

Wszystkie zakazy, o których mowa wyżej nie dotyczą:

1. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa,
2. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,

3. realizacji inwestycji celu publicznego.

Dodatkowo uchwała w sprawie OChK Doliny Drwęcy wprowadza na wybranych terenach odstępstwa od niektórych zakazów. Na terenie gminy Osiek nie ustanowiono tego typu odstępstw. Zasięg przestrzenny Obszaru w gminie Osiek ilustruje mapa.

Ryc. 20 Obszar chronionego krajobrazu w gminie Osiek (źródło: opracowanie własne na podstawie: geoportal.gov.pl)

W projekcie planu ogólnego wyznaczono w granicach Obszaru chronionego krajobrazu doliny Drwęcy głównie strefę otwartą SO lub strefę zieleni i rekreacji SN z niezbyt rozbudowanym profilem funkcjonalnym, aby nie stwarzać warunków do degradacji walorów krajobrazowych.

Szczegółową charakterystykę stanu i funkcjonowania środowiska gminy Osiek przedstawiono w opracowaniu ekofizjograficznym, nie podlegającym procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w którym zapisano szereg uwag, zaleceń i wniosków, a w tym m.in.:

Potrzebom środowiska powinny być podporządkowane tereny, na których występują cenne zasoby przyrodnicze lub tereny występowania siedlisk przyrodniczych o znaczeniu ekologicznym.

Tereny o cennych zasobach przyrodniczych to:

- gleby o klasach bonitacyjnych II-III,

- tereny zalewowe,
- tereny o płytkim poziomie zalegania wód gruntowych (obniżenia bagienne i podmokłe),
- korytarz ekologiczny,
- tereny lasów,
- tereny zadrzewień na użytkach rolnych.

Tereny objęte formami ochrony przyrody i krajobrazu to:

- rezerwat przyrody,
- obszar chronionego krajobrazu,
- użytki ekologiczne,
- pomnik przyrody.

Ograniczeniom związanym z koniecznością ochrony zasobów środowiska powinny podlegać:

- obszary prawnej ochrony przyrody i krajobrazu,
- tereny urodzajnych gleb,
- tereny zespołu dworsko-parkowego i pomnik przyrody,
- tereny lasów,
- tereny wzdłuż Rypienicy i brzegów jeziora Warpalickiego,
- oczka wodne na wysoczyźnie morenowej,
- tereny bagienne i podmokłe.

Ograniczeniom związanym z występowaniem uciążliwości i zagrożeń środowiska powinny podlegać:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią (woda 1%),
- strefa krawędziowa doliny Rypienicy,
- strefy ochronne wokół elektrowni wiatrowych,
- strefy ochronny wzdłuż napowietrznej linii elektroenergetycznej,
- strefy ochronne wokół elektrowni wiatrowych,
- strefy ochronne wzdłuż napowietrznej linii elektroenergetycznej,
- tereny w sąsiedztwie zakładów przemysłowych i zakładów produkcji rolnej,
- sąsiedztwo oczyszczalni ścieków,
- sąsiedztwo kopalni eksploatacji kruszywa,
- tereny w sąsiedztwie głównych dróg i linii kolejowej.

V.PROBLEMY ORAZ CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Analiza uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym ocena walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru gminy Osiek wskazuje, że w dalszym ciągu będzie tu następował umiarkowany (zróżnicowany) rozwój procesów urbanizacyjnych. Decydują o tym zarówno

położenie geograficzne, uwarunkowania środowiska przyrodniczego, wysoka w większości rolnicza przydatność gleb, walory kulturowe, warunki społeczno-gospodarcze i demograficzne oraz dostępność komunikacyjna i rozwój systemów komunikacyjnych i technicznych. Można przewidywać, iż rozwój urbanizacji będzie przebiegać w najbardziej dynamicznym tempie na terenach wsi gminnej Osiek oraz w mniejszym stopniu we wsi Strzygi. Potencjał turystyczno-rekreacyjny mają wsie: Warpalice i Łapinóż. Rozwój urbanizacji odbywać się będzie przede wszystkim kosztem funkcji rolniczej, lecz będą to głównie grunty o niskiej przydatności rolniczej. Jednocześnie należy zauważyć, że w większości wysoka rolnicza przydatność gleb, napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia, elektrownie wiatrowe, ograniczają rozwój zabudowy. Barierą dla rozwoju zabudowy są również obszary bagienne i podmokłe w dnie doliny Rypienicy. Na terenie gminy istnieją ograniczenia lokalizacji zabudowy i zainwestowania w związku z położeniem jej części w granicach Obszaru chronionego krajobrazu doliny Drwęcy. Nie ma tu parków krajobrazowych ani obszarów Natura 2000. Fragment północno-zachodniej części gminy znajduje się w korytarzu ekologicznym.

Pozostawienie obszaru gminy w dotychczasowym użytkowaniu nie prowadziłoby do nasilania procesów niekorzystnych zmian w środowisku. W dalszym ciągu podstawowe funkcje gminy tj. osadnictwo i gospodarka rolna kształtowałyby mozaikowy obraz przestrzenny gminy.

Pozostawienie gruntów niskiej przydatności rolniczej o glebach wykształconych na osadach piaszczystych w użytkowaniu rolniczym powodowałoby nasilające się procesy erozji wietrznej objawiającej się wywiewaniem cząstek próchnicznych z gleby. Użytkowanie rolnicze terenów o znacznych spadkach wiązało by się z nasilaniem procesów erozji wodnej powierzchniowej.

Zmiany zachodzące w środowisku gminy Osiek są typowe dla gminy wiejskiej w większości użytkowanej rolniczo, położonej w oddaleniu od głównych ośrodków miejskich, skomunikowanych drogą powiatową z ośrodkiem powiatowym – Brodnicą oddaloną od Osieka 11 km. Sąsiedni od południa ośrodek powiatowy – Rypin znajduje się w odległości 13 km.

Na przeważającym terytorium gminy prowadzone są typowe prace związane z agrocenozami pól uprawnych. Sieć osadnicza kształtuje się w tempie umiarkowanym. W przeważającej części jest rozproszona.

Zagospodarowanie i użytkowanie terenu gminy Osiek jest niejednorodne. Przeważająca część przestrzeni to tereny ze zdecydowaną przewagą użytków rolnych, przy czym na większości terytorium gminy przeważają gleby wysokoprodukcyjne, natomiast w części wschodniej, północno-zachodniej i południowo-zachodniej występują głównie gleby o niskiej przydatności rolniczej. W środkowej części gminy znajduje się zwarta zabudowa ośrodka gminnego – wsi Osiek, w której zamieszkuje ponad 25% wszystkich mieszkańców gminy. Poza tym sieć osadnicza jest w większości rozproszona. Mozaikę z terenami użytków rolnych stanowią enklawy leśne, zadrzewienia, park podworski, nieużytki rolnicze, jeziora, oczka wodne, bagna i mokradła oraz tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej i produkcyjnej. Pod względem rozwoju

procesów urbanizacyjnych gmina rozwija się nierównomiernie. Tereny wsi gminnej Osiek oraz wsi: Strzygi, Kretki Małe, Sumin, Łapinóż, Wrzeszewo i Warpalice to główne tereny postępującej urbanizacji. Obserwuje się tam zmianę terenów dotychczas użytkowanych rolniczo na cele zabudowy.

Zagrożenia stanu środowiska gminy Osiek dotyczą głównie przekształceń powierzchni ziemi, zmian krajobrazu, wód i powietrza.

Zmiany powierzchni ziemi mogą być ograniczone poprzez nie lokalizowaniem zabudowy i zainwestowania na stromych stokach oraz przestrzeganiu wysokich udziałów powierzchni biologicznie czynnej.

Zmiany krajobrazu powinny być ograniczane przez nie lokalizowanie budynków i budowli dysharmonijnych w krajobrazie, unikanie lokalizacji budynków i budowli na wyniesieniach wysoczyzny morenowej, realizację zabudowy o stonowanej kolorystyce, unikanie lokalizacji obiektów wielkogabarytowych, nie lokalizowanie zabudowy przesłaniającej obiekty cenne architektonicznie i widokowo, a także ich przedpola ekspozycji.

Stan wód jest zdeterminowany zarówno emisją ścieków komunalnych, jak również tzw. zanieczyszczeniami obszarowymi. Ścieki z części gminy są unieszkodliwiane w gminnej oczyszczalni, do której są przesyłane za pomocą kolektorów. Rozwiązaniem problemu powstających ścieków na obszarach zurbanizowanych będzie dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnych. Na terenach gdzie sieć kanalizacyjna nie zostanie zbudowana sposobem unieszkodliwiania ścieków będzie zastosowanie szczelnych zbiorników bezodpływowych, z których ścieki będą dowożone taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego oczyszczalni, jak również indywidualnych systemów zapewniających odpowiedni poziom ochrony środowiska jednocześnie spełniających standardy w zakresie ochrony środowiska naturalnego, tzw. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stan powietrza zależy zarówno od emisji energetycznych, jak i komunikacyjnych. Gmina Osiek nie jest zbiorczo uciepłowniona, posiada słabo rozwiniętą sieć gazową dla celów grzewczych. Ogólnie na terenie gminy przeważa ogrzewanie budynków piecami na paliwa stałe (węgiel, miał węglowy, drewno). W ostatnich latach, szczególnie przy realizacji nowych budynków, stosowane są odnawialne źródła energii, głównie pompy ciepła. Stosowane są też nieliczne kotły gazowe. Największym emitorem komunikacyjnym jest droga wojewódzka i drogi powiatowe. Reasumując należy stwierdzić, że zarówno zanieczyszczenia komunikacyjne oraz energetyczne powodują niewielkie uciążliwości w zakresie emisji hałasu oraz gazów i pyłów. Można się spodziewać, że generalnie jakość powietrza na terenie gminy nie będzie się pogarszać.

Projekt planu ogólnego gminy Osiek wyznacza poszczególne strefy planistyczne. Zostało to wykonane głównie w oparciu o już istniejącą zabudowę oraz obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Dla stref: SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC racjonalnie określono gminne standardy urbanistyczne: maksymalną nadziemną intensywność zabudowy,

maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Brak precyzyjnych zakresów profilu dodatkowego i standardów urbanistycznych odnośnie możliwego sposobu zagospodarowania stref mógłby prowadzić do nieładu urbanistycznego, degradacji powierzchni ziemi. Mógłby prowadzić do nieodwracalnych niekorzystnych zmian fizjonomii krajobrazu, realizacji funkcji kolizyjnych względem siebie, a również przez realizację inwestycji dysharmonijnych w krajobrazie

Problemem ochrony środowiska istotnym z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego jest zapewnienie jak najmniejszego negatywnego oddziaływania na środowisko (w szczególności na powierzchnię ziemi, wodę, krajobraz i powietrze) możliwego zainwestowania w poszczególnych strefach planistycznych, nie dopuszczenie do wyznaczenia stref w których była by możliwość realizacji zabudowy o dużej intensywności na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz wrażliwych na degradację.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie pozostaje w sprzeczności z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnymi z punktu widzenia projektu dokumentu, w szczególności nie wywoła zmiany wpływu na obszary Natura 2000. Z tego względu nie występuje potrzeba wprowadzenia monitoringu wpływu utrwalanych i wprowadzonych funkcji na przedmioty ochrony tych obszarów.

Ze szczebla międzynarodowego i wspólnotowego wzięto pod uwagę cele zapisane w takich dokumentach, jak:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Przekształcenie naszego świata: Agenda na Rzecz zrównoważonego Rozwoju 2030;
- Porozumienie Paryskie;
- Czysta planeta dla wszystkich;
- Europejski Zielony Ład;
- Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;
- 8 Program działań w zakresie środowiska „Wspólnie odwracamy tendencje”.

Cele środowiskowe w nich zawarte dotyczą przede wszystkim potrzeby poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia zużycia energii i zasobów, zwiększenia udziału energii odnawialnej, adaptacji do zmian klimatu, dążenia do neutralności klimatycznej i zachowania różnorodności biologicznej.

Ich wdrożenie, uszczegółowienie i rozwinięcie w zakresie celów ochrony środowiska stanowią dokumenty szczebla krajowego, takie jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do 2040);
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;

Z celów ochrony środowiska w nich zawartych w szczególności zwraca się uwagę na te dotyczące działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód, budowania zielonych jednostek osadniczych, rozwoju nisko- i zeroemisyjnego transportu, zwłaszcza publicznego oraz adaptacji do zmian klimatu, w tym głównie poprzez realizację w przestrzeni elementów błękitno-zielonej infrastruktury. W tym kontekście analizowany projekt planu realizuje wymienione priorytety jako akt prawa miejscowego poprzez stosowne ustalenia chroniące środowisko.

Na poziomie krajowym podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska jest „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. (Monitor Polski poz. 794 z dnia 6 września 2019 r.). Dokument ten stał się najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie środowiska. Jest strategią w rozumieniu przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jej celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny „Polityki ...”, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Są to: I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce. Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.). Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji (wybór w kontekście analizowanego planu ogólnego): zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,

przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, przeciwdziałanie zmianom klimatu, adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. Analizowany projekt planu jest w tym kontekście zgodny z celem środowiskowym i przyjętymi kierunkami interwencji.

W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. „Polityka ...” przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby.

Cele ochrony przyrody określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to m.in.: utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach, oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Projekt dokumentu nie wywoła także znaczących negatywnych zmian na obszary Natura 2000. Z tego względu nie występuje potrzeba wprowadzenia monitoringu wpływu utrwalanych i wprowadzonych funkcji na przedmioty ochrony tych obszarów. Projekt planu ogólnego nawiązuje do ustaleń zawartych w programie ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego oraz w programie ochrony środowiska dla gminy Osiek.

VI. OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOŻLIWOŚCI I SPOSOBY ICH OGRANICZANIA, ZAPOBIEGANIA LUB KOMPENSACJI ORAZ MOŻLIWE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Projekt planu ogólnego gminy Osiek dzieli przestrzeń gminy wiejskiej na 688 stref planistycznych. Tworzą one mozaikę w przestrzeni gminy, Najwięcej jest stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (479), stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

(100), stref otwartych (32), stref usługowych (24).

Poniżej syntetycznie scharakteryzowano poszczególne strefy.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.

Wyznaczono 6 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, dla których profil podstawowy obejmuje: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych i teren infrastruktury technicznej. Profile dodatkowe niektórych stref obejmują również tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Strefy zostały wyznaczone w oparciu o istniejącą zabudowę oraz tereny przeznaczone na takie funkcje w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ich rozmieszczenie w przestrzeni gminy jest rozproszone, jednak najwięcej stref SW występuje w obszarze miejscowości Osiek. Podczas sporządzania planu ogólnego nie odnotowano potrzeby wyznaczenia nowych terenów zabudowy wielorodzinnej. Przyjęte standardy urbanistyczne wynikają z istniejącego zagospodarowania oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną.

Wyznaczono 100 stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną. Wyznaczenie tych stref oparto na analizie istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego oraz zapisach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Strefy te obejmują zarówno tereny już zabudowane, jak i obszary przewidziane pod zabudowę mieszkaniową w dokumentach planistycznych. Rozmieszczenie stref SJ na obszarze gminy ma charakter rozproszony, jednak można zaobserwować wyraźne skupiska w obrębie centralnych części miejscowości. Największe zagęszczenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej występuje w miejscowości Osiek, siedzibie władz samorządowych i głównym ośrodku administracyjnym gminy. To tutaj koncentrują się również inne funkcje publiczne i usługowe, odgrywające istotną rolę w codziennym życiu mieszkańców.

Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową.

Wyznaczono 479 stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową. Strefy te zlokalizowane są głównie na terenach rolnych i obejmują rozproszoną zabudowę zagrodową, charakterystyczną dla wiejskiego krajobrazu gminy. W ich skład wchodzi zarówno istniejące zagrody, jak i obszary przeznaczone pod przyszłą zabudowę zagrodową, zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zabudowa zagrodowa w gminie charakteryzuje się znacznym stopniem rozproszenia, co wynika bezpośrednio z rozkładu przestrzennego gospodarstw rolnych oraz ich wielkości. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest struktura agrarna gminy. Warto zaznaczyć, że zmiany zachodzące obecnie w strukturze agrarnej w Polsce, takie jak postępująca konsolidacja gospodarstw, starzenie się właścicieli

mniejszych zagród czy zmiana funkcji zabudowy wiejskiej, będą miały coraz większy wpływ na rozmieszczenie i charakter zabudowy zagrodowej. Wzrost udziału gospodarstw średnich i dużych może prowadzić do koncentracji produkcji rolnej, a tym samym ograniczenia rozpraszania nowej zabudowy. Z kolei likwidacja małych, niefunkcjonujących już gospodarstw może uwolnić tereny do nowych funkcji, takich jak zabudowa mieszkaniowa lub rekreacyjna. Zjawiska te będą miały bezpośrednie przełożenie na konieczność dostosowywania dokumentów planistycznych do zmieniających się realiów przestrzennych i gospodarczych. Rozproszony charakter zabudowy zagrodowej znajduje więc swoje uzasadnienie w rozdrobnionej strukturze agrarnej oraz historycznym rozwoju osadnictwa rolniczego, związanego z indywidualnym lokowaniem zagród w bezpośrednim sąsiedztwie użytkowanych gruntów rolnych.

Strefa usługowa.

Wyznaczono 24 strefy usługowe, których lokalizacja i charakter odpowiadają istniejącej strukturze funkcjonalno-przestrzennej głównych miejscowości. Strefy te obejmują przede wszystkim zabudowę usług publicznych, takich jak szkoły, ośrodki zdrowia, urzędy i inne instytucje administracyjne, a także obiekty usług komercyjnych, w tym handel detaliczny, drobne rzemiosło oraz usługi ogólnospołeczne. Strefy SU rozmieszczone są w granicach głównych miejscowości gminnych, co sprzyja koncentracji usług w lokalnych centrach osadniczych, zgodnie z zasadą efektywności przestrzennej i zapewnienia dostępu mieszkańców do podstawowych funkcji życia codziennego. Są to obszary o zróżnicowanej intensywności użytkowania, od pojedynczych budynków użyteczności publicznej po zwarte zespoły usługowe towarzyszące funkcji mieszkaniowej. W skład stref SU wchodzi zarówno istniejące budynki usługowe, jak i tereny przewidziane pod rozwój nowych funkcji usługowych, zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu możliwa jest stopniowa rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury usługowej w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy. Wyznaczone strefy SU mają istotne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego, ponieważ wzmacniają funkcje centralne miejscowości.

Strefa gospodarcza.

Wyznaczono 10 stref gospodarczych. Są to obszary o zróżnicowanej intensywności zabudowy, obejmujące zarówno istniejące zakłady produkcyjne, jak i tereny przeznaczone pod przyszły rozwój funkcji przemysłowych, zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Głównym celem wyznaczenia strefy gospodarczych jest stworzenie warunków do rozwoju pozarolniczych miejsc pracy, co stanowi odpowiedź na postępujące zmiany w strukturze agrarnej i społecznej gminy. Procesy te, w tym zmniejszająca się liczba aktywnych gospodarstw rolnych oraz rosnące zapotrzebowanie na alternatywne źródła dochodu, wskazują na potrzebę dywersyfikacji lokalnej gospodarki oraz wzmacniania sektora produkcyjnego. Dalszy rozwój tej strefy zależny będzie od poprawy dostępności komunikacyjnej,

w tym usprawnienia układu drogowego i połączeń z głównymi ciągami transportowymi, co znacząco zwiększyłoby atrakcyjność inwestycyjną terenu.

Strefa produkcji rolniczej

Wyznaczono 6 stref produkcji rolniczej, których delimitacja została przeprowadzona w oparciu o aktualny stan zagospodarowania, charakter i intensywność prowadzonej działalności rolniczej oraz złożone wnioski właścicieli i użytkowników gruntów na etapie sporządzania planu ogólnego. Strefy te obejmują zarówno tereny o ugruntowanej funkcji produkcji rolnej, jak i obszary, w których wnioskowano o utrzymanie lub rozwój działalności rolniczej. Z uwagi na ich zasięg oraz konieczność zapewnienia odpowiednich warunków funkcjonowania gospodarstw rolnych, w profilu dodatkowym wprowadzono teren rolnictwa z zakazem zabudowy. Rozwiązanie to pełni funkcję ochronną i pozwala zachować właściwe odległości pomiędzy terenami potencjalnego rozwoju produkcji rolnej a istniejącą zabudową mieszkaniową oraz innymi funkcjami wrażliwymi na oddziaływania charakterystyczne dla działalności rolniczej. Wprowadzenie takiego profilu ma na celu ograniczenie przyszłych konfliktów przestrzennych i sąsiedzkich, a jednocześnie umożliwia zrównoważony rozwój gospodarstw rolnych, zapewniając im przestrzeń do funkcjonowania i modernizacji bez ryzyka kolizji z zabudową mieszkaniową.

Strefa infrastrukturalna.

Wyznaczono 5 stref infrastrukturalnych, które pełnią kluczową rolę w zapewnieniu ciągłości i bezpieczeństwa podstawowych usług publicznych, w tym zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, a także funkcjonowania innych elementów systemów komunalnych. Strefy te obejmują obszary, na których zlokalizowane są istniejące urządzenia i obiekty infrastruktury, jak również tereny wymagane dla ich modernizacji, rozbudowy lub utrzymania. Wyznaczenie takich stref umożliwia ochronę kluczowych instalacji przed kolizją z innymi funkcjami oraz zapewnia możliwość ich dalszego rozwoju zgodnie z potrzebami mieszkańców. Jednocześnie ustalenia planistyczne gwarantują zachowanie niezbędnych stref bezpieczeństwa i ograniczeń zabudowy, które wynikają z przepisów szczególnych dotyczących infrastruktury technicznej. Dzięki temu system infrastrukturalny gminy może funkcjonować w sposób stabilny, efektywny i odporny na potencjalne zakłócenia.

Strefa zieleni i rekreacji.

Wyznaczono 5 stref zieleni i rekreacji, które pełnią istotną rolę w kształtowaniu wysokiej jakości przestrzeni publicznej oraz podnoszeniu komfortu życia mieszkańców. Ich celem jest zarówno ochrona walorów przyrodniczych, jak i stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku, rekreacji oraz integracji społecznej. W skład tych stref wchodzi różnorodny teren zielony, takie jak istniejące parki, skwery, ogrody działkowe, centrum aktywnego wypoczynku, a także obszary przeznaczone na sport i rekreację i tereny usług nauki i edukacji. Każda strefa ma

swoje specyficzne funkcje i pełni istotną rolę w strukturze urbanistycznej gminy, wpływając na komfort życia mieszkańców. Dodatkowo strefami SN objęto także zabytkowe założenia parkowe, których zasięg został określony na podstawie historycznych układów kompozycyjnych. Każda ze stref SN posiada określony profil podstawowy, który obejmuje tereny zieleni urządzonej, tereny plaż, wód powierzchniowych, ogrodów działkowych, infrastruktury technicznej oraz układu komunikacyjnego niezbędnego do zapewnienia dostępności tych przestrzeni. Uzupełnieniem tego profilu są profile dodatkowe, zróżnicowane funkcjonalnie w zależności od charakteru i lokalizacji strefy. Mogą one obejmować m.in. tereny usług sportu i rekreacji, turystyki, kultury, gastronomii, handlu, nauki, edukacji, zdrowia i pomocy społecznej, a także tereny lasów i zieleni naturalnej. To rozszerzenie funkcjonalne pozwala na pełniejsze wykorzystanie potencjału poszczególnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb mieszkańców oraz odwiedzających.

Strefa cmentarzy.

Wyznaczono 6 stref cmentarzy. Obejmują one tereny, na których funkcjonują aktualnie użytkowane cmentarze, stanowiące ważny element krajobrazu kulturowego i społecznego gminy. Cmentarze te pełnią nie tylko funkcję religijną, ale również istotną rolę kulturową, historyczną i tożsamościową. Z tego względu ich ochrona oraz utrzymanie ładu przestrzennego w ich obrębie jest priorytetem w polityce przestrzennej gminy. W granicach tej strefy nie przewiduje się lokalizacji nowych cmentarzy ani ich rozbudowy, co oznacza, że obowiązywać będzie utrzymanie istniejących granic, układu kompozycyjnego oraz struktury zagospodarowania.

Strefa górnictwa.

Wyznaczono 4 strefy górnictwa. Obejmują one tereny, na których prowadzona jest działalność związana z eksploatacją surowców naturalnych. Tereny te mają specyficzne przeznaczenie i charakteryzują się intensywną ingerencją w krajobraz oraz infrastrukturą związaną z wydobywaniem i przetwarzaniem surowców. W obrębie strefy górnictwa znajduje się zarówno przestrzeń bezpośredniego wydobywania, jak i zaplecze techniczne, w tym zakłady przetwórcze, hałdy, składowiska czy linie transportowe. W strefie górniczej obowiązują szczególne zasady zagospodarowania przestrzennego, które mają na celu pogodzenie interesów gospodarczych z ochroną środowiska i minimalizowaniem negatywnego wpływu na sąsiednie obszary. Koncesja na wydobywanie uwzględnia również konieczność rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji, co pozwala na ich przekształcenie na inne cele, np. rekreacyjne, rolnicze czy przemysłowe.

Strefa otwarta.

Wyznaczono 32 strefy otwarte. Obejmują one tereny o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, ekologicznym i funkcjonalnym, które pozostają niezabudowane i pełnią funkcje związane z ochroną środowiska, rolnictwem, rekreacją oraz infrastrukturą techniczną. Obszary te

przeznaczone są przede wszystkim do prowadzenia działalności rolniczej, takiej jak uprawa roślin czy hodowla zwierząt. Zakaz zabudowy ma na celu zachowanie ich rolniczego charakteru oraz zapobieżenie przekształcaniu tych terenów na cele nierolnicze. Utrzymanie ich w dotychczasowym stanie jest kluczowe zarówno dla ochrony zasobów przyrodniczych, jak i dla wspierania lokalnej gospodarki rolnej. Duży udział chronionych gruntów rolnych stanowi istotne wyzwanie przy wyznaczaniu nowych terenów inwestycyjnych. W skład stref otwartych wchodzi również tereny zalesione, które mimo że zajmują stosunkowo niewielką powierzchnię pełnią istotne funkcje ekologiczne i krajobrazowe na poziomie lokalnym. Lasy, choć nie są dominującym elementem przestrzeni gminnej, przyczyniają się do zachowania bioróżnorodności, wspomagają ochronę gleb oraz retencję wód. Z uwagi na ich ograniczony zasięg, szczególne znaczenie ma ochrona istniejących kompleksów leśnych i niedopuszczanie do ich degradacji. Uzupełnienie środowiskowego charakteru stref otwartych stanowią tereny zieleni naturalnej, w tym łąki, podmokłości i nieużytki. Obszary te cechują się wysoką wartością przyrodniczą tworząc siedliska dla dzikiej fauny i flory oraz przyczyniają się do utrzymania równowagi ekologicznej w krajobrazie rolniczym. W części stref otwartych przewidziano możliwość lokalizacji odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim elektrowni wiatrowych i słonecznych. Profile dodatkowe przypisane tym obszarom umożliwiają zagospodarowanie terenów pod infrastrukturę OZE przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego oraz ochrony krajobrazu i środowiska oraz przepisów odrębnych.

Strefa komunikacyjna.

Wyznaczono 11 stref komunikacyjnych. Obejmują one drogi o największym znaczeniu dla gminy, tj. drogi publiczne wojewódzkie i powiatowe oraz niektóre publiczne drogi gminne, których przebieg, funkcja i parametry umożliwiają zaliczenie do dróg klasy zbiorczej lub wyższej. Profil podstawowy strefy obejmuje: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej. Zgodnie z art. 13e ustawy, ustalenie wszystkich parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu jest dla stref SK fakultatywne, zatem ze względu na charakter stref i ich zagospodarowania, parametrów tych nie ustalono. Sposób zagospodarowania terenów dróg publicznych określają przepisy odrębne.

Zmiany zachodzące w środowisku gminy Osiek są typowe dla gminy wiejskiej położonej w niedalekiej odległości (około 10 km) od ośrodka powiatowego – Brodnicy. Zmiany te polegają na postępującej urbanizacji tj. wypełnianiu luk w zabudowie, zajmowaniu pod zabudowę terenów dotychczas stanowiących powierzchnię aktywną przyrodniczo oraz na przekształcaniu części terenów użytkowanych rolniczo w przestrzeń zurbanizowaną. Będą one następowały głównie w obrębi ośrodka gminnego – Osieka. Zmiany takie obejmują zdjęcie pokrywy glebowej i roślinnej

na potrzeby budowy dróg, rozbudowy infrastruktury i wprowadzenia obiektów kubaturowych (zabudowa mieszkaniowa, usługowa - w tym handlowa oraz produkcyjna). Przekształcenia tego typu mają charakter nieodwracalny. Najcenniejsze elementy środowiska związane z terenami leśnymi, terenami zadrzewień i parkami pozostają poza presją urbanistyczną.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Osiek nie spowoduje znaczących przekształceń w jej dotychczasowej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Proporcje między udziałem w przestrzeni elementów przyrodniczych i form antropogenicznych użytkowania i zagospodarowania określają ogólne warunki ekologiczne danej jednostki przestrzennej – strefy. W sytuacji znaczącej presji na środowisko przyrodnicze istotne jest kształtowanie przestrzeni uwzględniające zachowanie i pielęgnowanie względnie naturalnych systemów przyrodniczych. W mozaice z układami antropogenicznymi (w układzie: tereny zabudowane, tereny użytkowane rolniczo, teren leśne, wody powierzchniowe, zieleń urządzona, zieleń naturalna) istnienie stabilnych ekosystemów osłabia wpływ czynników szkodliwych, umożliwia zachowanie różnorodności gatunkowej i potencjału siedlisk, migrację zwierząt i rozprzestrzenianie roślin. Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych i zachowanie warunków do ich odtworzenia, a przy tym zapewnienie społeczeństwu bezpieczeństwa ekologicznego wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju, którą projekt planu ogólnego uwzględnia w gospodarowaniu przestrzenią, poprzez wyznaczenie stref planistycznych i wyznaczenie obszaru uzupełnienia zabudowy.

Zmiany funkcjonalne i przestrzenne na terenie gminy Osiek, które powstaną w wyniku uchwalenia planu ogólnego gminy są ukierunkowaniem i utrwaleniem postępujących procesów rozwojowych i dotyczą w większości wsi gminnej Osiek.

Wyznaczone strefy planistyczne w większości nawiązują do już istniejącej zabudowy oraz do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wzięto pod uwagę, że plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, lecz nie stanowi podstawy prawnej do wydawania pozwoleń na budowę. Jest on uwzględniany przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną do możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Podstawą określenia potencjalnych zagrożeń i konfliktów, jakie może spowodować realizacja projektu planu ogólnego gminy, w szczególności zasięgi przestrzenne poszczególnych stref planistycznych, ustalone dla nich gminne standardy urbanistyczne, zasięg przestrzenny obszaru uzupełnienia zabudowy, była wnikliwa analiza i ocena projektowanego dokumentu poparta oceną dokonaną podczas wizji terenowych oraz analiza wniosków wynikających z opracowania ekofizjograficznego wykonanego wyprzedzająco na potrzeby projektu planu ogólnego. Ocena wykazała, że w wyniku realizacji projektu planu ogólnego nie nastąpią znaczące negatywne zmiany i przekształcenia w stosunku do stanu istniejącego.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) przedmiotem oceny były następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

W ocenie zastosowano trzy stopnie zagrożenia, jakie mogą wywrzeć proponowane zmiany przeznaczenia terenów na poszczególne komponenty środowiska: małe (1), średnie (2) i znaczące (3). W wyniku realizacji projektu planu ogólnego może też nastąpić poprawa warunków środowiska (+) lub w wyniku braku oddziaływania warunki pozostają bez zmian (0).

Pod pojęciem zagrożenie małe rozumieć należy typowe zmiany i przekształcenia danego komponentu środowiska o niewielkich walorach, a także jakie spowoduje realizacja planu ogólnego w terenie już w pewnym stopniu zainwestowanym lub przewidzianym do zainwestowania w obowiązującym dokumencie.

Jako zagrożenie średnie związane jest z przekształceniem poszczególnych komponentów o średnich walorach, jakie spowoduje realizacja planu ogólnego w terenie niezainwestowanym lub zainwestowanym w niewielkim stopniu. Zmiany te wiązać się będą z budową obiektów kubaturowych i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w odczuwalny sposób negatywnie wpływać na środowisko i życie ludzi.

Zagrożenie znaczące wiązać się będzie z radykalnymi zmianami i przekształceniami poszczególnych komponentów środowiska o dużych walorach, a związanych z budową obiektów i infrastruktury, bądź z funkcjonowaniem inwestycji mogących w znaczący sposób negatywnie wpływać na środowisko.

Poprawa warunków środowiska wiązać się będzie z sytuacjami, gdzie wprowadzone regulacje sprzyjają bądź poprawiają dotychczasowe uwarunkowania i zapewniają ochronę jego walorów.

Warunki pozostają bez zmian w sytuacjach, gdy regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nie mają wpływu na elementy środowiska lub gdy są zgodne z dotychczasowymi zasadami i sposobami zagospodarowania terenu.

Ocenę przeprowadzono dla wyznaczonych stref planistycznych przy uwzględnieniu zasięgu przestrzennego obszaru uzupełnienia zabudowy. Zawiera ją poniższa tabela.

Symbole stref planistycznych	Elementy środowiska												
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
SW	0	1	+	0	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SJ	0	1	+	0	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SZ	0	0	+	0	0	1	1	1	1	0	1	0	+
SU	0	1	+	1	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SP	0	1	0	1	1	2	2	2	1	0	1	0	+
SR	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	+
SI	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	+
SN	0	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0
SC	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SG	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
SO	0	+	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0
SK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Analizując zanotowane w tabeli wyniki przeprowadzonej oceny wpływu realizacji planu ogólnego gminy Osiek na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego w obrębie wydzielonych stref planistycznych, należy stwierdzić, że nastąpi zróżnicowane oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.

Z przeprowadzonej oceny wynika, że planowane wyznaczenie stref planistycznych i obszaru uzupełnienia zabudowy będą mieć negatywny wpływ tylko na część elementów środowiska. Analiza ocen poszczególnych oddziaływań pozwala stwierdzić, że w większości będą to zmiany w stopniu małym i ewentualnie średnim. Przewidywane zagrożenia w stopniu średnim zidentyfikowano tylko w strefie gospodarczej w odniesieniu do powietrza. W kilku strefach przewiduje się poprawę oddziaływania na ludzi. W strefach zieleni i rekreacji oraz w strefie otwartej nastąpi poprawa stanu w zakresie kilku elementów środowiska.

We wszystkich strefach planistycznych stan pozostanie bez zmian w odniesieniu do Natury 2000, klimatu i zabytków.

Realizacja projektu planu ogólnego wiejskiej gminy Osiek nie spowoduje zmiany oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów **Natura 2000**. Realizacja projektu planu nie wywoła zagrożeń dla chronionych gatunków roślin i zwierząt, dla ptaków i ich siedlisk oraz dla spójności obszarów Natura 2000, w szczególności na skutek wyznaczenia stref planistycznych na obszarze gminy.

Najbliższe obszary Natura 2000 znajdują się w odległości 1,2 km na północ (Dolina Drwęcy PLH280001) i 5,5 km na wschód (Ostoja Lidzbarska PLH280012). Najbliższy obszar specjalnej ochrony ptaków Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002 znajduje się w odległości około 8,2 km na północ.

Na tych terenach obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000. Regulacje zawarte w planie ogólnym gminy Osiek tj. wyznaczenie stref planistycznych, ustalenie gminnych standardów urbanistycznych i wyznaczenie zasięgu przestrzennego obszaru uzupełnienia zabudowy nie będą prowadziły do pogarszania warunków bytowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz do degradacji ich siedlisk, nie będą także kolidowały z wymogami ochrony siedlisk przyrodniczych oraz nie naruszy spójności sieci ekologicznej Natura 2000.

W odniesieniu do **różnorodności biologicznej** projekt planu ogólnego nie wprowadza istotnych zmian, głównie ze względu na to, iż w zdecydowanej większości są to tereny przeznaczone pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dla poszczególnych stref określono minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej takie jak dla obowiązujących planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Na przykład dla strefy 5SN ustalono ten udział na poziomie 100%, dla stref 2SC, 3SC, 4SC, 5SC i 3SN na poziomie 80%, dla kilku stref SN na poziomie 50%, dla kilku stref SJ na poziomie 50%, przy minimalnym 30%. Dla niektórych stref określono profil dodatkowy w postaci terenów zieleni naturalnej, terenów wód. Zapewni to możliwość kształtowania różnorodności biologicznej.

Przyjęte w projekcie planu ogólnego wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy również zapewniają możliwości utrzymania bądź kształtowania różnorodności biologicznej w poszczególnych strefach.

Realizacja ustaleń projektu planu nie spowoduje znaczącej utraty różnorodności biologicznej, gdyż strefy z terenami już zabudowanymi są w większości ubogie pod tym względem.

Na obszarze gminy obszary siedlisk naturalnych lub zbliżonych do naturalnych zostały włączone do stref zieleni i rekreacji SN oraz do stref otwartych SO, co zapewni ich ochronę dzięki przeznaczeniu w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i tereny wód, co jest zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w profilu dodatkowym stref.

Skutki oddziaływania projektu planu na różnorodność biologiczną będą bezpośrednie, skumulowane i stałe.

Planowane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Osiek nie powinny spowodować negatywnych oddziaływań na **ludzi**. Generalnie należy zauważyć, że wyznaczone strefy planistyczne nawiązują do już obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do obecnego sposobu zagospodarowania terenów. W tych planach zapewniono rozwój nowych terenów pod

zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną i zagrodową, co zapewni warunki do zamieszkania przez ludzi na nowych atrakcyjnych funkcjonalnie i środowiskowo terenach.

Racjonalnie rozmieszczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową i innych mogących potencjalnie kolidować z funkcją mieszkaniową (gospodarcza SP, produkcji rolniczej SR, infrastrukturalna SI, górnictwa SG) nie spowoduje zagrożeń dla warunków życia mieszkańców. Strefy te zostały rozmieszczone zgodnie z planami miejscowymi, z obecnym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów oraz zgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Możliwe przeznaczenie terenów pod zieleni i rekreację, pod różnego rodzaju usługi oraz pod strefę otwartą w porównaniu ze stanem istniejącym nie pogorszy jakości życia ludzi. Powstanie nowych obiektów produkcyjnych, usługowych, urządzeń rekreacyjnych i sportowych lub rewitalizacja terenów zieleni spowoduje powstanie nowej atrakcyjnej oferty usługowej dla mieszkańców gminy, stworzy nowe miejsca pracy, poprawi warunki do wypoczynku, odnowy sił witalnych i poprawy kondycji fizycznej.

Projekt planu ogólnego na całym obszarze gminy rozdziela tereny zabudowy mieszkaniowej (strefy SW i SJ) od terenów stref: gospodarczej SP, produkcji rolniczej SR, górnictwa SG. Jest to ustalenie istotne w kontekście jakości życia i ochrony zdrowia ludzi. Prewencyjnie takie ustalenia ograniczają do minimum ewentualne uciążliwości planowanej zabudowy na jakość życia ludzi. W strefach zieleni i rekreacji SN w profilu dodatkowym dwóch stref (1SN, 4SN) ustalono: teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej. Dla strefy 1SN (kompleks sportowy i szkoła w Osieku) ustalono ponadto profil dodatkowy: teren usług kultury i rozrywki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej. Realizacja tego typu zainwestowania pozwoli na stworzenie nowej oferty turystyczno-rekreacyjnej dla mieszkańców.

Ponadto w celu minimalizacji negatywnych oddziaływań projekt planu ogranicza profil dodatkowy do nielicznych przeznaczeń, rezygnując najczęściej z dopuszczenia możliwości realizacji zainwestowania mogącego negatywnie oddziaływać na jakość życia i zdrowie ludzi np. terenu handlu wielkopowierzchniowego nie zapisano w strefach SW, terenu składów i magazynów oraz terenu elektrowni słonecznej w większości stref SU, terenu produkcji dla stref SI. Tym samym nie wystąpią uciążliwości, które w dużym stopniu mogłyby negatywnie oddziaływać na funkcje mieszkaniowe, zieleni oraz możliwości rekreacji. W strefach otwartych poza obszarami objętymi prawnymi formami ochrony przyrody, dopuszczono obiekty odnawialnych źródeł energii, w szczególności tereny elektrowni wiatrowych (tylko istniejące w strefach 1SO, 2SO, 3SO)) i tereny elektrowni słonecznych (w strefie 8SO). Nie będzie to negatywnie oddziaływać będzie na jakość życia ludzi.

Skutki oddziaływania projektu planu na ludzi będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Warunki egzystowania **fauny** w poszczególnych strefach planistycznych generalnie nie ulegną pogorszeniu w porównaniu z obecnym stanem zagospodarowania. Pod względem

faunistycznym obszar gminy charakteryzuje się występowaniem na terenach zabudowanych zespołów fauny związanej z siedliskami typowo antropogenicznymi na terenach wsi o wysokim stopniu urbanizacji. Tego typu fauna występuje w strefie gospodarczej, usługowej, a także w strefach wielofunkcyjnych. W tych strefach warunki bytowania fauny zmieniają się nieznacznie. Możliwe negatywne oddziaływania związane będą z ewentualną intensyfikacją zabudowy w tych strefach. Na terenach zieleni urządzonej fauna jest umiarkowanie zróżnicowana gatunkowo, ale z dominacją gatunków związanych z człowiekiem. Najbogatsze i najbardziej różnorodne pod względem faunistycznym tereny związane są z kompleksami leśnymi w rejonie cieków wodnych, z obszarami jezior oraz terenów bagiennych i podmokłych. O składzie fauny decyduje urozmaiconą rzeźba, sieć wód powierzchniowych, szata roślinna i zagospodarowanie terenu. Świat kręgowców związany jest ze środowiskiem wodnym i leśnym. Obszary torfowisk stanowią miejsce bytowania, żerowania i rozrodu wielu gatunków zwierząt łownych. Wilgotne tereny, małe i duże zbiorniki wodne, podmokłe łąki oraz rozlewiska, stanowią istotne siedliska dla wielu gatunków ptaków. Na terenach tych fauna jest bogata i zróżnicowana gatunkowo. Dlatego tereny te zostały objęte głównie strefami: zieleni i rekreacji oraz przede wszystkim otwartą. Warunki bytowania fauny nie ulegną więc istotnym zmianom. Oddziaływanie na faunę w tych strefach nie pogorszy się. Fauna otwartych terenów rolniczych przeważających na terenie gminy, które znajdują się głównie w strefie otwartej i w strefie produkcji rolniczej jest typowa dla terenów upraw polowych. Zagospodarowanie terenów w tej strefie z dominacją rolniczej uprawy gruntów nie pogorszy warunków bytowania fauny i będzie oddziaływać negatywnie na skład gatunkowy.

Generalnie na obszarze gminy, poza terenami podmokłymi, dnem doliny Rypienicy i kompleksami leśnymi, nie występują gatunki szczególnie cenne i rzadkie. Oddziaływania na faunę będą negatywne w stopniu co najwyżej małym.

Skutki oddziaływania projektu planu na faunę będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Planowane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Osiek nie powinny spowodować negatywnych oddziaływań na **rośliny**. Generalnie należy zauważyć, że wyznaczone strefy planistyczne nawiązują do już istniejącego zagospodarowania i zainwestowania i do obowiązujących planów miejscowych. Nie spowoduje to znaczących oddziaływań na rośliny, gdyż dla poszczególnych stref określono minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej takie jak dla obowiązujących planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Przyjęte w projekcie planu ogólne wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnej powierzchni zabudowy również zapewniają możliwości utrzymania bądź kształtowania flory w poszczególnych strefach.

Na obszarze gminy tereny cenne pod względem florystycznym tj. tereny lasów, wód, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, podmokłości zostały włączone do stref: zieleni i rekreacji,

otwartej, cmentarzy. Dzięki zapewnieniu udziału powierzchni biologicznie czynnej w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i tereny wód, oddziaływania na rośliny będą negatywne w stopniu co najwyżej małym. Jest to zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w ich profilu dodatkowym.

Dla terenów leśnych zmiany w przeznaczeniu są minimalne. Przewiduje się, że w wyniku realizacji ustaleń planu ogólnego poprzez plany miejscowe nie nastąpią ubytki powierzchni leśnych. Las stanowi cenny zasób naturalny w przestrzeni gminy wiejskiej głównie użytkowanej rolniczo, wpływając pozytywnie na mikroklimat, bioróżnorodność, a także na jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do terenów zieleni. Zachowanie terenów leśnych jest ważnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju, która uwzględnia ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnia zrównoważony rozwój urbanistyczny.

Skutki oddziaływania projektu planu na rośliny będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Przewidywane zmiany, które będą mogły nastąpić w wyniku realizacji zagospodarowania zgodnego z planem ogólnym gminy Osiek nie spowodują powstania nowych znaczących negatywnych oddziaływań na **wodę**. Powstaną co prawda nowe źródła emisji ścieków komunalnych w strefach: wielofunkcyjnych, usługowej, gospodarczej, produkcji rolniczej i infrastrukturalnej, lecz oddziaływania te zostaną ograniczone do minimum w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Będą zapewnione systemy unieszkodliwiania ścieków komunalnych i produkcyjnych.

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania ścieków dla zabudowy w wymienionych strefach oraz w obszarze uzupełnienia zabudowy będzie ich odprowadzanie do sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni gminnej w Osieku. Jest to rozwiązanie optymalne i w największym możliwym stopniu chroniące wody przed zanieczyszczeniem.

Na terenach nie wyposażonych w zbiorczą sieć kanalizacyjną jest oczywiście możliwe gromadzenie ścieków bytowych w zbiornikach okresowo wybieralnych (szambach) z okresowym ich wywozem do punktu zlewnego oczyszczalni. Jednak takie rozwiązanie jest również bezpieczne dla środowiska wodnego. Dlatego pożądana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

Jako działanie adaptacyjne do postępujących zmian klimatu, w kontekście pożądanej retencji wód opadowych i roztopowych, projekt planu ogólnego wyznacza 5 stref zieleni i rekreacji SN, 32 strefy otwarte SO, w których w podstawowym profilu funkcjonalnym występują tereny zieleni urządzonej, tereny wód, tereny zieleni naturalnej, tereny lasu, tereny ogrodów działkowych, co gwarantuje ochronę zasobów wodnych i zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód. W strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową i w strefach usługowych zapewniono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie najczęściej 30-50%, co także zapewnia zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód.

Skutki oddziaływania projektu planu na wodę będą pośrednie, skumulowane i stałe.

Realizacja regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego może potencjalnie spowodować negatywne oddziaływania na **powietrze i klimat akustyczny**. Zwrócić należy uwagę, że obecnie źródła emisji zanieczyszczeń powietrza i hałasu pochodzą z terenów komunikacyjnych oraz terenów intensywnie zabudowanych. Projekt dokumentu wyznacza strefy mogące być w dalszym ciągu źródłami emisji zanieczyszczeń energetycznych i komunikacyjnych w oparciu o dotychczasowe plany miejscowe oraz w oparciu o istniejący stan zagospodarowania. W tych strefach (wielofunkcyjnych, usługowych, gospodarczych, produkcji rolniczej) może nastąpić intensyfikacja zabudowy, co może być źródłem zwiększenia zagrożeń dla jakości powietrza i klimatu akustycznego.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło, gaz oraz energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej i komunikacji to domena ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Warto zauważyć, że w wielu strefach bardzo oszczędnie korzystano z profilu funkcjonalnego dodatkowego. Na przykład w strefach SW tylko w jednym przypadku wpisano do profilu dodatkowego teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w strefie SU tylko w 6 przypadkach na 24 wpisano teren składów i magazynów, a w 1 przypadku wpisano teren elektrowni słonecznej, w 7 strefach SP na 10 wpisano w profilu dodatkowym teren usług. Takie rozstrzygnięcia sprzyjają ograniczaniu potencjalnych uciążliwości związanych z emisją zanieczyszczeń powietrza (gazów i pyłów) oraz emisją hałasu.

Skutki oddziaływania projektu planu w tym zakresie będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Realizacja regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego może spowodować w niektórych strefach negatywne oddziaływania na **powierzchnię ziemi**. Będą to oddziaływania negatywne w stosunku do stanu istniejącego. Ustalone gminne standardy urbanistyczne w strefach wielofunkcyjnych, w strefie usługowej, gospodarczej, produkcji rolniczej, umożliwią realizację nowej zabudowy i nowego zagospodarowania. Zwiększyć się może intensywność zabudowy i powierzchnia przeznaczona pod zabudowę. Oczywiście działania te będą mogły być realizowane poprzez sporządzane plany miejscowe lub zmiany dotychczas obowiązujących planów.

W celu zminimalizowania negatywnych oddziaływań określono wskaźniki: maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Udziały te nawiązują do określonych w Rozporządzeniu oraz są tożsame z obowiązującymi planami miejscowymi. Zapewnienie racjonalnych udziałów powierzchni biologicznie czynnej minimalizuje przewidywane negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi.

Na terenach stref planistycznych dopuszczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach dotychczas niezabudowanych (niektóre strefy SW, SJ, SU, SP) możliwe będzie

powstanie kolejnych budynków oraz terenów utwardzonych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych zgodnych z planem ogólnym lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy na terenach OUZ, wiązać się będzie z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków oraz sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

W strefie górnictwa SG umieszczono tereny górnicze i obszary górnicze (wyznaczono 4 strefy zgodnie z udokumentowanymi złożami kopalin) i z tego względu nie nastąpią większe negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi.

Skutki oddziaływania projektu planu na powierzchnię ziemi będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego, które dopuszczają możliwość realizacji nowych budynków i budowli, mogą spowodować przekształcenia **krajobrazu** obszaru gminy. Określenie maksymalnej wysokości zabudowy stanowi jedno z podstawowych narzędzi kształtowania krajobrazu. Wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych, usługowych, produkcji rolniczej w projekcie planu ogólnego będzie wiązało się z przekształceniem dotychczasowych terenów niezabudowanych w obszary zabudowy o różnym stopniu intensywności. Zmiany te będą miały wpływ na krajobraz poprzez wprowadzenie nowych elementów urbanistycznych i architektonicznych, które zmieniają dotychczasowy charakter przestrzeni. W szczególności może dojść do zmniejszenia udziału terenów niezabudowanych oraz do utraty części walorów krajobrazowych. Jednocześnie nie przewiduje się wprowadzania nowych, negatywnych dominant krajobrazowych, które mogłyby zakłócić ład przestrzenny gminy bądź umożliwić powstanie budynków o kubaturze agresywnej w krajobrazie na tle zabudowy historycznej, zieleni lub terenów niezabudowanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące plany miejscowe, złożone wnioski, analizę uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym walory krajobrazowe, historyczno-kulturowe, występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, a także znajdujące się na terenie gminy lasy, parki i grunty rolne.

Projekt planu ogólnego nie wyznacza wielu nowych stref planistycznych, w których mogły powstać budynki i budowle o znacznej wysokości. W poszczególnych strefach jednak racjonalnie ustalono maksymalną wysokość zabudowy: SW – do 14 m, SJ – do 12 m, SZ – do 12 m, SU – do 32 m (wieże kościołów), ale przeważnie poniżej 15 m, SP – do 40 m, SR – do 12 m. Ustalenia dotyczące formy budynków oraz kolorystyki elewacji i pokryć dachowych zostaną określone w planach miejscowych. Wprowadzenie w aktach planowania przestrzennego szczegółowych zapisów dotyczących ochrony i kształtowania krajobrazu pozwoli minimalizować negatywne oddziaływania wizualne oraz poprawić harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w istniejące otoczenie.

W przypadku wyznaczonych stref górnictwa przewiduje się oddziaływanie na krajobraz w znacznym stopniu, długoterminowym, gdyż po zakończeniu eksploatacji złoża nastąpi przeprowadzenie rekultywacji terenu w kierunku rolniczym. Jest to kierunek zgodny z obecnym sposobem użytkowania gruntów. Przewidywane działania rekultywacyjne mają na celu ograniczenie długotrwałych oddziaływań eksploatacji na środowisko oraz przywrócenie funkcji produkcyjnej terenów.

Wyznaczenie w Planie ogólnym gminy strefy infrastrukturalnej, obejmującej tereny przeznaczone pod lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – energetycznej, wodno-kanalizacyjnej, transportowej, telekomunikacyjnej oraz innych elementów systemów komunalnych – wiąże się z określonym oddziaływaniem na krajobraz. Strefy te pełnią kluczową rolę w zapewnieniu ciągłości i bezpieczeństwa podstawowych usług publicznych, takich jak zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków oraz obsługa pozostałych sieci technicznych niezbędnych dla funkcjonowania gminy. Lokalizacja obiektów infrastrukturalnych może prowadzić do punktowych lub liniowych przekształceń krajobrazu, często o charakterze trwałym i widocznym z większych odległości. Wprowadzanie obiektów o charakterze techniczno-przemysłowym może powodować zauważalne zmiany w przestrzeni, szczególnie na obszarach o dotychczasowym charakterze rolniczym lub naturalnym. Zmieniają one dotychczasową kompozycję przestrzenną, wprowadzając do krajobrazu elementy o odmiennej formie, skali i funkcji.

Ustalenia Planu ogólnego gminy Osiek w pozostałych strefach, niewyszczególnionych powyżej, mogą wywierać wpływ na krajobraz, jednakże wpływ ten oceniany jest jako nieznaczny lub neutralny.

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego został uchwalony audyt krajobrazowy. Na terenie gminy Osiek nie zidentyfikowano krajobrazów priorytetowych. Zakres formułowania rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazu odnosi się do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy oraz Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”.

W planie ogólnym gminy Osiek rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym zostały uwzględnione w następujący sposób:

- wprowadzenie nowej zabudowy ograniczono w szczególności do terenu miejscowości Osiek w celu jej koncentracji w granicach głównej jednostki osadniczej w gminie,
- wyznaczenie osobnej strefy planistycznej – strefy otwartej dla Rypienicy i jej otoczenia, gwarantuje zachowanie istniejących naturalnych lub półnaturalnych systemów przyrodniczych oraz ochronę i zachowanie naturalnych zbiorników wodnych, torfowisk, bagien, mokradeł i podmokłości w celu zachowania ich zdolności retencjonowania wody.
- zachowanie drożności korytarzy ekologicznych poprzez nie wprowadzanie nowych stref związanych z zabudową w ich zasięgu;
- ustalenie dla strefy górnictwa profili dodatkowych w postaci terenu zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu oraz wód w celu umożliwienia rekultywacji.

Skutki oddziaływania projektu planu na krajobraz będą bezpośrednie, długoterminowe i stałe. Wprowadzenie nowej zabudowy na tereny dotychczas niezabudowane wpłynie na percepcję przestrzeni. Dlatego w prognozie wskazuje się konieczność uwzględnienia tych elementów krajobrazu przy kształtowaniu zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w celu minimalizacji negatywnego wpływu na walory krajobrazowe.

Wielkości i zasięgi przestrzenne wyznaczonych stref planistycznych na terenie gminy Osiek nie spowodują negatywnego oddziaływania na **klimat**. Program możliwej do realizacji zabudowy w oparciu o regulacje zawarte w planie ogólnym poprzez dalsze sukcesywne sporządzanie planów miejscowych bądź wydawanie decyzji o warunkach zabudowy spowoduje emisję do atmosfery niewielkich ilości zanieczyszczeń energetycznych i komunikacyjnych. Zmiany te nie będą odczuwalne w kontekście stosunków klimatycznych w skali ponadlokalnej. Realizacja nowej zabudowy i nowego zagospodarowania nie będzie miała istotnego wpływu na efekt cieplarniany. Przyjęte rozwiązania urbanistyczne z pewnością pozytywnie będą adaptować obszar gminy do postępujących zmian klimatycznych. Zmiany te, polegające na dużej zmienności zjawisk pogodowych i wzroście średniej temperatury powietrza, częstszym występowaniu zjawisk typu: trąby powietrzne, silne ulewy, gradobicia, ale i również długie okresy bezopadowe, nie mają istotnego związku z możliwą do realizacji zabudową i zagospodarowaniem zgodnie z regulacjami zawartymi w projekcie planu ogólnego.

Przyjęte gminne standardy urbanistyczne uwzględniają możliwe gwałtowne opady deszczu, lokalne podtopienia, ekstremalne upały i wichury czy możliwości wchłaniania wód opadowych i roztopowych przez glebę. Przyjęte w planie proporcje pomiędzy terenami zabudowanymi i utwardzonymi, a terenami stanowiącymi powierzchnię biologicznie czynną mogą jednak w skali lokalnej np. na terenie wsi Osiek oraz Strzygi, niekiedy nasilać niekorzystne skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Skutki oddziaływania projektu planu na klimat będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego nie powinny spowodować znaczącego oddziaływania na **zasoby naturalne**. Poza utratą części użytków rolnych i części zadrzewień, nie zostaną uszczuplone ani zdegradowane żadne zasoby przyrodnicze.

W granicach administracyjnych gminy Osiek znajduje się duża powierzchnia gruntów rolnych klas I-III, które podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele rolnicze. Przy wyznaczaniu stref planistycznych w projekcie planu ogólnego szczególną uwagę zwrócono na lokalizację gruntów rolnych tych klas oraz terenów leśnych. W procesie planistycznym przyjęto zasadę minimalizacji wyznaczania funkcji nierolniczych i nieleśnych na gruntach rolnych najwyższej przydatności produkcyjnej oraz terenach leśnych, co jest zgodne z zapisami polityki

przestrzennej gminy oraz z obowiązującymi przepisami prawa. Zmianie na cele nierolnicze będzie podlegała powierzchnia około kilkunastu hektarów użytków rolnych klas I-III.

Przy wyznaczaniu stref planistycznych szczegółowo przeanalizowano przebieg istniejących dróg publicznych, układ komunikacyjny oraz lokalizację terenów zabudowy istniejącej i obszarów uzupełnienia zabudowy. Strefy planistyczne o funkcjach nierolniczych zostały wyznaczone w sposób umożliwiający koncentrację zabudowy w istniejących i potencjalnych strefach zurbanizowanych, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości i zwartości terenów rolnych o najwyższej przydatności rolniczej oraz ograniczeniu rozpraszania zabudowy na tych terenach. Takie podejście pozwala na zrównoważenie potrzeb rozwoju osadnictwa i infrastruktury z koniecznością ochrony strategicznych dla gminy zasobów gruntów rolnych i leśnych.

Grunty leśne na terenie gminy Osiek zajmują powierzchnię około 700 ha i mają istotne znaczenie przyrodnicze, krajobrazowe oraz społeczne. W projekcie planu ogólnego przyjęto zasadę ochrony ciągłości i integralności terenów leśnych, minimalizując możliwość wprowadzania funkcji nieleśnych na obszarach pokrytych lasami. Wyznaczając strefy planistyczne, uwzględniono nie tylko istniejące powierzchnie leśne, ale również ich znaczenie dla ukształtowania systemu przyrodniczego gminy, kształtowania klimatu lokalnego, ochrony gleb przed erozją oraz zapewnienia funkcji krajobrazowych.

W ramach przyjętych rozwiązań planistycznych:

- tereny leśne utrzymano w zdecydowanej większości funkcji leśnej, bez wyznaczania na tych obszarach stref przeznaczonych pod zabudowę lub inne funkcje nieleśne,
- uwzględniono rolę terenów leśnych jako elementów lokalnych korytarzy ekologicznych, zapewniając ich ciągłość przestrzenną i eliminując możliwość przerywania ich przebiegu przez nowe inwestycje kubaturowe lub liniowe bez odpowiednich rozwiązań kompensacyjnych,
- wskazano na możliwość wykorzystania terenów przyległych do enklaw leśnych jako obszarów rekreacyjnych i turystycznych, z zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i ograniczeniem presji urbanizacyjnej.

Podobnie jak w przypadku gruntów rolnych, dla terenów leśnych przyjęto model planowania skoncentrowanego, z unikaniem rozpraszania funkcji nieleśnych w otoczeniu lasów, co pozwala na zachowanie ich funkcji przyrodniczych i krajobrazowych oraz ograniczenie presji inwestycyjnej.

Nie występują na obszarze gminy inne udokumentowane złoża kopalin niż określone w strefie SG. Na terenie gminy nie występują główne zbiorniki wód podziemnych ani ich strefy ochronne.

Skutki oddziaływania projektu planu na zasoby naturalne będą pośrednie, długoterminowe i stałe.

Na obszarze gminy Osiek występują **zabytki i walory kulturowe**. Stąd projekt planu ogólnego wyznaczając strefy planistyczne i obszar uzupełnienia zabudowy, jako ważne uwarunkowanie przestrzenne i funkcjonalne.

Wprowadzenie ochrony zabytków do ustaleń planu ogólnego gminy Osiek przekłada się na regulacje dotyczące parametrów takich jak: profil funkcjonalny strefy - rodzaj przeznaczenia terenu, maksymalna intensywność zabudowy - co ogranicza liczbę kondygnacji i ogólną wielkość budynków na danej działce, maksymalna wysokość zabudowy - co jest szczególnie istotne w ochronie zabytków, aby nowa zabudowa nie dominowała nad chronionymi obiektami, maksymalny udział powierzchni zabudowy – określa powierzchnie zabudowy dla działki, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - który odnosi się do zapewnienia przestrzeni zielonej i otwartej, co ma znaczenie zarówno dla zachowania wartości historycznych, jak i estetyki otoczenia zabytków.

W przyjętych regulacjach dostosowano parametry zabudowy w strefach obejmujących zabytki tak, aby zapewnić ich ochronę. Jeśli w strefie znajdują się obiekty historyczne o określonej skali, nowe inwestycje muszą być projektowane z uwzględnieniem tej skali. Wysokość nowych budynków czy ich intensywność nie mogą naruszać charakteru zabytkowego otoczenia.

Skutki oddziaływania projektu planu na zabytki i walory kulturowe będą pośrednie, skumulowane, długoterminowe i stałe.

Analiza oddziaływania na **dobra materialne** została przeprowadzona w stosunku do obecnego stanu zagospodarowania obszaru gminy, regulacji zawartych w projekcie planu ogólnego i ustaleń dotychczas obowiązujących planów miejscowych. Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego nie powinna wpłynąć negatywnie na już istniejące obiekty na skutek umożliwienia zwiększenia możliwości inwestycyjnych poprzez sporządzane plany miejscowe i decyzje o warunkach zabudowy. Nie spowoduje ponadto zniszczenia lub degradacji żadnych dóbr materialnych w postaci budynków, dróg, obiektów użyteczności publicznej itp. Prawdopodobnie zwiększy się wartość niektórych działek w strefach planistycznych SW, SJ, SU, SP.

Przeprowadzona analiza możliwych **rozwiązań alternatywnych** w stosunku do rozwiązań przedstawionych w projekcie planu ogólnego pozwala na stwierdzenie, że w większości przestrzeni gminy nie jest zasadne wyznaczenie innych stref planistycznych. Projekt będący przedmiotem niniejszej prognozy bardzo racjonalnie wyznacza zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Nawiązują one do już istniejącego zainwestowania i do ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Rodzaj i zasięg przestrzenny stref uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju przestrzennego miejscowości wiejskich i poszczególnych terenów w strefach. Uwzględnione zostały uwarunkowania ekofizjograficzne, dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów i ustalenia planów miejscowych.

Oczywiście można by zmniejszyć zasięg przestrzenny niektórych stref np. wielofunkcyjnych, usługowych, produkcyjnych, jednak ze względu na to, iż nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie żadnego elementu środowiska oraz z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, należy stwierdzić że sporządzony projekt jest wariantem najkorzystniejszym dla integracji wymagań środowiskowych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych, społecznych i ekonomicznych.

Większy negatywny wpływ na środowisko miałyby miejsce w przypadku zwiększenia zasięgu przestrzennego stref o dużych możliwościach nowego zainwestowania tj. stref wielofunkcyjnych, usługowych, produkcji rolniczej i gospodarczych. Jednak projekt planu na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych wyznacza głównie strefę zieleni i rekreacji oraz strefę otwartą.

Zasięg obszaru uzupełnienia zabudowy został wyznaczony w oparciu o przepisy Rozporządzenia.

Reasumując należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę położenie obszaru gminy, uwarunkowania społeczne, środowiskowe, infrastrukturalne i komunikacyjne, regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego, w tym przyjęte gminne standardy urbanistyczne są racjonalne i najkorzystniejsze dla zachowania jego walorów i umożliwienia dalszego rozwoju gminy z poszanowaniem środowiska i zasady zrównoważonego rozwoju.

VII.PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU PLANU

Ze względu na planowane wyznaczenie stref planistycznych w większości zasięgu przestrzennego jako: strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową zagrodową, strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, strefy otwartej i strefy usługowej uznano, że nie istnieje potrzeba specjalnego monitorowania w szerokim zakresie potencjalnych skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Przyjęte gminne standardy urbanistyczne z dużym prawdopodobieństwem pozwalają przypuszczać, że ewentualne istotne uciążliwości związane z zagospodarowaniem terenów dotyczyć będą jedynie utraty powierzchni aktywnej przyrodniczo w postaci muraw, zieleni niskiej bądź terenów użytków rolnych z niewielkim ubytkiem gleb o wysokiej przydatności rolniczej i w niewielkim stopniu zadrzewień. Możliwe będą także negatywne oddziaływania związane z ubytkiem zieleni wysokiej i niskiej, utwardzeniem powierzchni, pogorszeniem jakości powietrza i warunków klimatu akustycznego, zmian krajobrazu na skutek zajęcia pod zabudowę i zagospodarowanie terenów dotychczas niezabudowanych. Negatywne oddziaływania w odniesieniu do niektórych komponentów środowiska wystąpią w stopniu lub co najwyżej małym. Nie należy jednak przewidywać wystąpienia negatywnych znaczących oddziaływań.

Jedynie zasadne jest okresowe monitorowanie, jakie plany miejscowe są przyjmowane w oparciu o regulacje zwarte w planie ogólnym, jakie plany miejscowe są zmieniane oraz jak wypełniać się będzie zabudową obszar uzupełnienia zabudowy.

Właściwe monitorowanie skutków zmian przeznaczenia terenów będzie odbywać się w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko sporządzanych planów miejscowych i ich zmian.

VIII. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

Pod pojęciem „transgraniczne oddziaływanie na środowisko” należy rozumieć, zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: stwierdzenie możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko w wyniku realizacji projektu planu, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na teren innego państwa.

Z uwagi na geograficzne położenie analizowanego terenu (we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego – nie ma charakteru przygranicznego) nie występuje konieczność przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

IX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie i ocena przewidywanych skutków wpływu na środowisko, które mogą wynikać z realizacji ustaleń projektu planu ogólnego wiejskiej gminy Osiek, a także przedstawienie rozwiązań alternatywnych eliminujących lub ograniczających negatywny wpływ planowanego zainwestowania na środowisko.

Sporządzenie projektu planu ogólnego ma na celu wyznaczenie na terenie gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, stref planistycznych oraz określenia gminnych standardów urbanistycznych. Ponadto określono przestrzennie obszary uzupełnienia zabudowy.

Podstawowym celem planu ogólnego jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy, harmonijnego zagospodarowania przestrzeni, jak również zadbanie o ład przestrzenny. Regulacje zawarte w planie ogólnym mają wpływ na to, jak gmina wyglądać będą w przyszłości.

W planie ogólnym dopuszcza się wyznaczenie 13 rodzajów stref planistycznych: wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną; wielofunkcyjna z zabudową zagrodową; usługowa; handlu

wielkopowierzchniowego; gospodarcza; produkcji rolniczej; infrastrukturalna; zieleni i rekreacji; strefa cmentarzy; górnictwa; otwarta; komunikacyjna. W projekcie planu ogólnego gminy Osiek wyznaczono 688 stref planistycznych. Tworzą one mozaikę w przestrzeni gminy. Najwięcej jest stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową (479), stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (100), stref otwartych (32), stref usługowych (24). Nie wyznaczono strefy handlu wielkopowierzchniowego SH.

W projekcie planu ogólnego dla gminy Osiek dla każdego obszaru w strefach planistycznych (w strefach SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR) ustalono parametry: Mi – maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, Mpz – maksymalny udział powierzchni zabudowy, Mwz – maksymalna wysokość zabudowy, MIbc – minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej; a dla stref SI, SN, SC ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Dla większości stref, oprócz obligatoryjnego podstawowego profilu funkcjonalnego strefy planistycznej, ustalono profil dodatkowy.

W przypadku braku opracowania i przyjęcia projektu planu ogólnego gminy Osiek ruch budowlany mógłby się odbywać wyłącznie na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydanych decyzji administracyjnych. Nie byłoby możliwości uchwalania nowych planów miejscowych i dokonywania zmian w planach już obowiązujących. Brak precyzyjnych zakresów profilu dodatkowego i gminnych standardów urbanistycznych odnośnie sposobu zagospodarowania stref mógłby prowadzić do nieładu urbanistycznego, degradacji powierzchni ziemi, degradacji krajobrazu. Mógłby prowadzić do nieodwracalnych niekorzystnych zmian fizjonomii krajobrazu, w tym przede wszystkim w kontekście zachowania walorów widokowych na obiekty zabytkowe np. grodziska, wieże kościołów.

Zmiany funkcjonalne i przestrzenne na terenie gminy Osiek, które powstaną w wyniku uchwalenia planu ogólnego gminy są ukierunkowaniem i utrwaleniem postępujących procesów rozwojowych. Wyznaczone strefy planistyczne w większości nawiązują do już istniejącej zabudowy oraz do ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wzięto pod uwagę, że plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego, lecz nie stanowi podstawy prawnej do wydawania pozwoleń na budowę. Jest on uwzględniany przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną do możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Z przeprowadzonej oceny wynika, że planowane wyznaczenie stref planistycznych i obszaru uzupełnienia zabudowy będą mieć negatywny wpływ tylko na część elementów środowiska. Analiza ocen poszczególnych oddziaływań pozwala stwierdzić, że w większości będą to zmiany w stopniu małym i ewentualnie średnim. Przewidywane zagrożenia w stopniu średnim zidentyfikowano tylko w strefie gospodarczej w odniesieniu do powietrza. W kilku strefach przewiduje się poprawę oddziaływania na ludzi. W strefach zieleni i rekreacji oraz w strefie otwartej nastąpi poprawa stanu w zakresie kilku elementów środowiska.

We wszystkich strefach planistycznych stan pozostanie bez zmian w odniesieniu do Natury

2000, klimatu i zabytków.

Projekt planu ogólnego określa minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej adekwatne dla obecnego sposobu zagospodarowania terenów lub takie jak dla obowiązujących planów miejscowych. Na terenach gdzie plany miejscowe nie obowiązują, określono te udziały na poziomie nakazanym przez Rozporządzenie lub nawet na poziomie wyższym. Na przykład dla strefy 5SN ustalono ten udział na poziomie 100%, dla stref 2SC, 3SC, 4SC, 5SC i 3SN na poziomie 80%, dla kilku stref SN na poziomie 50%, dla kilku stref SJ na poziomie 50%, przy minimalnym 30%. Dla niektórych stref określono profil dodatkowy w postaci terenów zieleni naturalnej, terenów wód. Przyjęte w projekcie planu ogólnego wskaźniki maksymalnej intensywności zabudowy również zapewniają minimalizowanie negatywnych oddziaływań na elementy środowiska.

Na obszarze gminy obszary siedlisk naturalnych lub zbliżonych do naturalnych zostały włączone do stref zieleni i rekreacji SN oraz do stref otwartych SO, co zapewni ich ochronę dzięki przeznaczeniu w planach miejscowych pod tereny zieleni naturalnej i tereny wód, co jest zapewnione w profilu podstawowym niektórych stref, bądź w profilu dodatkowym stref.

Wyznaczenie stref planistycznych oraz obszaru uzupełnienia zabudowy gwarantuje rozwój nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, co zapewni warunki do zamieszkania przez ludzi na nowych atrakcyjnych funkcjonalnie i środowiskowo terenach.

Racjonalnie rozmieszczenie stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową i innych mogących potencjalnie kolidować z funkcją mieszkaniową (gospodarcza SP, produkcji rolniczej SR, infrastrukturalna SI, górnictwa SG) nie spowoduje zagrożeń dla warunków życia mieszkańców. Strefy te zostały rozmieszczone zgodnie z planami miejscowymi, z obecnym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów oraz zgodnie z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

Projekt planu ogólnego na całym obszarze gminy rozdziela tereny zabudowy mieszkaniowej (strefy SW i SJ) od terenów stref: gospodarczej SP, produkcji rolniczej SR, górnictwa SG. Jest to ustalenie istotne w kontekście jakości życia i ochrony zdrowia ludzi. Prewencyjnie takie ustalenia ograniczają do minimum ewentualne uciążliwości planowanej zabudowy na jakość życia ludzi. W strefach zieleni i rekreacji SN w profilu dodatkowym dwóch stref (1SN, 4SN) ustalono: teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej. Dla strefy 1SN (kompleks sportowy i szkoła w Osieku) ustalono ponadto profil dodatkowy: teren usług kultury i rozrywki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej. Realizacja tego typu zainwestowania pozwoli na stworzenie nowej oferty turystyczno-rekreacyjnej dla mieszkańców.

Jako działanie adaptacyjne do postępujących zmian klimatu, w kontekście pożądanej retencji wód opadowych i roztopowych, projekt planu ogólnego wyznacza 5 stref zieleni i rekreacji SN, 32 strefy otwarte SO, w których w podstawowym profilu funkcjonalnym występują tereny zieleni urządzonej, tereny wód, tereny zieleni naturalnej, tereny lasu, tereny ogrodów

działkowych, co gwarantuje ochronę zasobów wodnych i zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód. W strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową, w strefach usługowych i w strefach gospodarczych zapewniono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie najczęściej 30-50%, co także zapewnia zachowanie powierzchni umożliwiających retencję wód.

Warto zauważyć, że w wielu strefach bardzo oszczędnie korzystano z profilu funkcjonalnego dodatkowego. Na przykład w strefach SW tylko w jednym przypadku wpisano do profilu dodatkowego teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w strefie SU tylko w 6 przypadkach na 24 wpisano teren składów i magazynów, a w 1 przypadku wpisano teren elektrowni słonecznej, w 7 strefach SP na 10 wpisano w profilu dodatkowym teren usług.

Na terenach stref planistycznych dopuszczających możliwość realizacji nowej zabudowy na terenach dotychczas niezabudowanych (niektóre strefy SW, SJ, SU, SP) możliwe będzie powstanie kolejnych budynków oraz terenów utwardzonych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych zgodnych z planem ogólnym lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy na terenach OUZ, wiązać się będzie z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków oraz sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące plany miejscowe, złożone wnioski, analizę uwarunkowań ekofizjograficznych, w tym walory krajobrazowe, historyczno-kulturowe, występowanie obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, a także znajdujące się na terenie gminy lasy, parki i grunty rolne. Projekt planu ogólnego nie wyznacza wielu nowych stref planistycznych, w których mogły powstać budynki i budowle o znacznej wysokości. W poszczególnych strefach jednak racjonalnie ustalono maksymalną wysokość zabudowy: SW – do 14 m, SJ – do 12 m, SZ – do 12 m, SU – do 32 m (wieże kościołów), ale przeważnie poniżej 15 m, SP – do 40 m, SR – do 12 m. Ustalenia dotyczące formy budynków oraz kolorystyki elewacji i pokryć dachowych zostaną określone w planach miejscowych. Wprowadzenie w aktach planowania przestrzennego szczegółowych zapisów dotyczących ochrony i kształtowania krajobrazu pozwoli minimalizować negatywne oddziaływania wizualne oraz poprawić harmonijne wkomponowanie nowej zabudowy w istniejące otoczenie. Warto zauważyć, że na terenie gminy Osiek wyznaczono liczne strefy zieleni i rekreacji oraz strefy otwarte, które zajmując dużą część terytorium gminy chronić będą walory krajobrazowe. Wprowadzanie obiektów o charakterze techniczno-przemysłowym może powodować zauważalne zmiany w przestrzeni, szczególnie na obszarach o dotychczasowym charakterze rolniczym lub naturalnym. Zmieniają one dotychczasową kompozycję przestrzenną, wprowadzając do krajobrazu elementy o odmiennej formie, skali i funkcji.

Projekt planu ogólnego uwzględnia rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów zawarte w Audycie krajobrazowym dla województwa kujawsko-pomorskiego. Odnoszą się one do terenów rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca” i Obszaru

Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy.

Projekt planu ogólnego pośrednio uwzględnia wymagania odnośnie ochrony zabytków i walorów historyczno-kulturowych gminy. W przyjętych regulacjach dostosowano parametry zabudowy w strefach obejmujących zabytki tak, aby zapewnić ich ochronę. Jeśli w strefie znajdują się obiekty historyczne o określonej skali, nowe inwestycje muszą być projektowane z uwzględnieniem tej skali.

Projekt będący przedmiotem niniejszej prognozy bardzo racjonalnie wyznacza zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Nawiązują one do już istniejącego zainwestowania i do ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Rodzaj i zasięg przestrzenny stref uwzględnia uwarunkowania przestrzenne rozwoju przestrzennego miejscowości wiejskich i poszczególnych terenów w strefach. Uwzględnione zostały uwarunkowania ekofizjograficzne, dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów i ustalenia planów miejscowych. Oczywiście można by zmniejszyć zasięg przestrzenny niektórych stref np. wielofunkcyjnych, usługowych, produkcyjnych, jednak ze względu na to, iż nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie żadnego elementu środowiska oraz z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, należy stwierdzić że sporządzony projekt jest wariantem najkorzystniejszym dla integracji wymagań środowiskowych, krajobrazowych, historyczno-kulturowych, społecznych i ekonomicznych. Większy negatywny wpływ na środowisko miałby miejsce w przypadku zwiększenia zasięgu przestrzennego stref o dużych możliwościach nowego zainwestowania tj. stref wielofunkcyjnych, usługowych, produkcji rolniczej i gospodarczych. Jednak projekt planu na terenach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych wyznacza głównie strefę zieleni i rekreacji oraz strefę otwartą.

Reasumując należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę położenie obszaru gminy Osiek, uwarunkowania społeczne, środowiskowe, infrastrukturalne i komunikacyjne, regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego, w tym przyjęte gminne standardy urbanistyczne są racjonalne i najkorzystniejsze dla zachowania jej walorów i umożliwienia dalszego rozwoju gminy z poszanowaniem środowiska i zasady zrównoważonego rozwoju.

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania dotyczące autorów prognoz oddziaływania na środowisko o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późniejszymi zmianami).

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Flora', is centered within a light gray rectangular box.